SEPEDI FIRST ADDITIONAL LANGUAGE

National Curriculum Statement (NCS)

Curriculum and Assessment Policy Statement

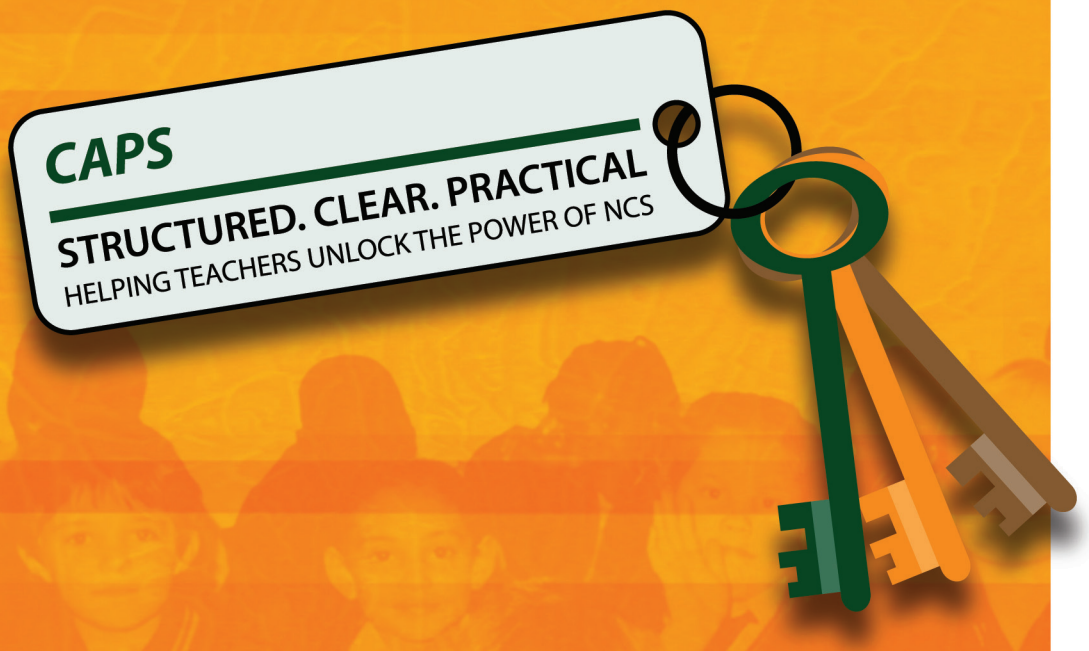

Foundation Phase
Grades 1-3

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO MEPHATO YA 1-3

LELEMETLALELETŠO LA PELE

Department of Basic Education

222 Struben Street
Private Bag X895
Pretoria 0001
South Africa
Tel: +27 12 357 3000
Fax: +27 12 323 0601

120 Plein Street Private Bag X9023
Cape Town 8000
South Africa
Tel: +27 21 465 1701
Fax: +27 21 461 8110
Website: http://www.education.gov.za

© 2011 Department of Basic Education

ISBN: 978-1-4315-0415-2

Design and Layout by: Ndabase Printing Solution

Printed by: Government Printing Works

FOREWORD BY THE MINISTER

Our national curriculum is the culmination of our efforts over a period of seventeen years to transform the curriculum bequeathed to us by apartheid. From the start of democracy we have built our curriculum on the values that inspired our Constitution (Act 108 of 1996). The Preamble to the Constitution states that the aims of the Constitution are to:

- heal the divisions of the past and establish a society based on democratic values, social justice and fundamental human rights;
- improve the quality of life of all citizens and free the potential of each person;
- lay the foundations for a democratic and open society in which government is based on the will of the people and every citizen is equally protected by law; and
- build a united and democratic South Africa able to take its rightful place as a sovereign state in the family of nations.

Education and the curriculum have an important role to play in realising these aims.

In 1997 we introduced outcomes-based education to overcome the curricular divisions of the past, but the experience of implementation prompted a review in 2000. This led to the first curriculum revision: the *Revised National Curriculum Statement Grades R-9* and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* (2002).

Ongoing implementation challenges resulted in another review in 2009 and we revised the *Revised National Curriculum Statement* (2002) and the *National Curriculum Statement Grades 10-12* to produce this document.

From 2012 the two National Curriculum Statements, for *Grades R-9* and *Grades 10-12* respectively, are combined in a single document and will simply be known as the *National Curriculum Statement Grades R-12.* The *National Curriculum Statement for Grades R-12* builds on the previous curriculum but also updates it and aims to provide clearer specification of what is to be taught and learnt on a term-by-term basis.

The *National Curriculum Statement Grades R-12* represents a policy statement for learning and teaching in South African schools and comprises of the following:

(a) Curriculum and Assessment Policy Statements (CAPS) for all approved subjects listed in this document;

(b) *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*; and

(c) *National Protocol for Assessment Grades R-12.*

MRS ANGIE MOTSHEKGA, MP
MINISTER OF BASIC EDUCATION

DITENG

KAROLO YA 1: MATSENO GO SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO MEPHATO YA R-12 3

1.1 Boithekgo 3

1.2 Kakaretšo 3

1.3 Maikemišetšokakaretšo a Lenaneothuto la Afrika Borwa 4

1.4 Kabo ya nako 6

1.4.1 Sehlopha sa Motheo 6

1.4.2 Sehlopha sa Gare 6

1.4.3 Sehlopha sa Godimo 7

1.4.4 Mephato ya 10 - 12 7

KAROLO YA 2: sehlopha sa motheo 8

2.1 Matseno 8

2.2 Malemepedi a a tlaleleditšwego 8

2.3 kabo ya nako 9

2.4 Kelo 10

2.5 Go ruta la mathomo Lelemetlaleletšo la Pele 10

2.6 Go theeletša le go bolela 10

2.7 Go bala le go ngwala 12

2.7.1 Go utollwa ga kgatišo ya tikologo 13

2.7.2 Go bala Mmogo 13

2.7.3 Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa 13

2.7.4 Go bala ka bobedi ka bobedi le go ipalela 15

2.7.5 Ditumatlhaka 15

2.7.6 Temogo ya mantšu 16

2.7.7 Tekatlhaologanyo 16

2.7.8 Go ngwala 17

2.7.9 Sebopego le tšhomišo ya polelo 17

KAROLO YA 3: KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO LE DIPEAKANYO TŠA GO RUTA 18

KAROLO YA 4: MEHUTA YA DITŠWELETŠWA TŠE DI AKAREDITŠWEGO GO SEHLOPHA SA MOTHEO 90

TLHALOŠONTŠU 93

KAROLO 1: SETATAMENTE SA PHOLISI SA LENANEOTHUTO LE KELO

1.1 Boithekgo

Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya R-12 *(SKS)* se laetša pholisi ya lenaneothuto le kelo dikolong.

Go kaonafatša phethagatšo, Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se ile sa fetošwa, gomme diphetogo tšeo di tla phethagatšwa ka Pherekgong 2012. Tokomane e tee ya botlalo ya Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo, e hlametšwe thuto ye nngwe le ye nngwe go tšea sebaka sa Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto ka go Mephato ya R-12.

1.2 Kakaretšo

(a) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya *R-12 (January 2012)* se emela setatamente sa pholisi ya go ithuta le go ruta dikolong tša Afrika Borwa gomme se hlamilwe ka tše di latelago:

(i) Ditatamente tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo tša thuto ye nngwe le ye nngwe ye e dumeletšwego;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement sa Mephato ya R-12* le

(iii) Tokomane ya pholisi, *National Protocol for Assessment Grades R-12 (January 2012).*

(b) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) se tšea sebaka sa ditatamente tše pedi tša Kharikhulamo ya Setšhaba tšeo di šomišwago ga bjale, e lego:*

(i) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba se se Boeleditšwego sa Mephato ya R-9, Government Gazette No. 23406 of* 31 May 2002*,* le

(ii) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba Mephato ya 10-12, Government Gazettes, No. 25545 of 6 October 2003* and *No. 27594* of 17 May 2005

(c) Ditatamente tša lenaneothuto la setšhaba tše di akantšwego go temanatlaleletšo (b) (i) le (ii), di hlangwa ke ditokomane tša pholisi tše di latelago, tšeo di tla forohlwago ka tatelano ke Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 (January 2012) mo lebakeng la 2012-2014:

(i) Lekala la go ithuta/Ditatamente tša Thuto, Ditšhupatsela tša Lenaneo la go ithuta le Ditšhupatsela tša Kelo ya Thuto tša Mephato ya R-9 le Mephato ya 10-12;

(ii) Tokomane ya pholisi, *National Policy on assessment and qualifications for schools in the General Education and Training Band,* ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No. 124* go *Government Gazette No. 29626* of of 12 February 2007;

(iii) Tokomane ya pholisi, the *National Senior Certificate: A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Gazette No.27819* of 20 July 2005;

(iv) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le barutwana ba ditlhoko tše di kgethegilego, tše di phatlaladitšwego ka go *Government Gazette,No.29466* of 11 December 2006, e akareditšwe ka gare ga tokomane ya pholisi, pholisi ya Setšhaba ye e bolelago ka lenaneo le dinyakwa tša tlhatlošo tša Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12; le

(v) Tokomane ya Pholisi, Phetošo ya tokomane ya pholisi, *National Senior Certificate*: *A qualification at Level 4 on the National Qualifications Framework (NQF),* mabapi le *the National Protocol for Assessment (Mephato ya R-12)*, ye e kwalakwaditšwego ka go *Government Notice No.1267 go Government Gazette No. 29467* of 11 December 2006.

(d) Tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R -12,* le dikarolo tša Pholisi ya Lenaneothuto le Kelo bjalo ka ge di lemogwa ka Dikgaolong tša 2, 3 le 4 tša tokomane ye, di bopa ditlwaelo le maemo a godimo a *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba ya Mephato ya R-12;* Ka fao, mabapi le *karolo ya 6A ya South African Schools Act, 1996 (Act No. 84 of 1996,)* e tla hlamela Tona ya Kgoro ya Thuto ya Motheo, motheo go laetša bonyane bja dipoelo le maemo, gammogo le ditshepetšo le ditsela tša go ela bokgoni bja morutwana tše di tla swanelago dikolo tša mmušo le tša go ikema ka botšona.

1.3 Maikemišetšokakaretšo a Lenaneothuto la Afrika Borwa

(a) *Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12* se fa tlhalošo ya tsebo, mabokgoni le meetlo yeo e swanetšego go rutwa mo dikolong tša Afrika Borwa. Lenaneothuto le, le ikemišeditše go netefatša go re barutwana ba humana le go šomiša tsebo le mabokgoni ka tsela yeo e kwešišegago mo maphelong a bona. Ka go realo, lenaneothuto le hlatloša tsebo ka dikamano tša tikologo ya selegae, mola le šeditše kamego ya ditaelo tša boditšhaba.

(b) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša merero ya:

- go hlama barutwana, go sa šetšwe maemo a ekonomi malapeng a gabobona, morafe, bong, go itakanela mmeleng goba go itekanela bokgoni, ka tsebo, mabokgoni le meetlo ya go tšweletša boitshepo le go tšea karolo ga maleba mo setšhabeng bjalo ka badudi ba naga ye e lokologilego;
- go bula menyako ya thuto ya maemo a godimo;
- go kgonagatša diphethogo tša barutwana go tšwa go dihlongwa tša thuto go ya go lefase la mešomo; le
- go fa bengmešomo profaele ye e lekanego ya bokgoni bja morutwana.

(c) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se theilwe godimo ga metheo ye e latelago:

- Phetošo ya leago: go netefatša gore go se lekalekane ga maemo a thuto ya maloba go a lokišwa, le gore makala ka moka a badudi a hwetša dibaka tša go lekana tša go ithuta;
- Go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo: go hlohleletša go ithuta ka mafolofolo le ka tsinkelo, go phala go ithuta ka go swara ka hlogo le go dira dithumo ntle le kwešišo goba bonnete;
- Tsebo ya maemo a godimo le mabokgoni a maemo a godimo: tsebo le mabokgoni a bonyane bja go lekanela ao a swanetšego go fihlelelwa mphatong wo mongwe le wo mongwe, a laeditšwe le go thewa godimo, maemo a fihlellegago dithutong ka moka;

- Kgatelopele: diteng le dikamano tša mphato wo mongwe le wo mongwe di laetša kgatelopele go tloga go tše bonolo go ya go tša go raragana/bothata;
- Ditokelo tša botho, boakaretši, toka ya tikologo le leago: go tsentšha ditheo le ditšhomišo tša toka ya leago le ya tikologo le ditokelo tša botho bjalo ka ge di hlalošitšwe ka go Molaotheo wa Repabliki ya Afrika Borwa. Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya 10-12 se šetša ditaba tša go fapana go swana le bodiidi, go se lekalekane, morafe, bong, leleme, bogolo, go se itekanele le mabaka a mangwe;
- Go bona mohola wa dithulaganyo tša tsebo ya setšo: go amogela le go dumela gore naga ye e na le histori ye e humilego le bohwa tšeo e lego diabi tše bohlokwa kgodišong ya meetlo ye e tšwelelago go molaotheo; le
- Kamogelego, boleng le bokgoni: go aba thuto ye e bapetšegago le ya dinaga tše dingwe, go ya ka boleng, bophara le botebo.

(d) Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba sa Mephato ya R-12 se ikemišeditše go tšweletša barutwana ba go kgona go:

- lemoga le go rarolla mathata le go tšea diphetho ka go nagana ka tsinkelo le boitlhamelo bjo bo tseneletšego;
- šoma ka bokgwari ba le noši gammogo le ba bangwe bjalo ka maloko a sehlopha;
- rulaganya le go kgona go itaola mešongwaneng ya bona ka maikarabelo le ka bokgwari;
- kgoboketša, sekaseka, rulaganya le go lekola tshedimošo ka tsinkelo;
- kgokagana ka bokgwari le ba bangwe ka go diriša diswantšho tša go bonwa, dikai le/goba mabokgoni a polelo mo mekgweng ya go fapafapana;
- diriša saense le theknolotši ka bokgwari le ka tsinkelo ba bontšha maikarabelo mabapi le tikologo le maphelo a ba bangwe; le
- laetša kwešišo ya lefase bjalo ka sehlaga sa dithulaganyo tša go nyalelana ka go lemoga gore dikamano tša tharollo ya mathata ga di tšwelele di le ka botšona fela.

(e) Boakaretši bo swanetše go ba kgwekgwe ya thulaganyo, peakanyo le go ruta ga sekolo se sengwe le se sengwe. Se se ka phethagala ge fela barutiši ba na le kwešišo ya maleba ya go lemoga le go fediša mapheko a go ithuta, le go beakanyetša go se swane.

Senotlelo sa go laola boakaretši ke go netefatša gore mapheko a a lemogwa le go elwa šedi ke mafapha ka moka a maleba a thekgo tikologong ya sekolo; go akaretša barutiši, Dihlopha tša Thekgo tša Selete, Dihlopha tša thekgo ya Dihlongwa; batswadi le Dikolo tše di Kgethegilego bjalo ka Disenthara tša Methopo. Go fediša mapheko a go ithuta ka phapošing, barutiši ba swanetše go šomiša mekgwanakgwana ye e fapanego ya mananeothuto bjalo ka yeo e akareditšwego ka go Department of Basic Education's Guidelines for inclusive Teaching and Learning (2010)

1.4 Kabo ya Nako

1.4.1 Sehlopha sa Motheo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Motheo ke ye e latelago:

THUTO	MPHATO WA R (DIIRI)	MEPHATO YA 1-2 (DIIRI)	MPHATO WA 3 (DIIRI)
Leleme la Gae	10	7/8	7/8
Lelemetlaleletšo la Pele		2/3	3/4
Mmetse	7	7	7
Mabokgoni a Bophelo	**6**	**6**	**7**
• Tsebo ya go Thoma	(1)	(1)	(2)
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(2)	(2)	(2)
• Thutatšhidullammele	(2)	(2)	(2)
• Thutaphelo	(1)	(1)	(1)
PALOMOKA	**23**	**23**	**25**

(c) Taetšo ya nako ya go ruta ya Mephato ya R, 1 le 2 ke diiri tše 23, go Mphato wa 3 ke diiri tše 25.

(d) Nako ye e abetšwego thuto ya Maleme go Mephato ya R-2 ke diiri tše 10 mola Mphato wa 3 o abetšwe diiri tše 11. Leleme la Gae le abetšwe bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7, mola Lelemetlaleletšo le abetšwe bonyane bja diiri tše 2 le bontši bja diiri tše 3 go Mephato ya 1-2. Go Mphato wa 3 bontši bja diiri tše 8 le bonyane bja diiri tše 7 bo abetšwe Leleme la Gae gomme bonyane bja diiri tše 3 bontši bja diiri tše 4 bo abetšwe Lelemetlaleletšo la Pele.

(e) Go thuto ya Mabokgoni a Bophelo, Tsebo ya go Thoma e abetšwe iri ye 1 ka go Mephato ya R-2 le diiri tše 2 go ya le ka fao go laeditšwego ka diiri ka mašakaneng go Mphato wa 3.

1.4.2 Sehlopha sa Gare

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Gare ke ye e latelago:

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	6
Lelemetlaleletšo la Pele	5
Mmetse	6
Saense le Theknolotši	3,5
Disaense tša Leago	3
Mabokgoni a Bophelo	4
• Bokgabo bja Boitlhamelo	(1,5)
• Thutatšhidullammele	(1)
• Thutaphelo	(1,5)
PALOMOKA	**27,5**

1.4.3 Sehlopha sa Godimo

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Sehlopha sa Godimo ke ye e latelago

THUTO	DIIRI
Leleme la Gae	5
Lelemetlaleletšo la Pele	4
Mmetse	4,5
Saense	3
Disaense tša Leago	3
Theknolotši	2
Disaense tša Ekonomi le Taolo	2
Tsebišo ya Bophelo	2
Bokgabo bja Boitlhamelo	2
PALOMOKA	**27,5**

1.4.4 Mephato ya 10-12

(a) Taetšo ya nako ya go ruta ye e abetšwego dithuto tša Mephato ya 10-12 ke ye e latelago:

THUTO	KABO YA NAKO KA BEKE (DIIRI)
Leleme la Gae	**4.5**
Lelemetlaleletšo la Pele	**4.5**
Mmetse	**4.5**
Tsebišo ya Bophelo	**2**
Bonyane bja dithuto tše dingwe le tše dingwe tše tharo bjo bo kgethilwego go tšwa go Sehlopha sa B Semamatletšwa B, Dinkatlapana B1-B8 tša tokomane ya pholisi, *National policy pertaining to the programme and promotion requirements of the National Curriculum Statement Grades R-12*, go ya le ka tšweletšo ye e laeditšwego go temana ya 28 ya tokomane ya pholisi yeo.	**12 (diiri tše 3x4)**
PALOMOKA	**27,5**

Nako ye e abilwego ka beke e ka dirišetšwa fela bonyane dinyakwa tša dithuto tša SKS bjalo ka ge di laeditšwe ka godimo, gomme e se šomišetšwe dithuto tše dingwe tšeo di ka tlaleletšwago go tšeo di filwego. Ge morutwana a rata go ingwadišetša dithuto tše dingwe, nako ya go ruta dithuto tšeo e swanetše go oketšwa.

KAROLO YA 2: SEHLOPHA SA MOTHEO

2.1 MATSENO

Go Sehlopha sa Motheo, mabokgoni go lenaneothuto la Lelemetlaleletšo la Pele ke:

Go theeletša le go bolela	Go Gopodišiša le go Fahlela le Sebopego le Tšhomišo ya polelo tšeo di logagantšwego ka go mabokgoni a polelo ka moka a mane (go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala)
Go bala le ditumatlhaka	
Go ngwala le mongwalo	

Diteng (tsebo, dikgopolo le mabokgoni) tšeo di lego ka gare ga Setatamente sa Kharikhulamo ya Setšhaba (SKS), di beakantšwe ka gare ga Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo, ka kotara se šomiša dihlogo tše. Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo se thuša barutiši ka:

- Matseno ao a nago le tlhahlo ya go laetša mokgwa wa go šomiša tokomane ya Sehlopha sa Motheo
- Diteng, dikgopolo le mabokgoni ao a swanetšego go rutwa ka kotara
- Tlhahlo ya kabo ya nako
- Dinyakwa tša mešongwana ya kelo ya semmušo le ditšhišinyo tša kelo ye e sego ya semmušo
- Lenaneo la methopo yeo e kgethilwego go ya ka mphato wo mongwe le wo mongwe.

2.2 MALEMEPEDI A A TLALELEDITŠWEGO

Bana ba tla sekolong ba tseba leleme la bona la gae. Ba tseba mantšu a mantši a leleme la bona gape ba kgona go le bolela ka thelelo. Go ithuta go bala le go ngwala ka go Mphato wa 1 go agwa godimo ga motheo wo wa polelo ya bomolomo. Ka fao, go bonolo go ithuta go bala le go ngwala ka leleme la gago la gae.

Ge bana ba thoma go ithuta lelemetlaleletšo ka go Mphato wa R, ba swanetše go aga motheo wo o tiilego wa bomolomo. Ba swanetše go kwa lelemetlaleletšo la Sepedi (Sesotho sa Leboa) le bonolo le le bolelwago kgafetšakgafetša, kudu leo ba ka kgonago go kwešiša le diteng tša lona. Bana ba swanetše go theeletša morutiši ge a ba balela dikanegelo go tšwa dipukung tšeo di tšweleditšego tlhalošo (Dipukukgolo), tšeo di nago le ditšhupetšo ka ge se se thekga tlhabollo ya bana ya tsebotlhaka/litheresi ye e thomago. Ge kwešišo ya bana e gola, ba nyaka dibaka tše ntši tša go bolela leleme ka mokgwa wo bonolo. Se se tšweletša motheo wa go ithuta go bala le go ngwala go Mephato ya 2 le 3.

Mahlatse ke go re bana ba kgona go fetišetša mabokgoni a bona a tsebotlhaka/litheresi go tšwa go leleme la gae. Mohlala, ge bana ba rutilwe mongwalo gabotse go leleme la gae, ba ka šomiša bokgoni bjoo ge ba ngwala Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ge ba ithuta ditumatlhaka ka leleme la bona la gae, ga se ba swanela go rutwa ditswalano tša mopeleto le modumo gape ka go Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ba swanetše go diragatša tsebo ya bona ka go Sepedi (Sesotho sa Leboa) le go ithuta fela ditswalano tša modumo le mopeleto tšeo di fapanago le tša leleme la gae ka Sepedi (Sesotho sa Leboa).

Lelemetlaleletšo la Pele go Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE) le e tšea gore barutwana ba na le mabokgoni a tsebotlhaka/litheresi ka leleme la bona la gae. Mohlala, mešongwana ya go swana le Go bala ka tlhahlo yeo e tšweletšwago la mathomo go Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo, Leleme la Gae (SEP-

HOLEKE) ka go Mphato wa 1 e tsebišwa ka go Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo go Lelemetlaleletšo la Pele (SEPHOLEKE), Mphato wa 2. Se ke seo se bitšwago 'malemepedi a a tlaleleditšwego'- yeo e tšwetšago pele motheo wo o tiilego wa tsebotlhaka/litheresi ka go Leleme la gae le go aga tsebotlhaka/litheresi ya Lelemetlaleletšo la Pele godimo ga se.

2.3 KABO YA NAKO

Kabo ya nako ya dipolelo ye e latelago e tla phethagatšwa ka 2012. Nako ya maleme go Sehlopha sa Motheo e tla laolwa ke kamano ya polelo ya sekolo. Dikolo di ka ikgethela go fa Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele nako ye ntši goba ye nnyane go ya le ka ditlhokwa tša bana ba tšona. Bonyane bja nako ya Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele e tšweleditšwe ka mašakaneng nkatlapaneng ya ka mo fase:

	Leleme la Gae	Lelemetlaleletšo la Pele
Mphato wa 1	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 3 (2)
Mphato wa 2	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 3 (2)
Mphato wa 3	Diiri tše 8 (7)	Diiri tše 4 (3)

Kgoro ya Thuto ya Motheo ga e kgethele dikolo tsela yeo di ka aroganyago nako ka gona ka dikarolo tša go fapana, fela e dirile ditšhišinyo tše di latelago go Mphato wo mongwe le wo mongwe:

Fao bontši bja nako bo fiwago Lelemetlaleletšo la Pele

LELEMETLALELETŠO LA PELE			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
Go theeletša le go bolela	Iri ye 1 le metsotso ye 30	Iri ye 1	Iri ye 1
Go bala le ditumatlhaka	Iri ye 1 le metsotso ye 15	Iri ye 1 le metsotso ye 30	Iri ye 1 le metsotso ye 30
Go ngwala	metsotso ye 15	Metsotso ye 30	Iri ye 1
Tšhomišo ya polelo			Metsotso ye 30
	Diiri tše 3 ka beke	**Diiri tše 3 ka beke**	**Diiri tše 4 ka beke**

Fao bonyane bja nako bo fiwago Lelemetlaleletšo la Pele

LELEMETLALELETŠO LA PELE			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
Go theeletša le go bolela	Iri ye 1 le metsotso ye 30	Metsotso ye 45	Iri ye 1
Go bala le ditumatlhaka	Metsotso ye 30	Metsotso ye 45	Iri ye 1
Go ngwala		Metsotso ye 30	Metsotso ye 30
Tšhomišo ya polelo			Metsotso ye 30
	Diiri tše 2ka beke	**Diiri tše 2ka beke**	**Diiri tše 3 ka beke**

2.4 KELO

Tokomane ya Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo (SEPHOLEKE) go Sehlopha sa Motheo, e tšweletša ditšhišinyo go Mešongwana ye mengwe le ye mengwe ya polelo ya Kelo ya Semmušo. Mošongwana wo mongwe le wo mongwe o dirilwe ka palo ya ditho tšeo di šetšago mahlakore a go fapana a polelo.

MPHATO	THUTO	KOTARA YA 1	KOTARA YA 2	KOTARA YA 3	KOTARA YA 4	PALOMOKA
1	Lelemetlaleletšo la Pele	1	1	1	1	4
2	Lelemetlaleletšo la Pele	1	1	2	1	5
3	Lelemetlaleletšo la Pele	1	2	2	1	6

Mo kotareng ya mathomo, go na le Mošongwana wa Kelo ya Semmušo o tee fela go Mephato 1-3. Go tlaleletša, ditšhišinyo tšeo di tla sedimošago go ruta le go ithuta ga letšatši ka letšatši di fiwa go kelo ye e sego ya semmušo, fela di ka se rekhotwe semmušo.

2.5 GO RUTA LA MATHOMO LELEMETLALELETŠO LA PELE

Ge morutiši a ruta la mathomo Lelemetlaleletšo la pele go Mphato wa 1, o nyaka tsela ye bonolo ye ka yona a ka kgonago go fetišetša kgopolo ya lelemetlaleletšo go barutwana ba gagwe ba bannyane.Tsela ye kaone ya go dira se ke ya go šomiša phaphete, yeo e ka fiwago leina ka lelemetlaleletšo, mohlala, Selabi, phaphete. Go thutišo ya pele, morutiši o tsebiša phaphete gomme a botša barutwana go re Selabi ga a kgone go bolela leleme la bona la gae; o kgona go bolela Sepedi (Sesotho sa Leboa) fela, ka fao ba swanetše go bolela le yena ka Sepedi (Sesotho sa Leboa). Lesedi o tla fetoga ponagalo ya go ya go ile ya ka phapošing ya Lelemetlaleletšo la Pele. Morutiši a ka tsebiša phaphete ya bobedi (mohlala, Molaki, phaphete) gore a kgone go šupetša tsenelelano ka lelemetlaleletšo (mohlala, ditumedišo).

2.6 GO THEELETŠA LE GO BOLELA

Go ithuta lelemetlaleletšo go swana kudu le go ithuta leleme la gae, le ge fela lelemetlaleletšo le tšwelela ka morago mo bophelong bja bana. Mo mengwageng ya mathomo ya bophelo bja bana, ba kwa polelo ye ntši ye bonolo go dikamano, yeo e ba thušago go kgona go tseba thutapolelo le tlotlontšu ya leleme la bona la gae. Morago ga ngwaga goba go feta fao, bana ba thoma go bolela leleme la bona la gae, fela ba sa šomiše mafoko ka botlalo. Ba thoma ka go tšweletša lentšu le tee goba a mabedi, ao ba a šomišago go tšweletša mehuta ya tlhalošo le merero ya go fapana. Ba ka kwešiša polelo yeo e raraganego go feta yeo ba ka e hlagišago.

Go bohlokwa gore barutiši ba elelwe ka se ge bana ba ithuta lelemetlaleletšo. Go Mphato wa 1, barutwana ba swanetše go tlwaetšwa barutwana polelo ya bomolomo ye ntši ka sebopego sa dikanegelo le ditaelo tša ka phapošing. Go theeletša kanego ya dikanegelo, ke tsela ye botse ya bana ya go tseba lelemetlaleletšo la bona. Morutiši o swanetše go:

- Kgetha kanegelo ya go ba le sebopegotatelano se bonolo, seo se dumelelago leboogape la tlotlontšu le thutapolelo (Dinonyane tše Tharo).
- Bolela ganyane ka polelo ye bonolo kudu.
- Šomiša polelo ya dika tša mmele, diswantšho le didirišwa tša nnete go thekga kwešišo ya kanegelo.

- Anega kanegelo ga mmalwa, kgafetšakgafetša a akaretša bana kudu, mohlala, ka go ba diriša poeletšo ya methalo yeo e ipoeletšago, (mohlala, segwagwa, segwaga, segwaga; sa re go nna, go nna, go nna).

Tsela ye nngwe ye botse ya go ruta bana lelemetlaleletšo la pele ke ya go theeletša dikanegelo (ditšweletšwa tša nnete) tšeo morutiši a ba balelago tšona. Morutiši o bala go tšwa go "Pukukgolo", Pukukgolo ya diswantšho ya go ba le mongwalo wo o godišitšwego wo barutwana ka moka ba ka kgonago go o bona ge morutiši a bala. Se se bitšwa "Go bala Mmogo". Mohola wo mongwe wo mogolo wa Go bala Mmogo ke go tšwetša pele gape tsebotlhaka/litheresi ye e thomago ya barutwana. Mohlala, bana ba ithuta dikgopolo tša kgatišo (mohlala, go re re thoma go bala mo mathomong a puku gomme ra fetša mafelelong; le gore re bala go tšwa go la nngele go ya go la go ja le go tšwa godimo go ya bofase bja letlakala). Ba thoma go lemoga mantšu a mannyane a go ngwalwa ka lelemetlaleletšo (mohlala, yena, bona). Barutwana ba swanetše go itlwaetša mošongwana wa Go bala Mmogo ka ge ba tla be ba o dira gape ka go dithutišo tša Leleme la Gae.

Tsela ye nngwe ye botse kudu ya go tlwaetša bana lelemetlaleletšo ke ya go fa barutwana ditaelo tše bonolo tšeo ba tla di arabago ka go di laetša ka sebele; mohlala, morutiši a ka re, "Thabo etla mo" ka taetšo ya letsogo gomme Thabo a araba ka go dira seo a se laelwago. Mokgwa wo o tsebjago ka la "Go iphetolela ka botlalo ka sebele" o na le mohola ka go re morutiši a ka kgona go lemoga ka bjako ge Thabo a kwešiša ditaelo goba aowa, gomme a ka fa dipoelo- a ka re 'o šomile gabotse, Thabo' goba a ka boeletša taelo e sego ka lebelo a gatelela ka maatla taetšo ya mmele. Polelo ya ka phapošing (mohlala, Etla mo pele o dule godimo ga khaphethe) e tšweletša dibaka tša tsela ya tlhago ya go tsebiša "Go iphetolela ka botlalo ka sebele". Diretokošana tša go laetšwa ka ditiro tša go ruma, le tšona ke mokgwa wo mobotse wa go kopantšha polelo le tiro ya sebele ka tsela yeo e thekgago bobedi kwešišo le tsebo ya polelo.

Mohola wa mekgwa ye meraro yeo e hlalošitšwego ka godimo (go theeletša dikanegelo, Go bala Mmogo le Go Iphetolela ka botlalo ka sebele ke gore ka moka di lebanya go go ithuta polelo ka go theeleletša kwešišo . Barutwana ba bannyane ba gapeletšega go bolela, go fokotša pelaelo le go dira go re ba be le kwešišo ya polelo. Le ge go le bjalo, gore ba be bašomiši ba polelo ba go ba le bokgoni, barutwana ba swanetše go itlwaetša go bolela polelo.

Mo mathomong, polelo ya barutwana ya go bolelwa e tla latela sebopego se itšego- dikoša tše ba ithutago ka hlogo, diretokošana tša go laetšwa ka ditiro, le polelo ye e latelago sebopego se itšego yeo ba ithutago yona ka dihlophana, mohlala, "Re a lotšha, le kae?" 'Nna ke gona wena o kae?' Gannyane ge bana ba thoma go kwešiša lelemetlaleletšo, ba swanetše go thoma ka go bolela polelo ya lentšu le tee goba a mabedi. Mohlala, go fetola potšišo ya morutiši, 'Na le ratile kanegelokopana?', morutwana o araba ka gore 'Ee' goba 'Aowa'.

Go tloga mathomong, polelo ya go bolelwa ye e tšwelelago ya morutwana e swanetše go godišwa (k.g.r. go diragatšwa le go thekgwa). Mohlala, barutwana ba ka thoma ka go laetša ka ditiro dikanegelo tšeo morutiši a ba anegetšego goba a ba baletšego tšona. Ka thušo ya morutiši, barutwana ba ka anega kanegelo. Morutiši o swanetše go netefatša go re bana ka moka ba hwetša sebaka sa go bolela ka Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ka lebaka la go re bana ba gatela pele ka lebelo la go fapana, morutiši o swanetše go hlokomela dibaka tša go bolela (mohlala, dipotšišo tše a di botšišago) le maemo a ngwana ka botee. Ge bana ba gatela pele ka Mephato, morutiši o swanetše go letela kgatelopele le kaonafalo ya polelo ka ge ba bolela kudu gomme polelo ya bona e eba e teletšana.

Ge bana ba tšwelapele go ithuta Sepedi (Sesotho sa Leboa), ba swanetše go rutwa gape ka ga mohuta wa ditšweletšwa. Ka go Mphato wa 1 ba tla tlwaetšwa dikanegelo kudu, gomme ba tla kgona go lemoga sebopego le diponagalo tša setšweletšwa sa kanegelo (baanegwa ba a tsebišwa, tikologo ya hlaloša, bothata le tharollo ya bjona tša tšweletšwa; kanegelo gantši e anegwa ka lebaka le le fetilego). Kanego ya bomolomo e rutwa la mathomo ka go Setatamente sa Pholisi sa Kelo (SEPHOLEKE), Lelemetlaleletšo la Pele, Mphato wa 2 (mohlala, Maabane re ile toropong, re thomile pele ka go ya lebenkeleng go reka dijo, go tloga fao ra ya bokgobapuku bj.bj.), gomme ka go

Mphato wa 3, kanego ya go ngwala e a oketšwa. Kanego gape ke setšweletšwa se bohlokwa ka go re se tšweletša moratho gare ga polelo ya go bolelwa le ya go ngwalwa. Gantši go šomišwa dikanego tša bomolomo (mohlala, batho ba botšwa ka seo se dirilwego), fela tše di anegwago di ngwalwa fase. Barutwana ka go Mphato wa 3, ba rutwa la mathomo ka bomolomo setšweletšwa sa tshepidišo (ke gore ditaelo tša go swana le metswako) le pego ya tshedimošo (mohlala, Ditlou ke diphoofolo tše kgolo. Di phela ka mohlape, bj.bj.). Mehlala ya ditšweletšwa tša mohuta wo e tšweletšwa go Karolo ya 4 mafelelong a tokomane ye, mmogo le tlhalošo ya dibopego le diponagalo tša yona.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši gatee/gabedi ka beke ya go lebanya go theeletša/go bolela yeo e theilwego go merero

Nako ye ntši e swanetše go lebišwa go Go bala le Go bolela ka go Mphato wa 1. Nako ye e foketšega go Mephato ya 2 le 3 ge barutwana ba thoma go rutwa go bala le go ngwala kudu go Lelemetlaleletšo la Pele. Tlhokomelo e swanetše go lebanywa go Go theeletša le Go bolela ka go Sehlopha sa Motheo.

Ka go Lelemetlaleletšo la Pele go SEPHOLEKE, Go theeletša le go Bolela go beakantšwe ka tsela ye e latelago:

- Lenaneo la mešongwana ye e tla akaretšwago tšatši ka tšatši mo lebakeng la beke. Kgetho le palo ya mešongwana yeo e swanetšego go akaretšwa mo letšatšing le lengwe le le lengwe e tla laolwa ke morutiši le nako yeo a nago le yona; se se ka fapantšhwa ke gore a o šomiša bontši goba bonyane bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele.

- Mošongwana wa go lebanya, ‘go theeletša kanegelo ye e anegwago le ye e balwago’, wo o rutwago gatee goba gabedi ka beke, go ya ka Mphato le nako ye e lego gona.

Mešongwana ye e beakantšwe go ya ka merero. Go šišintšwe gore morutiši a kgethe merero ye mene ka kotara, gomme merero ye e ka ba ye menyane ge bonyane bja nako bo šomišetšwa Lelemetlaleletšo la Pele. Morutiši o swanetše go kgetha merero yeo e tšweletšago go rutwa ga lelemetlaleletšo. Merero e swanetše go ba yeo barutwana ba e tlwaetšego, kudu e be yeo e šetšego e rutilwe go Leleme la Gae, gomme e tšweletše dibaka tše ntši tša go šupetša go ruta leleme go kamano (mohlala, e swanetše go tšweletša dibaka tša go diragatša le go šomiša dilo tšeo di lego gona ka phapošing). Merero ye mengwe e fiwa bjalo ka mehlala, fela tše ke ditšhišinyo; di se bonwe bjalo ka ditaelo. .

Lebaka la go šomiša merero ke go dira gore go be le kgonego ya go šomiša leboelela tlotlontšu le sebopego sa polelo go dikamano tše di kwagalago. Mohlala, mantšu ao a tswalanago le mmele (sefahlego, ditsebe, mahlo, molomo, nko, matsogo, maoto, dikgato) le fao di hwetšagalago gona (šupetša _____,/Se ke_____./Tše ke_____). Barutwana ba swanetše go kwa mantšu a gantši go dikamano ba be le dibaka tša go a šomiša; Ge barutwana ba eya go Mephato ya 2 le 3, ba tla nyaka dibaka gape tša go a bala le go a ngwala. Barutwana ba ka kgona go gopola le go šomiša tlotlontšu le dibopego, ge fela di ka šomišwa leboelela.

2.7 GO BALA LE GO NGWALA

Go ya ka mabaka ao a filwego ka godimo, go na le tebanyo ye e tiilego ya go godiša polelo ya bomolomo go Mphato wa 1, ge bana ba tla be ba ithuta go bala le go ngwala ka Leleme la gae la bona. Le ge go le bjalo, go Mephato ya 2 le 3 šedi e swanetše go fiwa tšwetšopele ya tsebotlhaka/litheresi ka go Lelemetlaleletšo la Pele.

Go bala le go ngwala go oketša tšwetšopele ya polelo ya barutwana ya Sepedi (Sesotho sa Leboa). Go bala go tsebiša bana lelemetlaleletšo la bona. Re a tseba go tšwa go dinyakišišo gore kgodišo ya tlotlontšu ya bana e ithekgile godimo ga tekano ya go bala ga bana. Go ngwala go bohlokwa ka ge go gapeletša bana go gopola ka thutapolelo le mopeleto. Se se hlohleletša barutwana go šoga polelo, go phakišiša kgoboketšo ya polelo le go oketša nepagalo.

Nako ye ntši e lebišitšwe go mešongwana ya go bala le go ngwala go SEPHOLEKE, Lelemetlaleletšo la Pele la Mephato ya 2 le 3. Mešongwana ya Go bala le Go ngwala ke ye e latelago:

2.7.1 GO UTOLLWA GA KGATIŠO YA TIKOLOGO

Bana ba Afrika Borwa mo mengwageng ya mathomo, ba utollelwa diponagalo tša kgatišo ya tikologo ka leleme la Sepedi (Sesotho sa Leboa) mohlala, ka go maswao, (maswao a therafiki, maswao a mabenkele bj.bj) le go phuthela. Barutiši ba ka šomiša se bjalo ka mathomo a tsebotlhaka/litheresi ye e thomago ya bana ka lelemetlaleletšo, mohlala, ka go tliša diphuthelwana tšeo di tlwaelegilego goba dithekišo/dipapatšo ka phapošing le go bona ge barutwana ba ka kgona go lemoga maina a maswao a thekišo. Go tšwa go kotara ya boraro ya Mphato wa 1, ge barutwana ba lemogile tsebotlhaka/litheresi ka leleme la gae, morutiši a ka thoma go fa didirišwa maina ka phapošing ka bobedi Leleme la Gae le Sepedi (Sesotho sa Leboa). Mešongwana ye e thekga go ithuta ga tlaleletšo go go tšwelelago ntle le peakanyo; ye ga se mešongwana ya go lebantšha tsebotlhaka/litheresi, ka fao ga se e swanele go fiwa nako ye ntši.

2.7.2 GO BALA MMOGO

Go bala Mmogo go rutilwe la mathomo go Mphato wa R, gomme gwa tšwelapele go rutwa go kgabaganya Sehlopha sa Motheo ka moka. Mošongwana wo ke wo bohlokwa wo o nepišitšego kgodišo ya polelo le tsebotlhaka/litheresi. Morero wa go bala Mmogo go Mphato wa 1 ke go tlwaetša barutwana lelemetlaleletšo ka tsela ya go kwešišega, le thekgo ya kamano. Go thuša gape le go godiša tsebotlhaka/litheresi ye e thomago ya barutwana ka lelemetleleletšo la bona. Ba godiša dikgopolo tša kgatišo gomme ba thoma go lemoga mantšu a mannyane ao a ngwadilwego ka polelo ya Sepedi (Sesotho sa Leboa). Mo maemong a morutiši o swanetše go:

- Kgetha setšweletšwa se se godišitšwego se bonolo (mohlala, Pukukgolo) sa go ba le palo ya ditšweletšwa tša go se lekanele le dišwantšho tše dibotse tše ntši. Kanegelo e swanetše go ba le sebopego se bonolo seo se kwešišegago (dikolobe tše Tharo tše Nnyane). Go a thuša ge polelo e na le dikakanyo gape e na le poeletšo (mohlala, Lerato o kae? O ka kamoreng. Lerato o kae? O ka serapaneng bj.bj.) Ditšweletšwa di swanetše go oketšega gannyane ka bothata ge ngwaga o tšwela pele.
- Bolela ka diswantšho le barutwana gore ba kgone go kwešiša tlotlontšu ya leleme la gae la bona. Ba thuše go tswalanya kanegelo le maphelo a bona.
- Bala setšweletšwa makga a mmalwa a šomiša monwana wa gagwe goba ‘sešupetši’ go kgontšha barutwana go latelela tshepetšo ya gagwe.
- Botšiša dipotšišo ka ga kanegelo.
- Ganyane tsenyeletša barutwana go ‘go bala’ kanegelo

Ge barutwana ba eya go Mephato ya 2 le 3, ba swanetše go fiwa ditšweletšwa tšeo di ba hlotlago dikgopolo kudu. Morutiši o laetša go bala ka thelelo, a šomiša setšweletšwa go godiša tlotlontšu, kwešišo, mabokgoni a go hlatholla, kwešišo ya sebopego sa setšweletšwa, thutapolelo le maswaodikga.

2.7.3 GO BALA KA SEHLOPHA SA GO HLAHLWA

Barutwana go Mphato wa 2, ba thoma mošongwana wo moswa ka lelemetlaleletšo la bona: Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa. Le ge go le bjalo, ba tla be ba tlwaela mošongwana wo ka ge ba tla be ba o dirile ka leleme la bona la gae go tšwa mathomong a Mphato wa 1. Mo mošomong wo, morutiši o hlopha babadi go ya le ka phapano ya maemo a bothata. Morutiši o swanetše go beakanya barutwana ka dihlopha tša bokgoni tša 6-10 gomme o swanetše

go kgetha padišo ye e swanetšego maemo a bona. Morutiši o šoma le sehlopha se sengwe le se sengwe mo metsotsong ye 15, gatee ka beke mola dihlopha tše dingwe di swaragane le Go bala ka bobedi ka bobedi goba Go ipalela goba ba dira mešongwana yeo e nyalelanago le setšweletšwa, mohlala, mešongwana ye bonolo ya go ngwala go swana le go feleletša mafoko goba go hlopha mafoko ka peakanyo ya maleba. Nepo ya Go bala ka Tlhahlo ke go fa barutwana tlhokomelo ya botee go tšwetšapele kwešišo ya bona le mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya le ka tsebo ya dikarolo tša lona.

Ditaelo tša go hlama dihlopha tša bokgoni

Go beakanya barutwana ka dihlopha, o swanetše go hlokomela ka mokgwa wo ba balago ka gona dipadišo tša ka phapošing. Kgetha padišo yeo o gopolago go re ngwana a ka kgona go e bala, fela e sego ye e lego boleta kudu- e swanetše go ba le ditlhohlo tše mmalwa go mmadi. Ge ngwana a kgona go e bala ka thelelo, le ka tlhabošo ya maleba, gona setšweletšwa seo se mo maemong a gagwe a go bala. Ge ngwana a swara bothata, kgetha se boleta go fihlela o hwetša sa maemo a nnete a gagwe. Ge o lekotše bana ka moka, o ka ba hlopha go ya le ka bokgoni bja bona.

Magato go Thutišo ya Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa

I. Kgetha setšweletša sa maleba:

Dipadišo tšeo di hlophilwego di tla šomišwa gantši go go bala ka sehlopha. Di swanetše go ba mo maemong a fase go feta ditšweletšwa tšeo di šomišwago go Go bala Mmogo. Bala setšweletša ka moka pele gomme o hlokomele tlotlontšu goba thutapolelo yeo e ka fago bana bothata. Se se ka kgontšha morutiši go lebanya seo a swanetšego go se ruta.

II. Matseno:

Ruta la mathomo mohuta wa puku (ya senonwane/ye e sego ya nnete le ye e lego ya nnete) le sererwa. Thuša bana go tswalanya sererwa le maitemogelo a bona a bophelo. Dira gore 'polelo' ye e be le seo e se nepišitšego gomme e be ye e lekanetšego gore bana ba kgone go e bala ka katlego (metsotso ye 2-3).

III. Bolela ka diswantšho

Šomiša diswantšho go ruta barutwana ka sererwa la mathomo gomme o bolele ka tlotlontšu e mpsha yeo e lego gona. Se sengwe gape, leka go dira se go ba se se kopana le seo se nepišitšwego (metsotso ye 2-3).

IV. Go bala la mathomo:

Bana ba bala setšweletšwa ka botee. Morutiši o lemoga maitshwaro a barutwana a go bala gomme a ka kgetha koketšo ye e lebantšwego go ruta yeo e theilwego go ditemogo tšeo. Morutiši o sepelasepela ka phapošing go tšwa ngwaneng o tee go ya go yo mongwe a theeletša ka fao ngwana yo mongwe le yo mongwe a balelago godimo karolo ye nnyane ya setšweletšwa ka gona. Morutiši o goka bana mo maemomg a, ka go bolela go re, mohlala:

- O letetše go bala eng ka pukung ye?
- Na se se a kwešišega?
- O šomile gabotse! O iphošolotše. Se se a kwagala.
- Ke eng seo se kwalago e le sa nnete mo lefokong le?
- Lebelela sethwalwa.
- Go ka ba go le bjalo, fela lebelela tlhaka ya pele.

Mathomong, go tla nyakega gore o botšiše barutwana dipotšišo ka leleme la bona la gae. Le ge go le bjalo, thoma go botšiša dipotšišo ka Sepedi (Sesotho sa Leboa)ka bjako. Barutwana ba swanetše go tlwaela dipotšišo ka ge ba be ba dira mošomo wo ka leleme la gae go tšwa go Mphato wa 1.

V. Tekatlhaologanyo

Botšiša barutwana dipotšišo ka ga setšweletšwa go netefatša kwešišo.

VI. Go bala gabedi le go bala go go latelago

Mo matšatšing a a latelanago bana ba bala gape setšweletšwa, e ka ba ka botee goba ka dihlopha. Tebantšho ye kgolo mo ke ya go tšwetšapele thelelo le go tšweletša dibaka tša go šomiša setšweletšwa go godiša tlotlontšu, thutapolelo le kwešišo ye e tseneletšego. Go bala ka poeletšo go thekga tšwetšopele ya thelelo ka lelemetlaleletšo.

Barutiši ba ka be ba se ba tlwaele go šomiša Go bala ka Tlhahlo, kudu ka phapošing ya Lelemetlaleletšo la Pele. Ka fao, ba ka tsebiša mokgwa wo gannyane. Ge ba thoma go ba le boitshepo go šomiša mokgwa wo ka Lelemela la Gae, ba ka thoma go o šomiša ka go Lelemetlaleletšo la Pele. Barutiši ba ka dira go bala ka moka ka phapošing, moo barutwana ka moka ba nago le dikhopi tša setšweletšwa se tee gomme bana ba šielana ka go bala. Barutiši ba swanetše go hlokomedišiša maitshwaro a ngwana yo mongwe le yo mongwe a go bala, gomme ba ba thuše go tšweletša kwešišo le mabokgoni a go kwešisa lentšu go ya le ka tsebo ya dikarolo tša lona.

Ka go Setatamente sa Pholisi sa Lenaneothuto le Kelo go Lelemetlaleletšo la Pele Ga go nako ye ntši ya Go bala ka Tlhahlo go swana le ka go Leleme la gae. Barutiši bao ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele ba tla kgona go šoma ka dihlopha tše dinnyane metsotso ye 15 gatee ka beke. Le ge go le bjalo, bao ba šomišago bonyane bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele, ba ka se kgone go dira seo. Ba tla swanelwa ke go bala ka phapoši ka moka e sego go tsenelela Go bala ka Tlhahlo.

2.7.4 GO BALA KA BOBEDI KA BOBEDI LE GO IPALELA

Go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela go tšweletša tsela ya go tlwaetša bana go bala le go ba hlohleletša go balela boithabišo. Ge bana ba bala go Go bala ka bobedi ka bobedi, bana ba babedi ba ka bala mmogo goba ba šielana ka go bala.

Barutwana ba swanetše go šomiša nako ye go dira dilo tše pedi: 1) go bala gape padišo go tšwa go kgobokano ya Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa go fihla ge ba kgona go e bala ka thelelo 2) Go balela boithabišo go tšwa go dipuku tša sekhutlo sa go bala/bokgobapuku bja ka phapošing. Setšweletšwa se swanetše go ba mo maemong a fase go feta seo se šomišwago go, Go bala Mmogo goba go Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.

Go fa bana dibaka tša go **bala dipuku ka bobona** go godiša bokgoni bja bona bja go bala ka thelelo, ge e le go re dipuku tšeo di boleta kudu mo e lego go re bana ba ka kgona go di bala ntle le thušo. Dipuku tše kopana tše bonolo tša setšweletšwa se se ka akanywago sa dithalwa tša mebalabala ke tša maleba. Barutiši ba bangwe ba rata go fa bana mošomo wa go bala wo ba ka o dirago gae- go bala gape puku ya go bala ya sehlopha goba go bala dipuku tše bonolo tša metlae. Go tlwaetša bana go ba le nako ye e oketšegilego ya go bala, ge go dirwa **ka mehla ka go se kgaotšwe**, go bapala karolo ye kgolo ge bana ba ithuta go bala.

2.7.5 DITUMATLHAKA

Legato la pele la go ithuta go hlatholla kwešišo ya polelo ya go ngwala go dirwa, ka bomolomo- go ithuta go beela thoko ditumatlhaka tše ntši tša polelo (**temogo le tšhomišo ya medumo**). Morutwana o swanetše go tswalanya medumo le ditlhaka tšeo di e emelago (mohlala, ‘g’, ‘o’,’l’‘a’, goba ’hl’‘a’) gomme a kopanya ditlhaka go bopa mantšu a go swana le (gola, gohla) (**medumo**). Morutwana o swanetše go kwešiša mantšu (**tekatlhaologanyo**) le go a bona ka mehla mo kgatišong gore a kgone go a lemoga gabonolo. Sa bofelo, morutwana o swanetše go bala mantšu mo mafokong ka lebelo le ka kwešišo (**thelelo).** Le ge go le bjalo, dielemente tše tša go ithuta ga di diragale ka tatelano ya legato ka legato. Mohlala, bana ba ithuta go lemoga le go kwešiša mantšu ka moka go tšwa go kgatišo ya pona-galo ya tikologo le Go bala Mmogo ge ba sa le ba bannyane kudu. Lenaneo la peakanyo ya medumo le bohlokwa ge bana ba ithuta go bala ka leleme la bona la gae, mmogo le go bala, go ngwala le go theeletša dikanegelo tšeo di balwago.

Ge bana ba thoma go bala le go ngwala ka lelemetlaleletšo, ba šetše ba tseba ka tsela yeo ba ka hlathollago kwešišo ya lentšu go tšwa go leleme la gae. Ba šetše ba kwešiša dikgopolo tša kgatišo gomme ba na le tsebo ye e tseneletšego ya ditswalano tša mopeleto le medumo. Seo ba se hlokago ka phapošing ya medumo ya Lelemetlaleletšo la Pele, ke tlwaetšo ya go diragatša tsebo yeo go kgona go kwešiša tlhalošo ya setšweletšwa ka Sepedi (Sesotho sa Leboa)

(mohlala, go tswakanya medumo yeo e tsebegago go dira mantšu). Bana ba swanetše go ithuta ka tsela yeo ditswalano tša mopeleto le modumo di fapanago ka gona ka leleme la Gae le malemetlaleletšo.

Go bohlokwa gore ka go Mphato wa 1, bana ba be le motheo wo o tiilego wa bomolomo ka lelemetlaleletšo la bona. Go se go bjalo, ba ka se kgone go kwešiša mantšu ao ba a hlathollago ka Sepedi (Sesotho sa Leboa)go Mphato wa 2 gomme mošomo wo ba o dirago wa medumo o tla ba wa 'go šomela lefela'. Bana ba tla holwa ke go ithuta ditumatlhaka tša Sepedi (Sesotho sa Leboa) (temogo le tšhomišo ya medumo) go Mphato wa 1. Se se fihlelelwa gabotse ka dikoša le diretokošana tša morumokwano tšeo di ba thušago go beelathoko ditumatlhaka (mohlala, segwaga, segwaga, segwaga; sa re go nna, go nna, go nna).

Go bohlokwa gore morutiši a lemoge gore mošomo wa gagwe ke go godiša temogo ya ditswalano tša mopeleto le modumo ka lelemetlaleletšo, e sego go dira go re ba boeletše go netefatša nepagalo ye e feletšego. Ditumatlhaka di swanetše go tšea sebopego se se kopana, sa mešongwana ya ka mehla ye e sa kgaotšwego go kgabaganya Sehlopha sa Motheo.

Mešongwana ya ditumatlhaka ya tšatši ka tšatši/beke ka beke. Thuto ya ditumatlhaka go Sehlopha sa Motheo e swanetše go fiwa tlhokomelo ya maleba. Lenaneo le tšweletšwa ka go Lelemetlaleletšo la Pele go SEPHOLEKE. Go Mephato ya R le 1, nepišo e lebanywa go tlhokomelo ya tšwetšo pele ya temogo le tšhomišo ya ditumatlhaka. Ka go Mephato 2 le 3, lenaneo la ditumatlhaka leo le agwago godimo ga seo barutwana ba šetsego ba ithutile sona ka Leleme la gae le a tšweletšwa. Ka lebaka la go re nako ya go ruta ditumatlhaka ke ye nnyane, barutiši ba hlohleletšwa go logaganya thuto ya ditumatlhaka le mešongwana ya Go theeletša, Go bolela le Go bala Mmogo.

2.7.6 TEMOGO YA MANTŠU

Bana ba ithuta go lemoga mantšu ao a tlwaelegilego ao a tšwelelago ka mehla (mantšu ao a šomišwago gantši) gomme ba a bona kgafetšakgafetša. Bana ba ithuta mantšu ao a tšwelelago kudu ka gare ga setšweletšwa, ka tsela ya go a bona ka mehla. Ge bana ba bala kudu ka lelemetlaleletšo la bona, ba ikgobokeletša mantšu a mantši ao ba a bonago ka mehla ka leleme leo.

2.7.7 TEKATLHAOLOGANYO

Bana gantši ba kgona go hwetša tlhathollo ka lelemetlaleletšo la bona, fela ga ba kgone go kwešiša seo ba se balago. Se se baka seo batho ba bangwe ba se bitšago go re ke 'go šomela lefela'. Lebaka le legolo leo le dirago gore bana ba šitwe ke go kwešiša setšweletšwa ke gore mabokgoni a bona a polelo a bofefo. Ba hloka tlotlontšu le thutapolelo ye ntši go kwešiša seo ba se balago. Ka fao, morutiši o swanetše go godiša tlotlontšu le thutapolelo ya bona ka go ba tlwaetša leleme la Sepedi (Sesotho sa Leboa)mo maemong ao a swanelegilego. Mekgwa ya go swana le go aga 'mantšu lebotong' ka mo phapošing le go hlohleletša barutwana go ba le dipukuntšu tša bona (goba dipuku tša tlotlontšu) le yona e a thuša. Go dira gore bana ba bale kudu ka lelemetlaleletšo la bona, ke tsela ye botse ya go kaonafatša tlotlontšu ya bona. Le ge go le bjalo, mokgwa wo o ka šoma ge fela ditšweletšwa di le mo maemong ao a swanelegilego a go ipalela ka noši.

Mokgwa wo mongwe wa go kaonafatša kwešišo ya bana ya go bala ke wa go ba botšiša dipotšišo tšeo di ka dirago go re ba bale setšweletšwa. Morutiši o swanetše go thoma ka dipotšišo tše bonolo tša go swana le 'Ke mang.....? (mohlala, Ke mang yo a jelego nama?) 'Eng.....?) (mohlala, Lerato o jele eng?) le 'Kae.....?' (mohlala, Na Lerato o robetše kae?). Ge barutwana ba tlwaela sebopego sa dipotšišo le go tšwetšapele polelo yeo e lego bohlokwa go araba dipotšišo tšeo, ba ka botšišwa dipotšišo tše dingwe tšeo di lego bothata. Ka nako yeo barutwana bao ba lego go Mphato wa 3, ba swanetše go kgona go araba dipotšišo tša 'ka lebaka la eng.....(ke ka lebaka la eng Lerato a se a je dijo tša Tate Bere?'

Go humana tlaleletšo ya tshedimošo ya go re go ka rutwa bjang , Go bala Mmogo, Go bala ka Tlhahlo, Go bala ka bobedi ka bobedi le go Ipalela, Medumo, temogo ya mantšu le tekatlhaologanyo , lebelela tšhupatsela ya Kgoro ya Thuto ya Motheo, 'Teaching Reading in the Early Grades' (2008), yeo e ka hwetšwago go www.education.gov.za

2.7.8 GO NGWALA

Bana ba ithuta mabokgoni a go hlama mantšu le mongwalo ka Leleme la Gae la bona. Ba ka diragatša tsebo ye ge ba thoma go ngwala ka Lelemetlaleletšo la Pele mo kotareng ya boraro ya Mphato wa 1. Mešongwana ya go ngwala ya Mphato wa 1 e boleta, ka gona, barutwana ba swanetše go nepiša go ngwala ka Leleme la Gae.

Ka go Mphato wa 2, go ngwala ka Lelemetlaleletšo la Pele go fiwa šedi kudu. Go ngwala go a hlahlwa; mohlala, ge barutwana ba ngwala ba šomiša diforeimi tša mafoko go swana le 'ke rata...../ga ke rate.....'. Go ngwala ka go Mphato wa 3 go ba le ditlhotlo. Ka thekgo, go lebeletšwe go re barutwana ba ngwale ditaelo tše bonolo le go itlhaloša gape. Barutwana mmogo le morutiši (Go bala Mmogo), ba ngwala kanegelo ye bonolo.

Mabokgoni a mantši a go ngwala a fetišetšwa go tšwa go Leleme la Gae. Mohlala, bana ba ithuta go ngwala setšweletšwa go swana le go kanego gape ka Leleme la Gae la bona, gomme ba šomiša tsebo ye, ka morago ga sebakanyana ba ithuta go ngwala kanego ka Lelemetlaleletšo la bona. Bana ba ithuta go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go hlokola le go phatlalatša mošomo wa bona (bjalo ka mošomo wo o sa tšwelago pele) ka Leleme la Gae la bona, gomme ba diragatša mabokgoni ao ge ba ngwala ka Lelemetlaleletšo la Pele la bona.

2.7.9 SEBOPEGO LE TŠHOMIŠO YA POLELO

Tsebo ye botse ya tlotlontšu le thutapolelo e tšweletša motheo wa tšwetšopele ya mabokgoni (go theeletša, go bolela, go bala le go ngwala) ka Lelemetlaleletšo la Pele. Ka go Mphato wa 1, barutwana ba ithuta tlotlontšu le thutapolelo ye e sego ya beakanywa ka go utollelwa polelo ya go bolelwa. Barutwana go Mephato ya 2 le 3 ba ithuta gape tlotlontšu le thutapolelo ka go bala Sepedi. Go na le mešongwana ye e nepišago Tšhomišo ya polelo ye e kgethetšwego Mphato wa 3.

Dilebanywa tša Tlotlontšu di beakantšheditšwe mphato wo mongwe le wo mongwe, gomme lenaneo la mantšu ao a tlwaelegilego ao a šomišwago kudu a Sepedi (Sesotho sa Leboa)le tšweletšwa go Karolo ya 3 ya tokomane ye. Go bohlokwa gore barutwana ba fihlelele dilebanywa tše gore ba kgone go šomiša Lelemetlaleletšo la Pele la Sepedi (Sesotho sa Leboa)go kgona go kaonafatša bokgoni bja bona bja polelo go Mphato wa 4. Barutiši ba swanetše go ba le mekgwa ya go tšwetšapele tlotlontšu ya barutwana, mohlala:

- Mantšu lebotong le dišupo ka phapošing
- Thalokwana ya tlotlontšu, mohlala, tharagano ya mantšu
- Go ipalela
- Go beakanya dipukuntšu tša mong (dipuku tša tlotlontšu)
- Go šomiša dipukuntšu tša ditaetšo tša bana (bobedi, ya lelemetee le ya malemepedi)

KAROLO YA 3: KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO LE DIPEAKANYO TŠA GO RUTA

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
GO THEELETŠA LE GO BOLELA	• Aga tlotlontšu ya bomolomo ka go šomiša direrwa tše di kgethilwego ke morutiši (mohlala, Dilo tšeo nka di dirago, Tša maemo a Boso) • Aga tlotlontšu ya dikgopolo (mohlala, dibopego, bogolo, tšhupetšo) • Araba ditaelo tše pedi tše bonolo tša bomolomo (mohlala, Lokela dikgwele tše pedi tše tala ka gare ga mokotlana. Bjale lokela dikgwele tše pedi tše hubedu ka gare ga mokotlana) • Araba ditumedišo le ditaelano, gomme a dira dikgopelo tše bonolo ka go diriša dikafoko tiše d tlwaelegilego (bj.k. A nka ya ntlwaneng ya boithomelo?) • Ithuta ka hlogo le go diragatša diretokošana tša morumokwano ka ditiro, direto le dikoša tše bonolo • Raloka dithalokwana tše bonolo tša polelo • Kwešiša dikanegelo tše kopana, tše bonolo tšeo a di anegetšwego goba a di badilego; o bolela ka diswantšho • Laetša ka ditiro dikanegelo tše bonolo ka go diriša poledišano • Araba ka dikarabo tše kopana dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo • Lemoga motho, phoofolo goba selo ka tlhalošo ye e filwego ye bonolo ya bomolomo (mohlala, o nyalanya tlhalošo le seswantšho) • Go kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo go swana le 'Eng …?' 'Ba bakae …?' (mohlala, leina la gago mang?) • O ihlagiša ka ditsela tše bonolo ka go šomiša dikantšu tše kopana (mohlala, 'Leina la ka ke ___.') • ntšu tša kanegelo ya dipotšišo tše kopana • Go kgetha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ye bonolo ya bomolomo (mohl. Go tswalanya tlhalošo le seswantšho se itšego • Go kwešiša le go iphetolela go dipotšiš o tše bonolo tše bjalo ka ""Mang...? Tše kae? (mohl. Ke wena mang?' • Go itlhaloša ka mekga ye bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana.	• Tšwela pele go aga tlotlontšu ya bomolomo ka go diriša direrwa tšeo di kgethilwego ke morutiši (mohlala, Ditlha tša ngwaga) • Aga tlotlontšu ya dikgopolo (mohlala nako, tatelano ya dilo) • Latela tatelano ye kopana ya ditaelo (mohlala, O thala nkgokolo, o e khalara ka mmala o mohubedu • O fa ditaelo tše bonolo • Kwešiša le go kgona go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka" Efe..? Ofe?... (mohlala, Ke puku efe ye? • Botšiša dipotšišo tše bonolo tše di latelago sebopego se itšeng (mohlala, Leina la gago ke mang?) • Dira dikgopelo le dipego tše bonolo (mohlala, A nke le mpulele hle. Ke a lwala.) • Lemoga selo go tšwa go tlhathollo ye bonolo ya bomolomo • Bolela ka dilo tšeo di lego ka seswantšhong • Theeletša dikanegelo le dikanego ka ga maitemogelo • Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo • (mohlala, Ke mang yo a jelego bogobe?) • Diragatša kanegelo a šomiša poledišano • Ka thušo ya morutiši o anega gape kanegelo • Anega gape tatelano ye kopana ya maitemogelo goba ditiragalo tše bonolo • Ithuta ka hlogo le go diragatša diretokošana ka ditiro, direto le dikoša tše bonolo • Bapala dithalokwana tša polelo • Go anega kanegelo ka thušo ya morutiši • A nega tatelano ye kopana ye • bonolo ya boitemogelo bja gagwe • goba tiragalo ye e itšego. • Go ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, morumokwano wa mošito le dikoša tša mošito • Go bapala dipapadi tša polelo	• Tšwela pele go aga tlotlontšu ya bomolomo ka go diriša direwa tšeo di • kgethilwego ke morutiši (Go nyakišiša) • Aga tlotlontšu ya dikgopolo (mohlala, go bapetša, go hlaloša) • Latela le go fa ditaelo. • Araba le go dira dikgopelo • Bolela ka seswantšho • Botšiša go hwetša tlhathollo ye kaone (mohlala, Ga ke kwešiše, a nke o boeletše hle.) • Anega gape kanego ya bomolomo ye bonolo (o gopola maitemogelo ka tatelano ya • maleba) • Theeletša dikanegelo le dikanego tša maitemogelo a ba bangwe gomme a araba dipotšišo tša go nyaka kwešišo • Akanya seo se tlogo direga ka gare ga kanegelo goba a hlaloša gape maitemogelo a mong • Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo • Anega gape kanegelo • Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete (kanego ya dintlha, tshepetšo goba pego ya tshedimošo) le go araba dipotšišo tša go nyaka kwešišo • Ka thušo ya morutisi, o fa kakaretšo ya go kwešišega ya setšweletšwa seo e lego sa nnete • Tšea karolo go poledišano ye kopana ya sererwa se se tlwaelegilego • Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo go swana le 'Neng …?' le 'Ke ka lebaka la eng.….?' (mohlala, 'Ke ka lebaka la eng ntlo e wele?) • Diragatša seretokošana, sereto goba koša • Bapala dithalokwana tša polelo • Go anega kanegelo ye a e anegetšwego • Go theeletša sengwalwa se e sego sa boikgopolelo (kanego ya nnete, tshepedišo goba pego ya tshedimošo) gomme a araba dipotšišo tša go nyaka kwešišo • Go fa kakaretšwana ye bonolo ya sengwalwana se e sego sa boikgopolelo ka thušo ya morutiši • Go kgatha tema dipoledišanong tše kopana ka dihlogo tše di tlwaelegilego • Go kwešiša le go iphetolela go dipotšišo tše bjalo ka "Neng....? le "Ka lebaka lang...? (mohl. Ka lebaka lang o tlogile ntle le tumelelo? • Diragatša seretokošana/morumokwano, sereto goba košana. • Go bapala dipapadi tša polelo

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 1**	**MPHATO WA 3**
DITHUMATLHAKA	• Tšwetšapele temogo le tšhomišo ya medumo ya Lelemetlaleletšo la Pele ka tirišo ya diretokošana le dikoša (mohlala, mainama we wa inamologa……) • Hlatha mantšu a go ruma ka go swana, (mohlala:b**ana**, p**ana;** b**ona, lona**) • Lemoga ditumatlhaka tša mathomo mo mantšung ao a tlwaelegilego (‘p’ go pula, ‘m’ go mainama.’) • Aroganya mafoko a bomolomo ka mantšu a botee le go phaphatha diatla go lentšu le lengwe le le lengwe • Phaphatha diatla go dinoko tša mantšu tšeo di tlwaelegilego • Kgetholla modumo wa mathomo go ditumatlhaka tša senoko ye e šetšego mohlala: b-ana, b-ona, p-ana • Lemoga bontši ka go theeletša (motho-batho, monna-banna)	Temogo le tšhomišo ya medumo • Fapantšha ka go theeletša gare ga ditumatlhaka tšeo e nyakilego go swana (bj.k ‘‘e’ le i, ‘o le u’) Ditumatlhaka • Lemoga tswalano ya ditumatlhaka tša ditlhakatee go thoma ka yeo e swanago go Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele • Laetša ditswalano tšeo di fapanago le tšeo di hwetšwago ka go Leleme la Gae gare ga tlhaka le modumo • Hlama le go aroganya mantšu a tlhakatharo a šomiša medumo tšeo a ithutilego • Lemoga mantšu a go ba le mafelelo a go swana • Hlopha mantšu ao a tswalanago (mohlala, bo-na, bo-fa, bo-ta) • Lemoga ditumatlhaka tša ditlhakapedi tša ditumammogo tše bjalo ka.....tše di hwetšwago mathomong a lentšu go swana le tl, th, tš, bj.bj. • Hlama le go aroganya mantšu a • bonolo ao a thomago ka ditumammogo tša go tswakwa, (mohlala, tlh-aka, kg-omo, bj-ala) • Lemoga bonnyane medumo ye meraro ya ditumanoši ya ditlhakapedi /ditumanošipedi tša go swana (mohlala, ee go ‘seemo’, ‘oo’ mootlwa, ‘aa’ go maatla)	• Lemoga tswalano ya ditumatlhaka le ditlhakatee ka moka tša Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Pele le diphapano tša gona • Lemoga ditumammogo tša tlhakapedi (tl, ts, tš, sw, hl, kg, ph, th, ps,pš, ng, ny) mo mathomong a mantšu. • Lemoga bonyane ditumanoši tša tlhakapedi tše e ka bago tše 10 mohlala, ‘ei’ go leino, ‘eo’ go leoto, ‘ai’ go maina bj.bj. • ditumanošipedi tša go swana) tšeo bonnyane e ka bago tše 10 (bj.k ‘aa’ mo go maatla, ‘ ee’ mo go meetse, ‘oo’ mo go mootlwa) • Šomiša medumotswakanywa ya ditumammogo go hlama le go aroganya mantšu • Lemoga mantšu a go ba le morumokwano, (mohlala, reka, rena, reta) • Fapantšha gare ga medumo ya ditumanoši ye metelele le ye mekopana • Lemoga phapano gare ga mathomo le mafelelo go dinoko tše di raraganego • Lemoga magoro a maina ao a raraganego (mohlala, n-di go pudi-dipudi) • Lemoga le go diriša meselana ye mengwe (mohlala, -iš- go lemiša, -an- go ratana, bjalo. bjalo.) • Hlama le go bitša ditumatlhaka ka go diriša medumo yeo a ithutilego yona

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
READIN GO BALA LE GO BOGELA	**Kgatišo ya Tikologo** • Thoma go bala dišupo tše bonolo ka Lelemetlaleletšo la Pele mo go tšeo di ngwadilwego go dipapetla ka phapošing le go tikologo ka bophara (mohlala, Taetšo ya go tsena/tšwa; go bulegile **Go Bala go go Thomago** • Fetišetša mabokgoni a mangwe le tsebo yeo a e kgobokeditšego go tšwa go Leleme la Gae go go bala ka go Lelemetlaleletšo la Pele bjalo ka mabokgoni a go swara puku, dikgopolo tša motheo tša go gatiša (mohlala, Dikgopolo tša mantšu le ditlhaka, re bala go tloga letsogong la nngele go ya go la go ja le go tšwa godimo go ya fase) • Lemoga mantšu ao a dirišwago gantši polelong (yena, ke re, bona) **Go bala Mmogo ka phapoši le morutiši** • Theeletša kanegelo ye bonolo goba ya go laetša nnete yeo e badilwego ke morutiši go tšwa go sengwalwa se se godišitšwego se bjalo ka Pukukgolo goba phoustara ye e thalathadilwego • Bolela ka diswantšho tša ka gare ga Pukukgolo goba phoustara a šomiša Leleme la Gae mo go hlokegago • Ithuta tlotlontšu ye nngwe ya bomolomo ya Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa diswantšhong • Araba dipotšišo tše bonolo tša bomolomo mabapi le kanegelo • morago ga go bala ka go boeletša o tšea karolo go • Ka go utollelwa kgatišo, morutwana o thoma go lemoga tlotlontšu ya mantšu a se makae a a tlwaelegilego ao a dirišwago gantši (mohlala, ke, re, wena yona)	**Go Bala Mmogo** • Bala setšweletšwa se se kopana seo e sego sa nnete goba sa nnete (Pukukgolo goba setšweletšwa se sengwe se se godišitšwego) le morutiši ka go diriša diswantšho, go godiša tlotlontšu, serewa seo se akantšwego le go araba dipotšišo tše kopana tša bomolomo go tšwa go setšweletšwa. • Tšweletša tlhalošo ya setšweletšwa sa diswantšho se se kopana (bjalo ka. go latelantšha diswantšho goba go nyalanya mantšu a tlhalošo le seswantšho) • Amanya setšweletšwa seo a se balago le maitemogelo a gagwe • Anega gape karolo ya kanegelo goba a dira kakaretšo ya setšweletšwa seo e lego sa nnete ka thušo ya morutiši (mafokwana a 2-3) **Go bala ka Sehlopha sa Go hlahlwa** • Balela godimo go tšwa pukung ya gagwe go sehlopha sa go bala ka go hlahlwa gammogo le morutiši (sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.) • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, phetleko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego) • (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a dirišwago gantši) • Šomiša dithalwa le diswantšho go setšweletšwa go tšweletša kwešišo • Bala ka thelelo le tlhagišo ye e oketšegilego • Laetša kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo	**Kgatišo ya Tikologo** Bala diphoustara tše bonolo goba dihlogwana tša diphoustara tšatikologo **Go bala Mmogo** • Bala setšweletšwa sa senonwane/seo e sego sa nnete goba sa nnete le morutiši a šomiša dithalwa go thekga kgodišo ya tlotlontšu • Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu le dipotšišo tša go utolla sephetho tšeo di thekgago kwešišo ya setšweletšwa. • Laodiša gape kanegelo goba maitemogelo, a laetša tatelano ya ditiragalo • Akaretša setšweletšwa seo e lego sa nnete (mohlala, pego ya tshedimošo). **Go bala ka sehlopha sa Go hlahlwa** • Balela godimo le ka setu go tšwa go puku ya gagwe go sehlopha sa go bala ka go hlahlwa le morutiši k.g.r. sehlopha ka moka se bala setšweletšwa sa go swana. • Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego) • Šomiša diswantšho le dithalwa go setšweletšwa go oketša kwešiso • Balela godimo, ka lebelo le le oketšegilego le thelelo, ba šomiša segalo le tlhabošo ye e nepagetšego • Laetša kwešiso ya maswaodikga a a dirišwago ge go dirwa polelotebanyo ka go fapantšha lentšu ka segalo ge a balela godimo • Šomiša mekgwanakgwana ya go iphošolla ge a bala

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
READIN GO BALA LE GO BOGELA	• Diragatša kanegelo • Thala diswantšo tšeo di laetšago kgopolokgolo ya kanegelo goba setšweletšwa seo e lego sa nnete	• Tšwela pele go aga tlotlontšu ya mantšu a a tlwaelegilego (go swana le, bangwe, neng, bona) **Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela** • Bala dingwalwa tša gagwe le tša ba bangwe. • Ipalela dipuku tšeo a di badilego nakong ya ge go be go balwa ka go Go bala ka tlhahlo le dipuku tša kanegelo tša diswantšho go tšwa phapošing ya Lelemetlaleletšo la Pele. • Šomiša pukuntšu ya bana ya diswantšho (ya lelemetee le ya malemepedi) go utolla ditlhalošo tša mantšu ao a sa a tsebjego.	**Go bala ka bobedi ka bobedi/Go ipalela** • Bala dingwalwa tša gagwe le tša ba bangwe. • Balela godimo, a balela mogwera • Ipalela dipuku tše bonolo tša tšeo e sego tša nnete le tša nnete, dipuku tše di badilwego mo nakong ya Go bala ka tlhahlo, gammogo le dikgatišobaka tša bana, le dipuku tša metlae (dikhomiki) • Šomiša pukuntšu ya diswantšho ya bana (ya lelemetee le ya malemepedi) go utolla ditlhalošo tša mantšu ao a sa a tsebjego

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
MONGWALO		• Šomiša mabokgoni a mongwalo ao a šetšego a a rutilwe go Leleme la Gae • Ngwala mananeo a go ba le dihlogo • Kgetha le go kopolla mantšu a go hlaloša le go hlatholla seswantšho ka nepagalo • Ngwala ka thušo mantšu a go hlaloša seswantšho (mohlala, sefatanaga se se hubedu ke se segolo) O bala seo se ngwadilwego. • Feleletša mafoko ka go tlatša mantšu a a tlogetšwego • Ngwala mafoko a šomiša foreime/lenaneo le bjalo ka (Ke rata..... . Ga ke rate....) • Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le medumo le ao a tlwaelegilego ao a bonwago ka mehla polelong ao a šetšego a rutilwe. • Ngwala mantšu le mafoko ao a tlwaelegilego go tšwa go piletšo. • Beakanya mafoko ao a hlakahlakantšwego ka tatelano ya maleba go bopa temana le go e kopolla • Ngwala temana ya methalo ye e ka bago ye meraro ka sererwa se se tlwaelegilego • Ngwala setšweletšwa se se kopana, se bonolo se se šetšego se rutilwe ka go Leleme la Gae (mohlala, Molaetša wa karata ya go akela molwetši gore a fole) • Šomiša mabokgoni ao a rutilwego ka go Leleme la Gae go beakanya tshedimošo gore e tšwelele ka sebopego sa kerafo (mohlala, tšhate, mothalanako) • Šomiša ka thušo maina le mašala ka nepagalo (nna, wena, yena, sona • Šomiša ka thušo Lebjale, Letlago, Lefetile, lebjaletšweledi ka go di ngwala ka nepagalo. • Hlama bontši bja mantšu ka thušo • Peleta ka thušo mantšu a go tlwaelega ka nepagalo • Šomiša pukuntšu ya bana mo go hlokegago. • Šomiša maswaodikga ao a šetšego a rutilwe ka go Leleme la Gae.(tlhakakgolo, khutlo) • Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe.	• Šomiša mabokgoni a mongwalo ao a šetšego a a rutilwe go Leleme la Gae • Ngwala mananeo aa raraganego a go ba le dihlogo (mohlala, Dikhunkhwane: ditšhošane, dinose, dirurubele, makeke, dintšhi) • Ngwala mafoko go tšwa go piletšo. • Ngwala setšweletšwa se bonolo (mohlala, karata ya matswalo) • Ngwala ka thušo maitemogelo a gagwe a šomiša foreime ye e itšego (mohlala, Maabane ke..... Ka morago ka.....Mafelelong....) • Ngwala ka thušo sehlopha sa ditaelo (mohlala, go dira motswako) • Ngwala kanegelo ye bonolo le go e kopolla le morutiši (go ngwala mmogo) • Beakanya tshedimošo godimo ga tšhate, nkatlapana goba kerafo ya para) • Ngwala mafoko ka sererwa se se tlwaelegilego (bonnyane methalo ye 6-8 , temana ye tee goba tše pedi) • Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go hlokola le go phatlalatša) • Šomiša maswaodikga ao a šetšego a rutilwe ka go Leleme la Gae (khutlo, fegelwana, leswaopotšišo le maswao a ditsebjana le lenalana) • Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo le go leka go peleta mantšu ao a sa tlwaelegago ka go diriša tsebo ya gagwe ya ditumatlhaka • Šomiša Lebjale, Lefetile le ka nepagalo ye e oketšegilego • Šomiša maina, madiri, le mašala ka bokgoni bjo bo golago • Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe. • Šomiša pukuntšu ya bana (ya go šomiša lelemetee le malemepedi).

KAKARETŠO YA MABOKGONI A POLELO AO A TLA RUTWAGO GO LELEMETLALELETŠO LA PELE MEPHATO 1-3			
	MPHATO WA 1	**MPHATO WA 2**	**MPHATO WA 3**
DIBOPEGO LE TŠHOMIŠO YA POLELO (DI RUTWA KA GO KAMANO)	• Thoma go ba le kwešišo le bokgoni bja go šomiša di-bopego tša polelo go kamano ya polelo ya go bolelwa ye e kwešišegago. • Kwešiša ditaelo tše dingwe (mohlala; Sepela!) • Kwešiša le go thoma go šomiša mafoko a mangwe ka Lebjale (o rata sekolo) le lebjaleletšweledi (mohlala, o sa bala) • Kwešiša dibopego tša dipotšišo (mohlala, Mang...? Eng...? Bjang..?'Ke tše kae/bokae..?) • Thoma go kwešiša le go somiša mašalašala (mohlala, Wena, nna, sona) • Kwešiša le go thoma go diriša mabopi • Kwešiša le go thoma go diriša mafoko ka kganetšo (O a ja. Ga a je) • Kwešiša le go thoma go šomiša mafoko ka sebopego sa kganetšo (mohlala, ga a bale. Ga ke kgone go tshela.) • Lemoga le go thoma go šomiša bontši bja maina a go balega (mohlala, puku/dipuku) • Kwešiša le go šomiša mašalathuo (ya ka, tša bona, ya gagwe • Kwešiša le go thoma go šomiša mahlaodi a mmalwa (mohlala, yo mobotsana, le le telele) le mahlathi (mohlala, kudu, gabohloko, gabedi) • Kwesiša mantšu a a ka bago a 700-1000 ka kamano go ya mafelelong a mphato wa 1le go thoma go diriša Mahlathi (Mehuta ya Mahlathi) • Go kwešiša mantšu a e bago a 700-1,000 ge a dirišwa ka gare ga diteng tše itšego mafelelong a Mphato wa 1	• Thoma go ba le kwešišo le bokgoni bja go šomiša di-bopego tša polelo go kamano ya polelo ya go bolelwa ye e kwešišegago. • Thoma go šomiša tše dingwe tša dibopego tša polelo tšeo a gahlanego le tšona go Mphato wa 1 (mabaka, botee le bontši, mašala, mahlaodi, mahlathi) • Kwešiša le go thoma go šomiša mafokonolo a lefetile. (mohlala, ke hlapile sefahlego sa ka.) • Kwešiša le go thoma go šomiša mafoko a mangwe ka Lebaka le le fetilego. (O sepetše) • Kwešiša le go thoma go šomiša makopanyi • Kwešiša le go thoma go šomiša taetšo ya nako mohlala, Sa pele, se se latelago, sa bofelo) • Kwešiša le go thoma go šomiša dibopego tša potšišo (mohlala, 'Na o dirile se …?) • Kwešiša le go thoma go šomiša mašalašala (mohlala, nna yena, bona) • Thoma go šomiša Mahlathi • Kwešiša le go thoma go šomiša Lediri (ema, sepela, dula) • Kwešiša mantšu a e ka bago 1,500-2,500 ge a dirišwa ka gare ga diteng mafelelong a Mphato wa 2	• Thoma go ba le kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibo-pego tša polelo go kamano ya polelo ya go bolelwaye e kwešišegago. • Kwešiša le go thoma go šomiša lebjale, lefetile, letlago le lebjaletšweledi • kwešiša le go thoma go šomiša maina a go balega (mohlala, kgomo) le a go se balege (mohlala, mabu, meetse) le mainakgoboko (mohlala, motšhitšhi) • kwešiša le go šomiša mainarui (mohlala, leoto la gagwe) • Kwešiša le go thoma go šomiša lebopi la lebjale –a- (mohlala, Ke a sepela) • kwešiša le go thoma go šomiša mahlaodi o go laetša papetšo (mohlala, kgole, kgojana, kgolekgole) • kwešiša le go šomiša mašalašupi, (mohlala, ye, yeo, yela) • Kwešiša le go šomiša mehuta ye e fapanego ya dipotšišo (Bjang, Kae? Ka lebaka la eng? • Kwešiša mantšu a 1500–2500 go dikamano go ya mafelelong a Mphato wa 3

MPHATO WA 1 LELEMETLALELETŠO LA PELE SEPEDI

DINYAKWA GO YA KA KOTARA

KOTARA YA 1

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Iri ye 1 le Metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le diphoustara, dipuku tša dikošana, dipapadi, 'Pukukgolo' le dilo tše dingwe tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego**.**

Ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonega ya go feta o tee. Ba swanetše go lekola barutwana ba bona ka go diriša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo lebaka la Dibeke tša1-5.

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye meswa ye mebedi yeo e tlo ba dumelelago go aga godimo ga mošomo wo ba o dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero ye e swanetše go dumelela barutiši go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Ge go kgonega barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye ka moka go feta gatee. Ba swanetše go ela barutwana ba bona ka go diriša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo yeo e šišintšwego go Dibeke tša 6-10. Ge e le Mešongwana ya Kelo ya Semmušo yona, e swanetše go phethagatšwa mafelelong a kotara.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (Iri ye 1 ka beke)

Mošongwana o tee goba go feta letšatši le lengwe le le lengwe:

- Thoma go tšweletša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) ka go diriša merero goba dihlogo tše bjalo ka "Di-aparo tša ka"
- Araba ditumedišo tše bonolo le ditaelano ka go diriša dikafoko tše bjalo ka 'Thobela.' 'Le kae?' 'Re gona, re ka botšiša lena' 'Le rena re gona.' 'Šalang!'
- Dira dikgopelo tše bonolo, mohlala, 'Ke kgopela go ya ntlwaneng' 'A nka ya ntlwaneng?'
- Šupa dilwanalwana goba diswantšho ka phapošing e le go latela taelo ya morutiši, mohlala, 'Ntšhupetše mosetsana wa go apara kobo ye khubedu.''
- Bolela maina a dilo tšeo di lego ka gare ga seswantšho ka phapošing e le ge a tla be a araba dipotšišo tša morutiši, mohlala 'A ke eng se?' Karabo e ka ba 'puku', 'mosadi.'
- Araba ka ka sebele ditaelo tše bonolo tša bomolomo, mohlala 'Apara seeta seo'
- Araba dipotšišp tše bonolo, mohlala, 'Na hempe yela e na le mmala o mobjang?''Tšhweu.'
- Kwešiša le go thoma go diriša dibopego tše bonolo tša polelo go ya ka mabaka a a itšego, mohlala, bontši bja leina le 'motho'
- Opela dikošana tše bonolo le go di diragatša ka thušo ya morutiši, mohlala 'Wo ke monwana wa mogogorupa! Wo ke šupa šupa baloi! Woke thabana ya gare ga tšona!
- Diragatša diretokošana tša morumokwano, mohlala 'Peba di le tharo x 2 'Tše di foufetšego' x 2
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala 'Hlogo, magetla, sehuba, letheka, mangwele, menwana.' Barutwana ba a opela mola ba bile ba šupa ditho tša mmele.

Mešongwana ye e lebantšwego go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 x 2 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (go bala mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tšeo di balwago, di swanetše go ba tše di tšwago go 'Pukukgolo" goba phoustara ye e swantšhitšwego yeo bana ba ka kgonago go bona diswantšho go yona.

- Theeletša dikanegelo tše kopana goba ditšweletšwa tša nnete tšeo di anegwago goba go balwa ka boipshino le go tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego go tšwa go Pukukgolo goba phoustara ya diswantšho
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, 'A na mmala wa kuane ye ke ofe' le ditaelo tše bjalo ka 'Ntaetše letlapantsho'
- Bolela maina a dilo tše dingwe mo seswantšhong le go araba dipotšišo tša morutiši tše bjalo ka 'Ke mang yo? Monna 'Ke eng se?', 'Setulo'

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele go aga tlotlontšu mmogo le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, mmala-khubedu, tala, tšhweu
- Thoma go godiša kwešišo le bokgoni bja go diriša dibopego tše bonolo tša polelo, mohlala, go kwešiša ditaelo tše bjalo ka 'Tšola dieta tšeo,' Gosasa le tle le dipuku; Letlago, ' ntlo ya lena'; lekgokedi; 'leoto >maoto'; bontši.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Araba ka sebele ditaelo tše bonolo tša bomolomo
- Šupa dilo tše di lego ka phapošing goba tše di lego ka gare ga seswantšho go araba ditaelo tša morutiši.

Dibeke tša 6-10

- Bolela maina a dilo tše dingwe mo seswantšhong goba ka phapošing.
- Araba dipotšišo tše bonolo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Araba dipotšišo tše bonolo
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ya motheo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'Ke eng seo?' 'Šupa setimela.' mohlala,' Mpontšhe jesi ye tala/ khubedu/ ntsho' bj.bj.

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: Metsotso ye 30 Bontši bja nako: Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo le Tšhomišo ya medumo (metsotso ye 1-5 mošongwana wo mongwe le wo mongwe)

Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana gomme e logaganywe le Go theeletša le go Go Bolela goba mešongwana ya Go Bala Mmogo.

- Aroganya mafoko a bomolomo ka mantšu a botee, ka go phaphatha diatla go lentšu le lengwe le le lengwe, mohlala, mantšu a go tšwa go kanegelo.
- Phaphatha diatla go senoko se sengwe le se sengwe seo se hlamago lentšu, mohlala, mo-ro-pa
- Thoma go laetša tumatlhaka ya mathomo ya go fapana ya lentšu bjalo ka 'k' go 'kota', 'p' go 'pula'

Tsebotlhaka/litheresi ye e Thomago (metsotso ye 5-10 gatee goba gabedi ka kotara)

Morutiši o tla le sephuthelwana, diphoustara bj.bj ka phapošing gore go be le pontšho ya ka mehla ya kgatišo ya tikologo. Ge go sepelwa ka maeto a sekolo, o laetša barutwana ponagalo ya kgatišo ya tikologo.

- Lemoga mantšu ao a tlwaelegilego ao a šomišwago tikologong ya rena ya ka mehla (mohlala, GO BUTŠWE/TSENA/ GO TSWALETŠWE
- Godiša tsebotlhaka/litheresi ye e thomago, mohlala, dikgopolo tša go gatišwa ka tirišo ya mošongwana wa Go Bala Mmogo.

Go bala Mmogo (bonyane metsotso ye 30, bontši Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Ge e le gore morutiši o šomiša ***nako ya Iri le metsotso ye 15 go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, o tlo tšebiša Pukukgolo (goba phoustara goba mokgwa wo mongwe wo e lego wa setšweletšwa se se godišitšwego) beke ye nngwe le ye nngwe gomme a dira mošomo wo tšatši ka tšatši. Ge e le gore o diriša nako ye nnyane ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele (metsotso ye 30) gona o tlo diriša setšweletšwa se tee ka dibeke tše 2 goba tše 3 gomme a dira mošongwana wo gatee goba gabedi ka beke. Morutiši o balela phaposi setšweletšwa, o šupa mantšu le go hlaloša diswantšho le thulaganyo ya kanegelo. O bala gape setšweletšwa gare ga beke a bile a hlohleletša barutwana go bala le yena. Setšweletšwa se šomišwa go ruta tlotlontšu ye mpsha.***

- Theeletša kanegelo goba setšweletšwa sa nnete mola ba latela morutiši le go lebelela diswantšho
- Bolela ka diswantšho a šomiša Leleme la Gae ge go hlokega.
- Hlatha dilo ka gare ga seswantšho, mohlala, 'Mpontšhe mokgalabje ka gare ga seswantšho' 'Šupa katse mo seswantšhong'
- Araba dipotšišo tše bonolo ka go šomiša diswantšho, mohlala, 'Monna o dutše kae?'
- Ithuta tlotlontšu ya bomolomo, mohlala, mpša, kgomo, pudi, phefo, bjang bj.bj
- Morago ga poeletšo ya go bala, ba tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego
- Laetša ka ditiro kanegelo ba šomiša poledišano
- Thala seswantšho seo se tšweletšago kgopolokgolo goba morero wa kanegelo

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

***Temogo le Tšhomišo ya medumo*: (bomolomo/diorale le/goba go itlwaetša)**

- Thoma go šupetša tumatlhaka ya mathomo mo mantšung
- Lemoga mantšu ao a rumago go swana go dikanegelo le diretokošana tša morumokwano,

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Hlatha batho, diphoofolo le dilo mo diswantšhong tše di lego ka go 'Pukukgolo' (goba setšweletšwa se sengwe se se godišitšwego)
- Araba dipotšišo tše bonolo tša bomolomo mabapi le kanegelo goba setšweletšwa sa nnete
- Thala seswantšho seo se tšweletšago kgopolokgolo ya kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 1:

Go bala: (bomolomo le/ goba go itlwaetša)

- Go araba dipotšišo tše bonolo tša bomolomo mabapi le kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba dipotšišo/ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, ' Mpontšhe jesi ye tala/ khubedu/ ntsho' bj.bj.

KOTARA YA 1	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: ga bo gona Bontši bja nako: Metsotso ye 15
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI ***Go ngwala Mmogo (bontši– gatee ka beke)*** ***Go ngwala ga pele go Lelemetlaleletšo la Pele go swanetše go thekgwa ke morutiši*** • O ngwala mantšu a go hlaloša sethalwa sa gagwe ka thušo ya morutiši gomme a balela ba bangwe seo a se ngwadilwego	
KELO **Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Go ngwala: (ngwalwa)** • Ngwalolla mantšu a go hlaloša go tšwa go seswantšho seo a se thadilego gomme a bala seo a se ngwadilego.	

KOTARA YA 2	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi, le dilo tše dingwe tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego.

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka, go feta gatee ge go kgonega. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba kgetha merero ye meswa ye mebedi yeo e tlo ba dumelelego go aga godimo ga mošomo wo ba o dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero ye e swanetše go kgontšha barutiši go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go ba kgontšha go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Ge go kgonega, barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye ka moka go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 6-10

Mešongwana ya Kelo ya Semmušo e swanetše go phethagatšwa mafelelong a kotara.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (Iri ye 1 ka beke)

Bana ba ka rutwa mošongwana o tee goba ye mebedi ya mešongwana ye e latelago tšatši ka tšatši, ge fela go na le nako go ya ka tšhupadipaka:

- Thoma go tšweletša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) ka go diriša merero goba dihlogo tše bjalo ka “Dijo”
- Araba ditumedišo tše bonolo le ditaelano ka go diriša dikafoko tše bjalo ka ‘Thobela.’ ‘Le kae?’ ‘Re gona, re ka botšiša lena’ ‘Le rena re gona.’ ‘Šalang!’
- Dira dikgopelo tše bonolo, mohlala, ‘Ke kgopela namune’ ‘A nka ya go ja bogobe?’
- Šupa dilo goba diswantšho ka phapošing e le ge a latela taelo ya morutiši, mohlala ‘Ntšhupetše mosetsana wa go apara kobo ye khubedu.’’
- Bolela maina a dilo tšeo di lego seswantšhong sa ka phapošing go araba potšišo ya morutiši, mohlala ‘A ke eng se?’Karabo e ka ba ‘apola’, ‘monna.’
- Araba ka sebele ditaelo tše bonolo tša bomolomo, mohlala ‘Tšea apole’ ‘E bee tafoleng.’
- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, ‘Na go na le dinamune tše kae ka moo?’‘Tše pedi.’
- Kwešiša le go thoma go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo go dikamano, mohlala, ‘Ke rata diapole’ ‘Ga ke rate dipanana’
- Opela dikoša tše bonolo le go laetša ka ditiro ka thušo ya morutiši, mohlala ‘Wo ke monwana wa mogogorupa! Wo ke šupa šupa baloi! Wo ke thabana ya gare ga tšona!
- Tsenelela go diretokošana tša morumokwano le dikoša tša go laetšwa ka ditiro, mohlala ‘Magotlo a mararo x 2 ‘Ao a foufetšego’ x 2
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala ‘Thaloko ya go akanya’ Morutwana o khuparetša selo ka seatleng gomme a botšiša bagwera a re “Na ke swere tlhaka efe ka mo?’ Karabo e ka ba **b**, **p**, **k, t,** karabo e ngwalwa letlapeng.

Mešongwana ye e lebantšwego go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 x 2 ka beke)

Go theeletša dikanegelo tšeo a di anegelwago le tšeo di balwago

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tšeo di balwago, di swanetše go ba tše di tšwago go 'Pukukgolo' goba phoustara ye e swantšhitšwego yeo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho tša yona***.***

- Theeletša ka boipshino dikanegelokopana goba ditšweletšwa tša nnete tšeo a di anegetšwego goba a di badilego go tšwa go 'Pukukgolo' goba diphoustara tše di swantšhitšwego gomme a tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego
- Kwešiša le go araba dipotšišo le ditaelo tše bonolo, mohlala, 'Mpontšhe mohlare wa morula. O na le marula a makae?'
- Bolela maina a dilo tše di lego mo seswantšhong a araba potšišo ya morutiši, mohlala, A ke eng se?''Meetse'

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretšwa le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, tatelano ya matšatši a beke
- Thoma go ba le kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo, mohlala , go kwešiša ditaelo tše bjalo ka 'Tšola dieta tšeo,' Pula ga e ne' Kganetšo, ' Mma o sepetše' ; Lefetile

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo yeo e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Bolela maina a dilo tšeo di amanago le morero tše di lego seswantšhong goba ka phapošing.
- Araba dipotšišo tše bonolo

Dibeke tša 6-10

- Araba dipotšišo tše bonolo
- Itlhagiša ka ditsela tše bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala 'Nna ke a kgona' Ga ke rate go phalwa'

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala,' Mpontšhe jesi ye tala/ khubedu/ ntsho' bj.bj.
- Araba dipotšišo tše bonolo.
- Itlhagiša ka ditsela tše bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala, 'Ga ke rate dipanana'

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 30 ka beke Bontši bja nako: Iri ye 1 le metsotso ye 15

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo le Tšhomišo ya medumo (metsotso ye 1-5 mošongwana wo mongwe le wo mongwe)

Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana gomme e logaganywe le Go theeletša le go Go Bolela goba mešongwana ya Go Bala Mmogo.

- Aroganya mafoko a bomolomo ka mantšu a botee, ka go phaphatha diatla go lentšu le
- lengwe le le lengwe, mohlala, mafoko ao a tšwago kanegelong
- Phaphatha diatla go senoko se sengwe le se sengwe sa mantšu a a tlwaelegilego, mohlala, mo-ro-pa
- Hlatha mantšu ao a rumago ka go swana ka gare ga kanegelo, dikoša le diretokošana tša morumokwano ka thušo ya morutiši, mohlala, Ke nna ketlela, Se ke mokgoko, Se ke molomo, Tšhela ka mo, o bee ka mo
- Thoma go kgona go laetša tumatlhaka ya mathomo ya lentšu bjalo ka 'k' go 'kota', 'p' go ' pula'

Tsebotlhaka/litheresi ye e Thomago (metsotso ye 5-10 gatee goba gabedi ka kotara)

Morutiši o tla le diphuthelwana, diphoustara bj.bj ka phapošing gore go be le Kgatišo ya tikologo ya go ya go ile. Ge go sepelwa ka maeto a sekolo, o laetša barutwana diponagalo tša kgatišo ya tikologo.

- Lemoga mantšu a a tlwaelegilego ao a šomišwago tikologong ya rena ya ka mehla (mohlala, EMA/TSENA/ SEKOLO
- Godiša tsebotlhaka/litheresi ye e thomago, mohlala, dikgopolo tša kgatišo ka tirišo ya mešongwana ya Go Bala Mmogo.

Go bala Mmogo (bonyane metsotso ye 25- 30, bontši Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Ge barutiši ba diriša bontši bja nako go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, ba tsebiša Puku***kgolo ye ntshwa goba sebopego se sengwe sa setšweletšwa se se godi***šitšwego ***beke ka beke, gomme a dira mošongwana*** tšatši ***ka tšatši. Ge barutiši ba diriša nako ye nnyane ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, ba*** šomiša ***puku e tee ka dibeke tše 2 goba tše 3 gomme ba dira mošongwana gatee goba gabedi ka beke. Barutiši ba balela phaposi puku, ba šupa mantšu le go hlaloša diswantšho le thulaganyo ya kanegelo. Barutiši ba bala gape set*šweletšwa gare ga beke, ba hlohleletša barutwana go *tsenelela go bala. Setšweletšwa se dirišwa go ruta tlotlontšu ye mpsha.***

- Theeletša kanegelo goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete mola ba latela morutiši le go lebelela diswantšho
- Bolela ka diswantšho a šomiša Leleme la Gae ge go hlokega.
- Hlatha dilo ka gare ga diswantšho, mohlala, 'Mpontšhe mokgalabje ka gare ga seswantšho' 'Šupa katse seswantšhong'
- Araba dipotšišo tše bonolo ka go šomiša diswantšho, mohlala, 'Monna o dutše kae?'
- Ithuta tlotlontšu ya bomolomo, mohlala, mpša, bjang, bj.bj
- Opela le ba bangwe ge go swanela, morago ga go bala kgafetšakgafetša
- Laetša kanegelo ka ditiro a šomiša poledišano
- Thala seswantšho sa go tšweletša kgopolokgolo/morero wa kanegelo

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo ya Mešongwana ye e sego ya Semmušo:

Temogo le tšhomišo ya Medumo: (bomolomo/orale le/goba go itlwaetša)

- Thoma go kgona go laetša tumatlhaka ya mathomo ya lentšu
- Phaphatha diatla go senoko se sengwe le se sengwe sa mantšu a a tlwaelegilego

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Hlatha batho, diphoofolo le dilo mo diswantšhong tše di lego ka go'Pukukgolo' (goba setšweletšwa se sengwe seo se godišitšwego)
- Araba dipotšišo tša bomolomo tše bonolo ka ga kanegelo goba setšweletšwa sa nnete
- Thala seswantšho sa go tšweletša kgopolokgolo ya kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 2:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Phaphatha diatla go dinoko tša mantšu ao a tlwaelegilego
- Araba dipotšišo tša bomolomo tše bonolo ka ga kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala,' Mpontšhe jesi ye tala/ khubedu/ ntsho' bj.bj.

KOTARA YA 2	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: Ga bo gona Bontši bja nako: Metsotso ye 15
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI ***Go Ngwala Mmogo (Bontši bja nako - gatee ka beke)*** ***Go ngwala ga pele go Lelemetlaleletšo la Pele go swanetše go thekgwa ke morutiši*** • Ngwala ka thušo ya morutiši mantšu a go hlaloša seswantšho sa gagwe le go balela ba bangwe seo a se ngwadilego	
KELO **Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Go ngwala: (ngwalwa)** • Kopolla mantšu a go hlaloša seswantšho seo a se thadilego gomme a bala seo a se ngwadilego.	

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO/ORALE)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi le dilo tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye ka moka go feta gatee ge go kgonega. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Mešongwana ya Kelo ya Semmušo, e swanetše go phethagatšwa mafelelong a kotara.

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tlo ba kgontšhago go aga godimo ga mošomo wo ba o dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go kgontšha barutiši go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša go re ba akaretša mešongwana ka moka, go feta gatee ge go kgonega. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 6-10. Mešongwana ya Kelo ya Semmušo, e swanetše go phethagatšwa mafelelong a kotara.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (Iri ye 1 ka beke)

Bana ba ka rutwa mešongwana ye mmalwa ye e latelago letšatši le lengwe le le lengwe, ge fela go na le nako go ya ka tšhupadipaka:

- Thoma go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) ka go šomiša merero goba dihlogo tše bjalo ka “Diphoofolo”
- Araba ditumedišo le ditaelano tše bonolo ka go šomiša dikafoko tše bjalo ka ‘Morena.’ ‘Le kae?’‘Re gona, re ka thaba go kwa lena’ Le rena re gona.’‘Re tla bonana!’
- Dira dikgopelo tše bonolo, mohlala, ‘Ke kgopela borotho’ ‘A nka ngwatha borotho?’
- Go šupa dilo ka phapošing goba tše di lego mo diswantšhong go phethagatša ditaelo tša morutiši, mohlala ‘Ntšhupetše tafola’’
- Bolela maina a dilo tšeo di lego mo seswantšhong sa ka phapošing go araba potšišo ya morutiši, mohlala ‘A ke eng se?’Karabo e ka ba ‘mohlare, ‘mosadi.’
- Kgona go araba ka ditaetšo, ditaelo tša bomolomo tše bonolo, mohlala ‘Thala seswantšho sa katse’
- Kgona go araba dipotšišo tše bonolo tše di botšišwago ke morutiši, mohlala, ‘Na mohlare o na le mmala o mo bjang?’
- Kwešiša le go thoma go diriša dibopego tša polelo tše bonolo go dikamano, mohlala, o thoma go diriša mahlaodi bjalo ka ‘Mpša ye kgolo’‘Katse ye ntsho’
- Hlatha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo ‘Ke nna phoofolo ye nnyane’‘Ke na le maoto a mane le moselana o tee’
- Opela dikoša tše bonolo le go laetša ka ditiro
- Tšea karolo go diretokošana tša morumokwano le dikoša tše di laetšwago ka ditiro le go di diragatša, mohlala, Wo ke monwana wa mogogorupa! Wo ke šupa šupa baloi! Wo ke thabana ya gare ga tšona!
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala‘Thaloko ya go akanya’ Morutwana o khuparetša selo ka seatleng gomme a botšiša bagwera gomme bona ba tlo thoma ka go phopholetša karabo, mohlala “Na ke swere tlhaka efe ka mo?’ Karabo e ka ba b, p, k, t . Dikarabo di ngwalwa letlapeng.

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 x2 ka beke)

Go theeletša dikanegelo tšeo a anegelwago le tše a balelwago

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tšeo di balwago, di swanetše go ba tše di tšwago go 'Pukukgolo' goba phoustara ye e nago le diswantšho tšeo ngwana yo mongwe le yo mongwe a ka kgonago go di bona.

- Theeletša dikanegelokopana goba ditšweletšwa tša kanegelo ya nnete tše a di anegetšwego goba a di baletšwego go tšwa go 'Pukukgolo' ka lethabo le go tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego.
- Kwešiša le go araba ditaelo, mohlala, 'Ntaetše pudi. Go na le dipudi tše kae ka moo?'
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu tše bonolo ka ga kanegelo ya dikarabo tše kopana, 'Go na le dikgomo tše kae ka kanegelong?'
- Bolela maina a dilo tša ka gare ga seswantšho go araba dipotšišo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'A ke eng se?'

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele go aga tlotlontšu ya bomolomo le ya dikgopolo, mohlala, 'palo,''bogolo'
- Thoma go godiša kwešišo le bokgoni bja go diriša dibopego tše bonolo tša polelo go ya ka dikamano go polelo ye e bolelwago ye e kwešišegago, mohlala , o thoma go kwešiša le go šomiša mahlaodi a se makae bj, k. kgolo, nnyane, tšhweu le mahlathi a bjalo ka kudu, gannyane, gabotse

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo ya Mešongwana ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Bolela maina a dilo tšeo di amago morero tše di lego seswantšhong goba ka phapošing.
- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, 'Na kgomo e na le mmala o mobjang?'

Dibeke tša 6-10

- Itlhagiša ka mokgwa wo bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala'Kgomo e na le mmala wo moso'
- Hlatha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, 'Ke nna phoofolo ye kgolo. Ke fepa batho ka maswi. Ge ke goelela ke re Mmuu! mmuu!

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, 'Go na le dipudi tše kae ka mo seswantšhong?'
- Hlatha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ' Ke nna phoofolo ye kgolo. Ke fepa batho ka maswi. Ge ke goelela ke re Mmuu! mmuu!
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing (ka gare ga seswantšho goba sethalwa) le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala,' Mpontšhe kgomo/pudi/mpša bj.bj. Thala seswantšho sa dikatse tše pedi.'

KOTARA YA 3	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja Nako: Metsotso ye 30 ka beke Bontši bja nako: Iri ye1 le metsotso ye 15

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya Medumo (metsotso ye 1-5 mošongwana wo mongwe le wo mongwe)
Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana gomme e logaganywe le Go theeletša le go Go Bolela goba mešongwana ya Go Bala Mmogo.

- Phaphatha diatla go senoko se sengwe le se sengwe sa mantšu ao a tlwaelegilego, mohlala, mo-ro-pa
- Ka thušo ya morutiši, o lemoga mantšu ao a rumago go swana go dikanegelo, dikoša le diretokošana tša morumokwano, mohlala, Ke nna ketlela, Se ke mokgoko, Se ke molomo, Tšhela ka mo, O bee ka mo
- Thoma go kgona go laetša tumatlhaka ya mathomo ya lentšu bjalo ka 'k' go 'kota', 'p' go 'pula'
- Lemoga ka go theeletša bontši bja mantšu, mohlala, noka-dinoka; leswika-maswika

Tsebotlhaka/litheresi ye e Thomago (metsotso ye 5-10 gatee goba gabedi ka kotara)
Morutiši o tla le diphuthelwana, diphoustara bj.bj ka phapošing gore go be le Kgatišo ya tikologo ya go ya go ile. Ge go sepelwa ka maeto a sekolo, o laetša barutwana diponagalo tša kgatišo ya tikologo.

- Lemoga mantšu a a tlwaelegilego ao a šomišwago mo tikologong ya rena ya ka mehla (mohlala, EMA/TSENA/ SEKOLO
- Tšwetšapele tsebotlhaka/litheresi ye e thomago, mohlala, dikgopolo tša go gatišwa ka go šomiša mešongwana ya Go Bala Mmogo.

Go bala Mmogo (bonyane metsotso ye 25- 30, bontši Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)
Ge morutiši a diriša bontši bja nako go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, o tsebiša Pukukgolo ye ntshwa goba sebopego se sengwe sa setšweletšwa se se godišitšwego beke ka beke, gomme a dira mošongwana tšatši ka tšatši. Ge morutiši a diriša nako ye nnyane ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, o šomiša puku e tee ka dibeke tše 2 goba tše 3 gomme a dira mošongwana gatee goba gabedi ka beke. Morutiši o balela phapoši setšweletšwa, a šupa mantšu le go hlaloša diswantšho le thulaganyo ya kanegelo. Morutiši o bala gape setšweletšwa gare ga beke, a hlohleletša barutwana go tsenelela go bala. Setšweletšwa se dirišwa go ruta tlotlontšu ye mpsha.

- Theeletša kanegelo goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete mola ba latela morutiši le go lebelela diswantšho
- Bolela ka diswantšho a šomiša Leleme la Gae ge go hlokega.
- Hlatha dilo ka gare ga seswantšho, mohlala, 'Mpontšhe mokgalabje ka gare ga seswantšho' 'Šupa katse seswantšhong'
- Araba dipotšišo tše bonolo tša tlotlontšu ya bomolomo ka thekgo ya diswantšho, mohlala, phoofolo, mmutla, ditsebe, mosela
- Ithuta tlotlonšu ya bomolomo, mohlala, phoofolo, mmutla, ditsebe, mosela
- Morago ga poeletšo ya go bala, ba tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego
- Laetša kanegelo ka ditiro a šomiša poledišano
- Thala seswantšho seo se laetšago kgopolokgolo ya kanegelo

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo ya Mešongwana ye e sego ya Semmušo:

***Temogo le tšhomišo ya Medumo*: (bomolomo/orale le/goba go itlwatša)**

- Phaphatha diatla ge go bitšwa dinoko tša mantšu a a tlwaelegilego.
- Lemoga bontši bja mantšu (di-) nku/dinku, mpša/dimpša

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Hlatha batho, diphoofolo le dilo mo diswantšhong tše di lego ka go 'Pukukgolo' goba setšweletšwa sa mohuta wo mongwe sa diswantšho se se godištšwego.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu tša bomolomo tše bonolo ka ga kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.
- Thala seswantšho seo se tšweletšago kgopolokgolo ya kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 3:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga bontši bja mantšu (di-) nku/dinku, mpša/dimpša
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu tše bonolo ka ga kanegelo goba setšweletšwa sa nnete.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala,' Mpontšhe jesi ye tala/ khubedu/ ntsho' bj.bj.

KOTARA YA 3	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: Ga bo gona Bontši bja nako: Metsotso ye 15 ka beke
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI ***Go Ngwala Mmogo (bontši– gatee ka beke)*** ***Go ngwala ga pele go Lelemetlaleletšo la Pele go swanetše go thekgwa ke morutiši*** • Ka thušo ya morutiši o ngwala mantšu a go hlaloša seswantšho seo a se thadilego le go balela ba bangwe seo a se ngwadilego • Ngwala mananeo a bonolo a go ba le dihlogo, ka thušo ya morutiši, mohlala, Diphoofolo: mpša, katse, kgomo bj.bj. Dienywa: namune, apole, perekisi, bj.bj.	
KELO **Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Go ngwala: (ngwalwa)** • Kopolla mantšu a go hlaloša seswantšho seo a se thadilego le go bala seo a se ngwadilego. • Ngwala lenaneo le bonolo la go ba le hlogo	

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi le dilo tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego

Ge go kgonega, barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 1-5.

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tlo ba kgontšhago go aga godimo ga mošomo wo ba o dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go kgontšha barutiši go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Ge go kgonega barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 6-10.

Mešongwanaya ya Kelo ya Semmušo, e swanetše go phethagatšwa mafelelong a kotara.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (Iri ye 1 ka beke)

Bana ba ka rutwa mešongwana ye mmalwa go ye e latelago letšatši le lengwe le le lengwe, ge fela go na le nako go ya ka tšhupadipaka:

- Thoma go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) ka go šomiša merero goba dihlogo tše bjalo ka ‘Dilo tše nka di dirago’
- Araba ditumedišo tše bonolo le ditaelano ka go šomiša dikafoko tše bjalo ka ‘Šalang gabotse.’ ‘Re tla bonana gape!’
- Dira dikgopelo tše bonolo, mohlala, ‘Ke kgopela meetse’ ‘A nka yo nwa meetse?’
- Šupa dilo goba diswantšho ka phapošing ka ditaelo tša morutiši, mohlala ‘Ntšhupetše nonyana’’
- Araba potšišo ya morutiši ka go bolela maina a dilo tšeo di lego mo seswantšhong sa ka phapošing, mohlala, ‘A ke eng se? Ke nonyana.’
- Araba ka ditaetšo ditaelo tša bomolomo tše bonolo, mohlala ‘Thala seswantšho sa katse, Thala seswantšho sa hlogo ya nonyana.’ Thala seswantšho sa leihlo’
- Araba dipotšišo tše bonolo tše di botšišwago ke morutiši mohlala, ‘Na o ka fofa?’ Mpontšhe’.
- Kwešiša le go thoma go diriša dibopego tša polelo tše bonolo go dikamano, mohlala, o thoma go šomiša mahlaodi bjalo ka ‘Mpša ye kgolo’
- Hlatha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo ‘Ke nna phoofolo ye nnyane’ ‘Ke na le maoto a mabedi le diphego’
- Opela dikoša tše bonolo le go di laetša ka ditiro
- Tsenela diretokošana tša go laetšwa ka ditiro le dikoša, a di diragatša, mohlala, ‘Wo ke monwana wa mogogorupa! Wo ke šupa šupa baloi! Wo ke thabana ya gare ga tšona!’
- Go raloka dithalokwana tša polelo, mohlala ‘Thaloko ya ketane’ Morutwana o tee o thoma ka go re Nka fofa. Wena o ka dira eng?’ morutwana yo a latelago o swanetše go araba gomme a botšiše morutwana yo a latelago, O ka dira eng? bjalo. bjalo. ba fana sebaka ka phapošing.

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 x 2 ka beke)

Go theeletša dikanegelo tšeo a di anegelwago le tšeo di balwago

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tšeo di balwago, di swanetše go ba tše di tšwago go Pukukgolo goba phoustara ye e nago le diswantšho tšeo ngwana yo mongwe le yo mongwe a ka kgonago go di bona.

- Theeletša dikanegelokopana goba ditšweletšwa tša kanegelo ya nnete tšeo di badilwego go tšwa go Pukukgolo goba phoustara ya diswantšho, mohlala, *Diphoofolo -tše di fofago* ka lethabo le go tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego.
- Kwešiša le go araba ditaelo, mohlala, 'Mpontšhe serurubele'.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo ka dikarabo tše kopana, mohlala, 'Na mankgagane a o fofa?' 'Mankgagane o fofa neng?'
- Bolela maina a dilo tše dingwe tša ka gare ga seswantšho go araba dipotšišo tša go tšwa go morutiši mohlala, Ke eng se? Mankgagane

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele go aga tlotlontšu ya bomolomo go akaretšwa le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, 'bokgoni-mankgakgane o ka fofa,'
- Thoma go godiša kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo go ya ka dikamano tša polelo ya go bolelwa ye e kwešišegago, mohlala , go kwešiša tumelo le kganetšo : 'O ka fofa''O ka se fofe'

KELO

Ditšhišinyo tša Kelo ya Mešongwana ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, 'Na o ka ngwala leina la gago?''Mpontšhe'
- Itlhagiša ka ditsela tše bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala, 'Nka fofa'

Dibeke tša 6-10

- Itlhagiša ka ditsela tše bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala 'Nka fofa'
- Hlatha motho, phoofolo goba selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ' Ke nna phoofolo ye kgolo' 'Nka fofa' Nka fofa bošego'

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4:

Go theeletša le go Bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, ' O ka bala go fihla ka 10?' Mpalele.
- Itlhagiša ka ditsela tše bonolo ka go diriša dikafoko tše kopana, mohlala, 'Nka ngwala leina la ka.'
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing /mo seswantšhong goba go laetša ka ditiro go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, Fofa/tshela/tshelatshela kgoma dieta tša gago
- Go kwešiša bonnyane bja mantšu a a ka bago a 7000 go ya ka dikamano tše di fapanego le ka fao a dirišitšwego mo nakong ye e beilwego ka go Lelemetlaleletšo la Pele le bonnyane mantšu a 1000 moo bontši bja nako bo filwego Lelemetlaleletšo la Pele (diriša lenaneo la mantšu go Kgaolo ya 3 ya puku ye go hwetša tlhahlo)

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: Metsotso ye 30 ka beke Bontši bja nako: Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya Medumo (metsotso ye 1-5 mošongwana wo mongwe le wo mongwe)

Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana gomme e logaganywe le Go theeletša le go Go Bolela goba le mešongwana ya Go Bala Mmogo.

- Phaphatha diatla go senoko se sengwe le se sengwe seo se hlamago lentšu, mohlala, mo-ro-pa
- Ka thušo ya morutiši o lemoga mantšu a go ruma ka go swana go dikanegelo, dikoša le go diretokošana tša morumokwa-no, mohlala, neng, bjang, mang
- Thoma go kgona go laetša tumatlhaka ya mathomo ya lentšu bjalo ka 'k' go 'kota', 'p' go 'pula'
- Lemoga mantšu a go laetša bontši ka go a kwa (Ma-Di) Legong-magong; kgomo-dikgomo

Tsebotlhaka/litheresi ye e Thomago (metsotso ye 5-10 gatee goba gabedi ka kotara)

Morutiši o tla le diphuthelwana, diphoustara bj.bj ka phapošing gore go be le kgatišo ya tikologo ya go ya go ile. Ge go sepelwa ka maeto a sekolo, o laetša barutwana diponagalo tša kgatišo ya tikologo.

- Lemoga mantšu a a tlwaelegilego ao a bonwago tikologong ya rena ya ka mehla (mohlala, TOYOTA, BMW, OMO, JOKO
- Tšwetšapele tsebotlhaka/litheresi ye e thomago, mohlala, dikgopolo tša go gatišwa ka tirišo ya mešongwana ya Go Bala mmogo.

Go bala Mmogo (bonnyane metsotso ye 25-30, bontši Iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Ge barutiši ba diriša bontši bja nako go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, ba tsebiša Pukukgolo ye ntshwa goba sebopego se sengwe sa setšweletšwa se se godišitšwego beke ka beke, gomme a dira mošongwana tšatši ka tšatši. Ge barutiši ba diriša nako ye nnyane ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele, ba šomiša puku e tee ka dibeke tše 2 goba tše 3 gomme ba dira mošongwana gatee goba gabedi ka beke. Barutiši ba balela phaposi puku, ba šupa mantšu le go hlaloša diswantšho le thulaganyo ya kanegelo. Barutiši ba bala gape setšweletšwa gare ga beke, ba hlohleletša barutwana go tsenelela go bala. Setšweletšwa se dirišwa go ruta tlotlontšu ye mpsha.

- Theeletša kanegelo goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete mola a latela morutiši le go lebelela diswantšho
- Bolela ka diswantšho a diriša Leleme la Gae ge go hlokega.
- Hlatha goba go lemoga dilo tše di lego seswantšhong mohlala, 'Mpontšhe nonyana mo seswantšhong' 'Šupa nonyana seswantšhong'
- Araba dipotšišo tše bonolo ka thušo ya diswantšho, mohlala, 'A na nonyana e ka fofa?'
- Ithuta tlotlontšu ya bomolomo, mohlala, mpša, kgomo, fofa, leratadima, nonyana, mankgagane, serurubele, bj.bj
- Morago ga poeletšo ya go bala ba tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego
- Laetša kanegelo ka ditiro a šomiša poledišano
- Thala seswantšho seo se tšweletšago kgopolokgolo ya kanegelo goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Temogo le Tšhomišo ya medumo: **(bomolomo/goba go itlwaetša)**

- Phaphatha diatla ge go bitšwa dinoko tša mantšu a a tlwaelegilego
- Lemoga mantšu ao a laetšago bontši, mohlala, mosadi-basadi (ba) mollo-mello (me)

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Go lemoga batho, diphoofolo le dilo mo go dithalwa tše di lego ka go Pukukgolo/phoustara
- Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu mabapi le kanegelo ya dikarabo tše kopana
- Thala seswantšho seo se tšweletšago kgopolokgolo ya kanegelo goba kanegelo ya nnete.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 4:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Lemoga mantšu ka go a theeletša ge a šomišwa ka bontšing mosadi-basadi (ba) mollo-mello (me)
- Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu tša bomolomo mabapi le kanegelo goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete ya dikarabo tše kopana
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu go tšwa go kanegelo ka go šupa dilo tšeo di lego ka phapošing goba seswantšhong ka go araba taelo go tšwa go morutiši, mohlala,' Mpontšhe serurubele' bj.bj.

KOTARA YA 4	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: Ga bo gona Bontši bja nako: Metsotso ye 15 ka beke
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI ***Go Ngwala Mmogo (bontši - gatee ka beke)*** ***Go ngwala ga pele ka go Lelemetlaleletšo la Pele go swanetše go thekgwa ke morutiši*** • Ka thušo ya morutiši o ngwala mantšu a go hlaloša seswantšho seo a se thadilego le go balela ba bangwe seo a se ngwadilego • Ka thušo ya morutiši o ngwala mananeo a bonolo a go ba le dihlogo, mohlala, Dilo tše di ka fofago: nonyana, mankgagane, serurubele, nose bj. bj.	
KELO **Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Go ngwala: (ngwalwa)** • Ngwalolla mantšu ao a hlalošago seswantšho seo a se thadilego le go bala seo a se ngwadilego. • Ngwala lenaneo le bonolo le le nago le hlogo	

DITŠWELETŠWA/ METHOPO YEO E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA
• Dipukukanegelo (Dipukukgolo) le dikanegelo tša bomolomo
• Dipukukgolo tša dikanegelo tša nnete
• Diphoustara le diswantšho go thekga go ruta dikanegelo le tlotlontšu
• Ditšhate tša mmala le tša dinomoro
• Dikoša, direto le diretokošana tša morumokwano
• Dilo tšeo di amanago le merero le dihlogo
• Dithuši/dithekgi go diragatša kanegelo le go bapala karolo ya go ekiša, mohlala, dibipasefahlego, diaparo, dilo
• Di-CD, DVD le mananeo a thelebišene
• Phaphethe ya go ruta Lelemetlaleletšo la Pele
GO BALA LE DITUMATLHAKA
• Diswantšho le diphoustara
• Di-Loko le mehlala ya maleba ya dikgatišo tša go laetša diponagalo tša kgatišo ya tikologo, mohlala, mekotla ya go dira direkarekane, maina a direkišwa mo diphuthelwaneng
• Dipuku tše di kgolo (bonnyane bja dikanegelo tše 2 tša go fapafapana goba dikanegelo tša nnete ka kotare)
• Ditšweletšwa tše di godišitšwego, mohlala, dikoša, diretokošana tša morumokwano
• Dipapetlakgadima tša ka phapošing le tša dipontšho
• Dišupi tša go dirišwa ge go balwa ditšweletšwa tša go godišwa le dikanegelo tša lebotong le dipontšho
GO NGWALA LE MONGWALO
• Ditlabakelo tša go ngwala (diphensele, khrayone, dikhrayone tša makhura, matlakala a bogolo bja go fapana A3, A4, A5)
• Ditšhate tša go phetlollwa, dipene tša koki tše dikoto

MPHATO WA 2 LELEMETLALELETŠO LA PELE LA SEPEDI

DINYAKWA GO YA KA KOTARA

KOTARA YA 1

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: iri ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara tša maleba/diretokošana tša morumokwano, dikoša, dithalokwana le dilo tša nnete tša morero wo ba o kgethilego.

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye mentši ka moo go ka kgonegago ge nako e gona. Ba swanetše go ruta mošongwana wo moswa- ba theeletše le go fa kanego ya maitemogelo a bona. Morutiši o swanetše go šupetša se ka go fa kanego ya maitemogelo a gagwe pele (mohlala, ka seo a se dirilego mafelelong a beke). Bjale o swanetše go thekga barutwana gore ba fe dikanego tša maitemogelo a bona. Mafelelong a beke ye e fetilego ke....ke moka ka /.. Ka morago ka …. O swanetše go ba thuša gape go anega ka lebaka le le fetilego. Mo ngwageng ka moka barutwana ba tla itlwaetša go theeletša le go fa dikanego tša maitemogelo a bona. Se se tla ba fa sebaka sa go šomiša lebaka le le fetilego le dikgokagantši tša nako (Sa pele, ka morago, ke moka) mo kamanong, Go hwetša tlhahlo ye nngwe, lebelela Karolo ya 4 yeo e lego mafelelong a tokomane ye.

Morutiši o swanetše go lekola barutwana a šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo ye e šišintšwego go Dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba tla kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba kgontšhago go aga godimo ga seo ba se dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go ba dumelela go ruta tlotlontšu ye mpsha le go e kopantšha le ye e rutilwego. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka go feta gatee, ge go kgonagala. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša kelo ya mešongwana ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 6-10. Barutiši ba swanetše go phethagatša mošongwana wa kelo ya semmušo mafelelong a kotara.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana go ya ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwela pele le go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Maikutlo’
- Latela tatelano ye kopana ya ditaelo, mohlala, ‘Thala sefahlego se se thabilego’. Bjale thala sefahlego se se nyamilego’. ’
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘Thala sefahlego se se thabilego’’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –fe...? Ke ya mang...? (Ke puku ya mang ye? O nyaka kanegelo efe?)
- Dira dikgopelo le dipego tše bonolo, mohlala, ‘Ke kwa ke nyorilwe meetse. Nka hwetša galase ya meetse?
- Lemoga se sengwe go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘ Mosetsana o nyamile. O a lla,’ *Barutwana ba swanetše go nyalantšha tlhalošo le seswantšho sa maleba*.
- Bolela ka dilo tše di lego mo setšwantšhong go fetola ditaelo tša morutiši , mohlala, ‘O bona eng mo seswantšhong?’ ‘Mpotše seo o se bonago mo seswantšhong.’

- Theeletša tlhalošo ye bonolo ya go laetša maitemogelo, mohlala, morutiši, o bolela ka seo a se dirilego mo mafelelong a beke ye e fetilego
- Ka thušo go tšwa go morutiši, o fa tlhalošo ye bonolo, mohlala, o bolela gore o dirile eng mafelelong a beke ye e fetilego.
- Ithuta ka hlogo le go laetša ka ditiro direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša, mohlala, Peba di le tharo (x 2) tše di foufetšeng (x2) mosadimogolo nkile la mmona a di kitimiša ka thipa ye kgolo. Peba di le tharo (x2)
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, o phopholetša ka mokgwa wo yo mongwe a ikwago ka gona go tšwa go ditlhagišo le dika tša mmele wa gagwe

Mešongwana ye e lebantšwego go theeletša le go bolela (bonyane/metsotso ye 15 ka

beke, bontši metsotso ye 15 x 2 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwego di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša dithalwa tšeo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho go tšona.

- Theeletša ka boipshino dikanegelokopana, dikanego tša maitemogelo goba dikanegelo tša nnete tše di anegwago goba di balwago go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša tšhupetšo, mohlala, *Lepidibidi le le thabilego* gomme a tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego.
- Kwešiša le go araba ditaelo, mohlala, 'Mpontšhe lepidibidi le le thabilego le rutha ka letamong'
- Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo ya dikarabo tše dikopana,
- mohlala, 'Na lepidibidi le le thabilego le rutha kae? Lepidibidi le le thabilego le rata go ja eng?'
- Araba dipotšišo tšeo di botšišwago ke morutiši ka go bolela maina a dilo tše dingwe tše di lego mo seswantšhong, mohlala, 'ke eng se? 'Ke hlapi'
- Diragatša kanegelo, ka go šomiša tše dingwe tša dipoledišano

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele le go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretšwa le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, go hlagiša maikutlo
- Thoma go godiša kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala, kwešiša le go thoma go šomiša lebaka le le fetilego, bjalo ka 'Ke etetše'; dikgokantši tša nako tše bjalo ka 'sa pele, ka morago, ke moka '

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Laetša seswantšho go tšwa go tlhalošo ye bonolo ya bomolomo, mohlala, ' Mošemane o thabile, o a myemyela'
- Theeletša kanego ya maitemogelo ye bonolo le go araba dipotšišo tše bonolo ka ga yona, mohlala, 'Na Lesiba o dirile eng pele? Ka morago a dira eng? bj.bj.' '

Dibeke tša 6-10

- Latela tatelano ya ditaelo, mohlala, 'Thala sefahlego se se thabilego. Bjale thala sefahlego se se nyamilego. La mafelelo, thala sefahlego se se befetšwego''
- Efa kanego ya maitemogelo ye bonolo ya bomolomo, 'Ka Lamorena ke tsogile ka iri ya seswai. Ke hlapile. Ka morago ka apara diaparo tša ka. Ke moka ka ya kerekeng.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Theeletša tlhalošo ye bonolo le go araba dipotšišo tše bonolo ka ga yona, mohlala,' Na mosadimogolo o dirile eng pele? Ka morago a dira eng? bj.bj'
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, O itira o ka re o nyamile/thabile/ befetšwe / lapile, bj.bj. Šupa seswantšho sa mosetsana yo a nyamilego /thabilego/befetšwego /lapilego bj.bj.

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: Iri le metsotso ye 30

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši ba boeletša ditumatlhaka tša tlhakatee, ba thoma ka tswalano ya modumotlhaka wo o swanago ka go Leleme la Gae le yeo e lego bohlokwa ka lelemeng la Sepedi (Sesotho sa Leboa). Ba hlama mantšu a makopana, ao ba a tlwaetšego ka go šomiša medumo yeo barutwana ba šetšego ba e tseba ka Leleme la Gae la bona. Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana

(metsotso ye 5-10); gomme e ka logaganywa le mešongwana ya go theeletša le go bolela le go bala.

- Fapantšha ka go theeletša gare ga ditumatlhaka tšeo gantši di gakantšhago (mohlala, 'i' le 'e': bošigo sebakeng sa bošego;'u' le 'o' : rukile sebakeng sa rokile , ' 'a' le 'y': leseya bakeng sa lesea
- Lemoga ditswalano tša modumotlhaka wa bontši bja ditlhakatee. (Mohlala, a, b,d, e ,f, g, h, i, j,k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w, y)
- Hlama le go arogantšha mantšu a ditlhakatharo a šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego yona (mohlala, t-a-u, t-au, tau ;l-e-e, l-ee, lee ;u-t-a,u-ta, uta)

Go bala Mmogo (nako e tšweleditšwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo go akaretša mošongwana wa go bala le go theeletša; go ama gape le go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka ga setšweletšwa. Go bala Mmogo go tla tšwela pele ka Mphatong wa 2, fela bjalo ka karolo ya Go theeletša le Go bolela

Go bala ka Sehlopha sa Go hlahlwa (bonyane metsotso ye 30 le bontši iri le metsotso ye 15 ka beke

Barutiši ba swanetše go tsebiša Go bala ka Sehlopha sa Go hlahlwa mo kotareng ye. Barutiši ba ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tše 5 tša ***bokgoni bja go swana bja go bala, gomme ba šome le sehlopha se tee ka letšatši mo tekanong ya metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se, dihlopha tše dingwe di tla bala di dikologa le sehlopha goba ba bala ka bobedi ka bobedi, ba šomiša ditšweletšwa tše bonolo tše ba di tlwaetšego goba mešongwana ye e tswalanago le setšweletšwa. Dipuku di swanetše go ba bonolo kudu, di boeletše dibopego le tlotlontšu le diswantšho tša go thekga setšweletšwa. Go tloga mathomong a Mphato wa 1 barutwana ba ithutile go bala ka tlhahlo ka Leleme la Gae la bona, ka fao ba swanetše go ba ba tlwaetše mokgwa wo.***

Barutiši ba ba šomišago bonyane bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele fao go nago le metsotso ye 30 fela ba swanetše go dira mošongwana wa go bala ka tlhahlo le phaposi ka moka gabedi ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo ya go swana goba setšweletšwa sa kanegelo ya nnete.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, phetleko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego)
- (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekatsheko ya sebopego, mantšu ao a tlwaetšego go a bona)
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo
- Thoma go aga tlotlontšu ye tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona.

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe
- Ipalela dipuku tše di badilwego dikarolong tša go bala ka tlhahlo le dipuku tše bonolo tša go ba le manšu a go hlaloša seswantšho le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa phapoši
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša go šomiša lelemetee le malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao a sa a tsebego

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Ditumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Hlama le go arogantšha mantšu a tlhakatharo a šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego tšona.
- (mohlala, t-a-u, t-au, tau; l-e-e, l-ee, lee u-t-a, u-ta, uta)

Mošongwana wa Kelo ya semmušo wo o šišintšwego:

Ditumatlhaka: (bomolomo le /goba go itlwaetšale /goba go ngwalwa)

- Lemoga ditswalano tša modumotlhaka wa bontši bja ditlhakatee. (mohlala, a, b,d, e ,f, g, h, i, j,k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w,y)

Ditšhišinyo tša mošongwana wo o sego wa semmušo

Go bala: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo

Mošongwana wa Kelo ya semmušo wo o šišintšwego wa 1

Go bala (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Bala setšweletšwa se sekopana se se ngwadilwego le morutiši (mafoko a 1-2 letlakala le lengwe le le lengwe) a latela sešupetši sa morutiši

KOTARA YA 1	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Metsotso ye 30 ka beke
DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI **Mešongwana ya Go ngwala (Gabedi ka beke)** • Šomiša mabokgoni a mongwalo wo o rutilwego ka go Leleme la Gae • Ngwala mananeo a go ba le dihlogo • Kgetha le go ngwalolla mantšu a tlhalošo a a nepagetšego go a nyalantšha le seswantšho • O ngwala ka thušo mantšu a go hlaloša seswantšho • Feleletša mafoko ka go tlatša mantšu ao a tlogetšwego	
KELO **Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Go ngwala: (go ngwalwa)** **Dibeke tša 1-5** • O ngwala ka thušo mantšu a go hlaloša seswantšho **Dibeke tša 6-10** • Feleletša mafoko a mararo ka go tlatša mantšu ao a tlogetšwego **Mošongwana wa Kelo ya semmušo wo o šišintšwego wa 1:** **Go ngwala:(ngwalwa)** • Feleletša mafoko a mararo ka go tlatša mantšu ao a tlogetšwego	

KOTARA YA 2	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši ja nako : iri ye 1 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara tša maleba, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi le didirišwa tša nnete tša morero wo ba o kgethilego.

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye mentši mo nakong ye e lego gona ka moo go kgonegago. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba tla kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga godimo ga seo

ba se dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero ye e swanetše go fa barutiši dibaka tša go

ruta leboelela tlotlontšu ye mpsha le go e kopantšha le ye e rutilwego. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ge go kgonagala ba akaretša mešongwana ka moka, go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša kelo ya mešongwana ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke 6-10. Barutiši ba swanetše go phethagatša mošongwana wa kelo ya semmušo mafelelong a kotara.

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwelapele go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Boso’
- Latela tatelano ye kopana ya ditaelo, mohlala, ‘Emelela. Eya lebating o le bule ‘
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘Bula lebati’. ‘Tswalela lebati.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –fe...? Ke ya mang...? (Ke puku ya mang ye?)
- Dira dikgopelo le dipego tše bonolo, mohlala, ‘Go a tonya. Nka hwetša jesi?’
- Laetša selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘Go na le maru.’ *Barutwana ba swanetše go nyalantšha tlhalošo ye le seswantšho sa maleba.*
- Bolela ka dilo mo setšwantšhong go fetola ditaelo tšeo ba di laelwago ke morutiši ,mohlala, ‘O bonang mo seswantšhong?’ ‘Mpotše seo o se bonago mo seswantšhong.’
- Theeletša kanego ya maitemogelo ye bonolo, mohlala, morutiši o anega ka leeto la go ya letamong la go rutha ka letšatši la go fiša
- Ka thušo go tšwa go morutiši, o fa kanego ya maitemogelo ye bonolo, mohlala, o anega ka leeto leo a le tšerego
- Ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikošatša ditiro, mohlala, bana ba sekolo, bana ba sekolo
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, ba phopholetša ka mokgwa wo motho yo mongwe a ikwago ka gona go tšwa go ditaetšo le dika tša mmele

Mešongwana ye e lebantšwego ya go theeletša le go bolela (bonyane metsotso ye 15 ka beke, bontši metsotso ye 15 x 2 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di balwago di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša tšhupetšo moo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho.

- Theeletša ka boipshino dikanegelokopana, dikanego tša maitemogelo goba ditšweletšwa tša kanegelo ya nnete tše di boletšwego goba tše di badilwego go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša tšhupetšo, mohlala 'Marothi a pula ao a thabilego' gomme a tsenela dikhorase ka nako ye swanetšego .
- Kwešiša le go araba ditaelo, mohlala, 'Mpontšhe leru. Mpontšhe leratadima. Bala marothi a pula. Ke a makae?'
- Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo ya dikarabo tše di kopana, mohlala, 'Marothi a pula a tsebile bjang gore ledimo le a tla?'
- Bolela tše dingwe tša dilo tše di lego mo seswantšhong go araba dipotšišo tša go tšwa go morutiši, mohlala, Ke eng se? 'Ke marothi a pula', '
- Diragatša kanegelo, ka go šomiša tše dingwe tša dipoledišano
- Ka thušo ya morutiši, o anega gape kanegelo

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwelapele le go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, boso
- Thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala, go kwešiša le go thoma go šomiša lediri (go ba) 'Go a tonya; mehutahuta ye mentši ya mahlaodi, go na le moya, go na le maru, pula e a na, go borutho, go a fiša).

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Laetša seswantšho go tšwa go tlhalošo ye bonolo ya bomolomo, mohlala, 'Pula e a na.'
- Theeletša kanego ya maitemogelo ye bonolo gomme a araba dipotšišo ka ga yona, mohlala, Na Lesetša o dirileng pele? Ka morago a dira eng? bj.bj.'

Dibeke tša 6-10

- Araba tše dingwe tša dipotšišo tše bonolo, mohlala, Na boso bo bjang lehono?'
- O fa kanego ya maitemogelo ya bomolomo ye bonolo , mohlala, Ka Lamorena, ke tsogile ka iri ya seswai. Ke hlapile. Ka morago ka apara diaparo tša ka. Ke moka ka ya kerekeng.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Theeletša kanego ya maitemogelo ye bonolo gomme a araba dipotsišo tše bonolo ka ga yona, mohlala, Thabo o tsogile nako mang? Boso bo be bo le bjang? O dirile eng pele? Ka morago a dira eng? Mafelelong o dirile eng?
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'Mpontšhe pene. Ke ye bjang? bj.bj'.

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: iri le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5-10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa le mešongwana ya Go theeletša, Go bolela le ya Go bala.

- Lemoga ditswalano tša modumotlhaka wa bontši bja ditlhakatee. (mohlala, a, b,d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w, y)
- Lemoga mafelelo a go swana mo mantšung (mohlala ,-ana ,-ng)
- Bopa le go arogantšha mantšu a bonolo ao a thomago ka tumammogo e tee (mohlala, b-ana, m-mele) le go a arogantšha ka medumo (mohlala, b-a-n-a, m-m-e-l-e)
- Fapantšha ka go theeletša gare ga ditumanoši tša motheo le tša go rotošwa (mohlala, Mosadi o l**e**ma tšhemo; Koko o l**e**mile ngwana)

Go bala Mmogo (nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo go akaretša ke bobedi mošongwana wa go bala le wa go theeletša; go akaretša gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Go bala mmogo go tla tšwelapele ka Mphatong wa 2, fela bjalo ka karolo ya go theeletša le go bolela.

Go bala ka sehlopha sa Go hlahlwa (bonyane bja metsotso ye 30 le bontši iri le metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši bao ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tša go bala tše hlano (5) tša bokgoni bja go swana ba šoma ***le sehlopha se tee letšatši ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se, dihlopha tše dingwe di tla bala go dikologa le sehlopha goba ba bala ka bobedi ka bobedi, ba šomiša ditšweletšwa tše bonolo tše ba di tlwaetšego goba mešongwana ye e tswalanago le setšweletšwa. Dipuku di swanetše go ba bonolo kudu di be le poeletšo ya dibopego le tlotlontšu le diswantšho tša go thekga setšweletšwa.***

Barutiši bao ba šomišago bonyane bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele fao go nago le metsotso ye 30 fela ba swanetše go dira mošongwana wa go bala ka tlhahlo le phapoši ka moka gabedi ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo ya go swana goba setšweletšwa sa boitlhamelo.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a kwešiše le go itekola ge a bala (dituматlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo
- Thoma go aga tlotlontšu ye e tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya nako ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing, mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako le mošomo wa gae. Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwa go hlabolla go bala ga bona

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe
- Ipapela dipuku tše di badilwego go karolo ya Go bala ka Tlhahlo le dipuku tše bonolo tša go ba le mantšu a go hlaloša seswantšho le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa phapoši
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao a sa tsebjego.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Fapantšha ka go theeletša gare ga ditumanoši tša motheo le tše di rotošitšwego (mohlala, Mosadi o l**e**ma tšhemo; Koko o l**e**mile ngwana)

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga ditswalano gare ga medumo le ditlhaka tša bontši bja ditlhakatee.
- Hlama le go arogantšha mantšu a bonolo ao a thomago ka tumammogo e tee (mohlala, b-ana, m-mele) ka medumo (mohlala, b-a-n-a, m-m-e-l-e)

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa k.g.r. sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana .

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Bala le morutiši Dipukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego, ba latela sešupetši sa morutiši, ba šomiša dišwantšho go ba thuša go kwešiša
- Bontšha kwešišo ya kanegelo ye kopana ye e ngwadilwego, mohlala, nyalantšha mantšu a tlhalošo ya seswantšho/lefoko le seswantšho goba ba araba dipotšišo.

KOTARA YA 2	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Metsotso ye 30 ka beke
DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI **Mešongwana ya go ngwala (gabedi goba gararo ka beke)** Barutiši ba swanetše go kgetha go tše di latelago: ba swanetše go akaretša mešongwana ye ka bontši ka mo go kgonegago mo nakong yeo e lego gona: • Šomiša mabokgoni a mongwalo wo o rutilwego ka go Leleme la Gae • Kgetha le go ngwalolla mantšu ao a hlalošago seswantšho le go a nyalantšha le sona • Ka thušo o ngwala mantšu a tlhalošo ya seswantšho • Feleletša mafoko ka go tlatša mantšu a a tlogetšwego • Ngwala mafoko ka go šomiša mantšu ao a nago le medumo ya tumatlhaka le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla ao a šetšego a rutilwe • Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (ditlhaka tše kgolo le dikhutlo) • Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe	
KELO **Ditšhišinyo tša Mo**šongwana **wa Kelo ye e sego ya Semmušo:** **Mongwalo: (go ngwalwa)** **Dibeke tša 1-5** • Feleletša mafoko a mararo ka go tlatša mantšu a a tlogetšwego **Dibeke tša 6-10** • Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le medumo ya tumatlhaka le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla ao a šetšego a rutilwe • Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (ditlhaka tše kgolo le dikhutlo) **Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:** **Mongwalo: (go ngwalwa)** • Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le medumo ya tumatlhaka le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla a šetšego a rutilwe • Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (ditlhaka tše kgolo le dikhutlo)	

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: iri ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara tša maleba, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi le didirišwa tša nnete tša morero wo ba o kgethilego.

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye mentši mo nakong ye e lego gona ka moo go kgonegago. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo ye e sego ya semmušo yeo e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba tla kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga godimo ga seo ba se dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go ba dumelela go tsebiša tlotlontšu ye mpsha le go e kopantšha le ye e rutilwego. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša Mošongwana wa Kelo ya bobedi ye e lego ya Semmušo mafelelong a kotara.

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwela pele le go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) ka go šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Dipapadi’
- Latela tatelano ye kopana ya ditaelo, mohlala, ‘Tšea tšhoko o ngwale leina la gago mo letlapeng. Bjale tšea sephumola letlapa o hlwekiše letlapa.’
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘Raga kgwele.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –fe...? Ke ya mang...? (Ke papadi efe ye o e ratago? Ke kgwele ya maoto)
- Dira dikgopelo le dipego tše bonolo, mohlala, ‘ Nka ya ka ntle go yo raloka?’
- Laetša selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘Mošemane o raga kgwele.’ Barutwana ba swanetše go nyalantšha tlhalošo le seswantšho sa maleba.
- Bolela ka dilo mo setšwantšhong go araba ditaelo tša morutiši, mohlala, ‘O bona eng mo seswantšhong?’ ‘Mpotše seo o se bonago mo seswantšhong.’
- Theeletša tlhalošo ye bonolo, mohlala, morutiši o bolela ka ga papadi ya kgwele ya maoto.
- Ka thušo go tšwa go morutiši, o fa tlhalošo ye bonolo, mohlala, o bolela ka ga papadi ye a e bogetšego.
- Ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša ditiro, mohlala, Ge a e tla mo o tla potologa thaba
- Raloka dithalokwana tša polelo ka ntle ga phapoši, mohlala, Makgale! Makgale! ke keno morena! Makgale! Makgale! ke keno morena.

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (bonyane metsotso ye 15 ka beke bontši metsotso ye 15 x 2 ka beke

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwe-go di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša diswantšho moo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho tšeo*.*

- *Theeletša ka boipshino dikanegelokopana, ditlhalošo goba ditšweletšwa tša nnete* tše di *anegilwego goba tše di badilwego go Pukukgolo goba diphoustara tša diswant*šho, mohlala ' Kgwele ya maoto' *le* go tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego
- Kwešiša le go araba ditaelo, mohlala, 'Mpontšhe lebala la krikete. Mpontšhe dintlha. Mpontšhe radino. Bala babapadi. Ke ba ba kae?'
- Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo ka dikarabo tše di kopana, mohlala, 'Ke mang a nwešitšego?'
- Bolela tše dingwe tša dilo tše di lego mo seswantšhong go araba dipotšišo tša go tšwa go morutiši, mohlala, Ke eng se? 'Ke ntlha. '
- Ge e le kanegelo, e laetše ka ditiro ka go šomiša dipoledišano
- Ka thušo ya go tšwa go morutiši, o boeletša kanegelo goba a fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwane ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwela pele le go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, tšhupetšo- la nngele /la go ja
- Thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala, lebaka la lebjaletšweledi: Bana ba sa ngwala, Bana ba sa bolela; mehutahuta ye mentši ya mahlathi: 'ka pela', 'gannyane'

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

Araba dipotšišo tše bonolo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo/setšweletšwa

- Boeletša kanegelo gape /akaretša setšweletšwa ka bomolomo (mafoko a mararo goba a mane)

Dibeke tša 6-10

- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, 'Ke papadi efe ye o e ratago kudu?'
- Lemoga diswantšho tše tharo go tšwa go ditlhathollo tša bomolomo tše bonolo, mohlala, Monna o raloka kgwele ya maoto/ Monna o raloka thenisi/Monna o raloka krikete

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša tlhalošo ye bonolo gomme a araba dipotšišo tše bonolo ka ga yona, mohlala, Ke sehlopha sefe se se nwešitšego ntlha ya pele? Ke sehlopha sefe se se nwešitšego ntlha ya bobedi? Ke sehlopha sefe se se nwešitšego ntlha ya boraro? Ke sehlopha sefe se se thopilego sefoka?'
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'Mpontšhe rekhete ya thenisi /bête ya krikete/kgwele ya maoto, bj.bj.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Efa tlhalošo ye bonolo ya bomolomo, mohlala, pego ya se se diregilego papading ya kgwele ya maoto
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'Mpontšhe moetapele wa sehlopha .''Šupa radino.'

KOTARA YA 3	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: iri le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši ba tšwela pele go hlama mantšu a makopana ao a tlwaelegilego. Ba tsebiša modumo wa tlhakapedi mo mathomong le mafelelong a lentšu. Ba swanetše go leka go šomiša mantšu ao barutwana ba šetšego ba a tseba gomme ba a šomiše ka ***mafokong a bonolo. Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5 go ya go ye 10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa le mešongwana ya Go theeletša le Go bolela, le Go bala.***

- Aga le go arogantšha mantšu a bonolo ao a thomago ka tumammogo e tee (mohlala, n-ama, m-olomo, l-eleme)
- Hlopha mantšu a go swana go ya ka legoro leo le tswalanago (mohlala, bana, bala,fana, pana)
- Lemoga mafelelo ao a tlwaelegilego mo mantšung -ana,-ng
- Lemoga ditumammogo tše di tlwaelegilego tša modumo wa tlhakapedi mathomong (mohlala, tl-, ts-, hl, kh-) le mafelelong a mantšu (mohlala –ng mo go bja**ng**).

Go bala mmogo (nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala mmogo go akaretša mošongwana wa go bala le go theeletša; go akaretša gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Go bala mmogo go tla tšwelapele ka Mphatong wa 2, fela bjalo ka karolo ya go theeletša le go bolela.

Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (bonyane metsotso ye 30 le bontši iri le metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši ba ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tša go bala tše hlano tša bokgoni bja go swana***, ba šoma le sehlopha se tee letšatši ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se, dihlopha tše dingwe di tla bala go dikologa le sehlopha goba ba bala ka bobedi ka bobedi, ba šomiša ditšweletšwa tše bonolo tše ba di tlwaetšego goba mešongwana ye e tswalanago le setšweletšwa. Dipuku di swanetše go ba bonolo kudu di be le poeletšo ya dibopego le tlotlontšu le diswantšho tša go thekga setšweletšwa.***

Barutiši ba ba šomišago bonyane bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele fao go nago le metsotso ye 30 fela, ba swanetše go dira mošongwana wa go bala ka tlhahlo le phapoši ka moka gabedi ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo ya go swana goba setšweletšwa sa nnete.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a kwešiše le go itekola ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo.
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo.
- Tšwelapele go aga tlotlontšu ye e tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (k.g.r. ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala, mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona.

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe.
- Ipalela dipuku tše di badilwego mo nakong ya Go bala ka Tlhahlo le dipuku tše bonolo tša tlhalošo gammogo le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa phapoši.
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao a sa tsebjego.

KELO

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3 :

- **Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/ goba go ngwalwa)** Aga le go arogantšha mantšu a bonolo a a thomago ka tumammogo e tee (mohlala, n-ama, m-olomo, l-eleme)
- Hlopha mantšu a go swana go ya ka legoro le tee (mohlala, bana, bala,fana, pana)
- Lemoga mafelelo ao a tlwaelegilego mo mantšung -ana,-ng.

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Bontšha kwešišo ya kanegelo ye kopana ya go ngwalwa, mohlala, latelantšha diswantšho, nyalantšha ditlhalošo/mafoko le diswantšho.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4 :

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/ goba go ngwalwa)

- Lemoga ditumammogo tše di tlwaelegilego tša modumo wa tlhakapedi mathomong (mohlala, tl-, ts-, hl-, kh-) le mafelelong a mantšu (mohlala –ng mo go bja**ng**),

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bala setšweletšwa sa go ngwalwa se sekopana le morutiši gomme a araba dipotšišo tša bomolomo tše kopana ka ga kanegelo

KOTARA YA 3	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Metsotso ye 30 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Mešongwana ya go ngwala (gabedi goba gararo ka beke)

Morutiši o swanetše go akaretša mešongwana ye ka bontši ka mo go kgonegago mo nakong yeo e lego gona.

- Šomiša mabokgoni a mongwalo wo o rutilwego ka go Leleme la Gae
- Ngwala mantšu a go hlaloša seswantšho
- Feleletša mafoko ka go tlatša mantšu ao a tlogetšwego
- Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le medumo ya tumatlhaka le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla ao a šetšego a rutilwe
- Ngwala mafoko ka go šomiša foreime, mohlala, 'Ke rata----------.Ga ke rate----------
- Ngwala mantšu le mafoko ao a tlwaelegilego go tšwa go piletšo
- Ngwala tše dingwe tša ditšweletšwa tše kopana tše bonolo tše di šetšego di rutilwe ka go Leleme la Gae, mohlala, molaetša go karata ya go lakaletša motho go fola
- Šomiša a mangwe a maina le mašala (Nna, wena, lena, yena, rena, bona, bj.bj.) ge a ngwala
- Peleta mantšu ka nepagalo go tšwa dikgopolong, mohlala, sepetše, bapala, sefatanaga goba a šomiša tsebo ya tumatlhaka, mohlala, lee, tee, rua, kua
- Šomiša pukuntšu ya bana fao go lego bohlokwa
- Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (ditlhaka tše kgolo le dikhutlo)
- Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

KELO

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

Go ngwala (go ngwalwa)

- Ngwala mantšu a go hlaloša seswantšho, mohlala, Kgomo e ja bjang. Ngwala mafoko a šomiša foreime, mohlala, Ke rata----------. Ga ke rate----------.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4:

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala lefoko go tšwa go piletšo gomme o laetše maswaodikga mo lefokong leo
- Ngwala le go šupetša karata ya go lakaletša motho go fola

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 ka beke Bontši bja nako: iri ye 1 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša gape tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeodi lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo /diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, ditha-lokwana le dilo tša nnete tša morero wo ba o kgethilego. Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka, go feta gatee ge go kgonagala.

Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mošongwana wa pele wa kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 1-5i

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye meswa ye mebedi yeo e tlo ba dumelelago go aga godimo ga mošomo wo ba o dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero ye e swanetše go dumelela barutiši go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša ka mehla dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala go feta gatee. Barutiši ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke 6-10.

Ba swanetše go phethagatša mošongwana wa kelo ya semmušo mo mafelelong a kotara.

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwelapele go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Dihla tša ngwaga’
- Latela tatelano ye kopana ya ditaelo, mohlala, ‘E tla o dule mo pele ka mo phapošing.’
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘Phaphatha diatla.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –fe...? Ke ya mang...? (Ke sehla sefe sa ngwaga seo o se ratago? Ke selemo)
- Dira dikgopelo le dipego tše bonolo, mohlala, ‘ Nka phutha dipuku tša ka?’
- Laetša selo go tšwa go tlhalošo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘Ke selemo. Letšatši le a kganya. Matšoba a thuntše. Bana ba apere marokgwana a makopana le boramphašane’. Barutwana ba swanetše go nyalantšha tlhalošo le seswantšho sa maleba.
- Bolela ka dilo mo setšwantšhong go fetola ditaelo tšeo morutiši a mo fago tšona, mohlala, ‘O bonang mo seswantšhong?’ Mpotše seo o se bonago mo seswantšhong’.
- Theeletša tlhalošo ye bonolo, mohlala, ge morutiši a bolela ka ga seo a se dirilego leetong la gagwe la go ya mabenkeleng
- Ka thušo go tšwa go morutiši, o fa tlhalošo ye bonolo, mohlala, barutwana ba botša morutiši ka seo ba se dirilego
- Ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša go laetšwa ka ditiro, mohlala, Letšatši la selemo le a kganya

- Raloka dithalokwana tša polelo ka ntle ga phapoši, mohlala, Ke hlola ka leihlo la ka se sengwe seo se thomago ka.....

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (bonyane metsotso ye 15 x 1, bontši metsotso ye 15 x 2 ka beke

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwego di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša diswantšho moo bana ka moka ba ka kgonago go di bona.

- Theeletša ka boipshino dikanegelokopana, ditlhalošo goba ditšweletšwa tše e lego tša nnete go tšwa go tše di anegilwego goba tše di badilwego go Pukukgolo goba diphoustara tša diswantšho, mohlala 'Marega ' le go tsenela dikhorase ka nako ye e swanetšego.
- Kwešiša le go fetola ditaelo, mohlala, 'Mpontšhe mehlare. Na e na le matlakala? Ke sehla sefe sa ngwaga se? '
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo ka dikarabo tše di kopana, mohlala, 'Go direga eng ka mehlare marega?'
- Bolela tše dingwe tša dilo tše di lego mo seswantšhong go araba dipotšišo tša go tšwa go morutiši, mohlala, Ke eng se? 'Ke lehlwa. '
- Ge e le kanegelo, o e diragatša ka go šomiša tše dingwe tša dipoledišano
- Ka thušo ya morutiši, o boeletša kanegelo goba a fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa
- ***Kgodi***šo ***ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo***
- Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:
- tšwela pele le go godiša tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, phetogo/-maboo -Dihla
- thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala, kwešiša le go šomiša lediri (go ba): Ke selemo; mehutahuta ye mentši ya mahlaodi: go fodile, go omile le mahlathi: gabonolo, gantši

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu tše bonolo ka ga kanegelo/setšweletšwa
- Bolela kanegelo/akaretša setšweletšwa ka bomolomo (mafoko a mararo goba a mane)

Dibeke tša 6-10

- Araba dipotšišo tše bonolo, mohlala, (Ke sehla sefe sa ngwaga seo o se ratago?'
- Lemoga diswantšho tše tharo go tšwa go tlhathollo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, Ke selemo. Letšatši le a kganya./Ke marega. Ga go na matlakala mo mehlareng/Ke seruthwane. Nonyana e aga sehlaga sa yona.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5:

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le /goba go itlwaetša)

- Theeletša kanego ya maitemogelo ye bonolo, mohlala, Maikhutšo a ka a selemo, le go araba dipotšišo tše bonolo ka ga selemo go swana le, Refilwe o tšwa kae nakong ya maikhutšo? O dirile eng ge a fihla fao? Ka morago a dira eng, bj.bj.
- Ka go šomiša foreime, o fa tlhalošo ye bonolo ka mafoko a mararo go ya go a mane
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ye nngwe ya motheo ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong le go araba ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, Mpontšhe rekhete ya thenisi / bete ya krikhete/kgwele ya maoto, bj.bj
- Kwešiša mantšu a 500 ge Bonyane bja nako go Lelemetlaletšo la Pele bo šomišwa, le go fihla go mantšu a 1,000 fao bontši bja nako go Lelemetlaletšo la Pele bo šomišwa (Šomiša lenaneo la mantšu leo le lego ka go Karolo ya 3 go hwetša tlhahlo)

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: metsotso ye 45 Bontši bja nako: iri ye 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Temogo le tšhomišo ya medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši ba ruta ye mengwe ya medumo ya go tswakwa ye e tlwaelegilego le ditumanošipedi tša go swana ka go šomiša mantšu ao barutwana ba šetšego ba a tseba goba ao a šomišwago kudu. Ge ba ***ruta lentšu le leswa ba swanetše go netefatša gore barutwana ba kwešiša tlhalošo le tšhomišo ya lona mo lefokong. Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5-10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa gape le mešongwana ya Go theeletša le ya Go bolela le Go bala.***

- Hlopha mantšu a go swana go ya ka legoro le tee (mohlala, bana, fana, pana)
- Aga le go arogantšha mantšu a bonolo ao a thomago ka ditumammogo tše dingwe tša medumo ya go tswakwa (mpš-a, mph-o, tlw-aela)
- Lemoga ditumanošipedi tša go swana (mohlala: oo ka go poo, tloo, ee ka go tee, lee),
- Fapantšha ka go theeletša gare ga medumo yeo gantši e gakantšhago (mohlala, 'i' le 'e':bošigo bakeng sa bošego;'u' le 'o' :rukile bakeng sa rokile

Go bala Mmogo (nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo go akaretša bobedi, mošongwana wa go bala le wa go theeletša; go akaretša gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Go bala Mmogo go tla tšwela pele ka Mphatong wa 2, fela bjalo ka karolo ya go theeletša le go bolela

Go bala ka sehlopha sa Go hlahlwa (bonyane metsotso ye 30 le bontši iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Barutiši bao ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tša go bala tše hlano tša bokgoni bja go swana gomme ba šoma le sehlopha se tee letšatši ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se, dihlopha tše dingwe di tla bala go dikologa le sehlopha goba ba bala ka bobedi ka bobedi, ba šomiša ditšweletšwa tše bonolo tše ba di tlwaetšego goba mešongwana ye e tswalanago le setšweletšwa. Dipuku di swanetše go ba bonolo kudu ka poeletšo ya dibopego le tlotlontšu le diswantšho tša go thekga setšweletšwa.

Barutiši ba ba šomišago bonyane bja nako go Leleme tlaleletšo la Pele fao go nago le metsotso ye 30 fela, ba swanetše go dira mošongwana wa go bala ka tlhahlo le phapoši ka moka gabedi ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Se se ra gore sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo ya go swana goba setšweletšwa se e lego sa nnete
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego)
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo
- Thoma go aga tlotlontšu ya mantšu a a tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona.

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe
- Ipalela dipuku tše di badilwego mo nakong ya go bala ka tlhahlo le dipuku tše bonolo tša mantšu a go hlaloša seswantšho le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa phapoši
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao a sa tsebjego.

KELO

Mešongwana ya kelo ya semmušo ye e šišintšwego:

Medumo (bomolomo le/goba go itlwaetša le/ goba go ngwalwa)

- Hlopha mantšu a go swana go ya ka legoro le tee (mohlala, bana, fana, pana)
- Bopa le go arogantša mantšu a bonolo ao a thomago ka ditumammogo tše dingwe tša medumo ya go tswakwa (mpš-a, mph-o, tlw-aela)
- Lemoga ditumanošpedi tša go swana (mohlala: oo ka go poo, tloo, ee ka go tee, lee),

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Bolela gape karolo ya kanegelo ka thušo go tšwa go morutiši (mafoko a 2-3)

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Go dira gore kanegelo ye kopana ya dišwantšho e kwešišege, mohlala, go latelantša diswantšho goba go nyalantša ditlhalošo tša diswantšho/lefoko le seswantšho
- Bala le morutiši setšweletšwa se sekopana se se ngwadilwego (Pukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego) ka go šomiša leina (thaetlele) go akanya le go araba dipotšišo tše kopana tša bomolomo, ka ga kanegelo
- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.

KOTARA YA 4	
GO NGWALA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Mešongwana ya Go ngwala (gabedi goba gararo ka beke)

Morutiši o swanetše go leka go akaretša mešongwana ye ka bontši ka mo a ka kgonago mo nakong yeo e lego gona:

- Šomiša mabokgoni a mongwalo ao a rutilwego ka go Leleme la Gae
- Ngwala mafoko a šomiša mantšu ao a nago le medumo ya tumatlhaka le mantšu a a tlwaelegilego a ka mehla ao a šetšego a rutilwe
- Ngwala mantšu le mafoko a tlwaelegilego go tšwa go piletšo
- Bea mafoko ao a hlakahlakantšwego ka tatelano ye e nepagetšego go hlama temana gomme a e ngwalolle
- Ngwala temana ya bonnyane mafoko a mararo ka ga sererwa se se tlwaelegilego
- Ka go šomiša mabokgoni a a rutilwego ka go Leleme la Gae, o beakanya tshedimošo ka sebopego se bonolo sa kerafiki (mohlala, tšhate goba mothalonako)
- Šomiša a mangwe a maina le mašala (Nna, wena, lena ,yena, rena, bona) ge a ngwala
- Šomiša lebaka la bjale, lebjaletšweledi, le letlago ge a ngwala
- Šomiša bontši bja mantšu ao a tlwaelegilego ge a ngwala
- Peleta mantšu ka nepagalo go tšwa dikgopolong, mohlala, sepetše, bapala, sefatanaga goba o šomiša tsebo ya tuma-tlhaka, mohlala, lee, tee, rua, kua
- Šomiša pukuntšu ya bana fao go lego bohlokwa
- Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (ditlhaka tše kgolo le dikhutlo)
- Go aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Mošongwana wa kelo ye e sego ya semmušo wo o šišintšwego

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko a mahlano go tšwa go piletšo gomme a ngwala le maswaodikga ka nepagalo
- Bea mafoko ao a hlakahlakanego ka tatelano ye e nepagetšego go dira temana gomme a e ngwalolle

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5:

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala temana ya bonnyane mafoko a mararo ka ga sererwa se se tlwaelegilego
- Beakanya tshedimošo ka sebopego se se bonolo sa kerafiki (mohlala, tšhate goba mothalonako)

DITŠWELETŠWA/ METHOPO YEO E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA
• Diswantšho le diphoustara
• Didirišwa tše di tswalanago le merero le direrwa, diphaphethe, digakantši, bj.bj.
• Diswantšho go latelantšha
• Diaparo tše di beakantšwego tša go bapala karolo le go diragatša dikanegelo
• Di-CD goba ditheipi tša go ba le dikanegelo (tše di badilwego goba tše di anegilwego), direto, diretokošana tša morumokwano, dikoša, seraloka CD goba segatišamantšu, thelebišene le ditheipi tša video/di-DVD
• Dipuku tša dikanegelo le dikanegelo tša bomolomo
• Direto, dikoša, diretokošana tša morumokwano
• Dithalokwana tša polelo (bomolomo)
GO BALA LE DITUMATLHAKA
• Diswantšho le diphoustara
• Dipukukgolo-bobedi tše e lego tša nnete le tše e se go tša nnete
• Peakanyo ya go bala ye e šišintšwego (dikanegelo tše 7-10)
• Ditsweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego (direto, dikoša, diretokošana tša morumokwano)
• Dipuku tša diswantšho (mantšu a tlhalošo ya seswantšho)
• Dipuku tša boithabišo tša mafoko a 1-2 mo letlakaleng tša sekhutlo sa go bala
• Dipapetlakgadima tša ditšhupo tša dilo tša ka phapošing , dipontšho le mantšu a a tlwaelegilego
• Ditšhate tša alfabete
• Dišupi tše di šomišwago ge go balwa ditšweletša tše di godišitšwego, dikanegelo tša mo lebotong le dipontšho
• Dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi)
GO NGWALA LE MONGWALO
• Ditlabakelo tša go ngwala, mohlala - diphensele, diphensele tša mebala, dikhrayone tša makhura, dipampiri tšeo di sa ngwalelwago tša bogolo bja go fetafetana (A3, A4, A5), rula, sephumodi, puku ya dinoutse ye nnyane
• Dipampiri tša tšhate ya go phetlollwa le dipene tša Dikoki tše koto

MPHATO WA 3 LELEMETLALELETŠO LA PELE LA SEPEDI

DINYAKWA GO YA KA KOTARA

KOTARA YA 1	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO iri e 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/ MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša gape tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dithalokwana le dilo tša nnete tša morero wo ba o kgethilego. Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala mo nakong ye e lego gona.

Barutiši ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mošongwana wa pele wa kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba tla kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga go seo ba se dirilego mo dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ba šomiša mešongwana ya kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke 6-10.

Barutiši ba swanetše go phethagatša Mošongwana wa kelo ya Semmušo mafelelong a kotara.

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwela pele le go godiša tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka 'Diphoofolo tša nageng'
- Latela ditaelo, mohlala, 'Ntšhang dipuku le diphense le tša lena . Ngwala letšatšikgwedi ka godimo mo letsogong la go ja .'
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, 'Swara letsogo la ka.'
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –'Neng..? Ke ka lebaka la eng...? Kae?
- (O bone pitsi kae? O e bone neng? Ka sethokgweng. Ngwaga wa go feta.)
- Botšiša go hwetsa tlhathollo, mohlala, Ga ke kwešiše. Hle, bolela seo gape.'
- Araba le go dira dikgopelo, mohlala, Nka šomiša pukuntšu, hle?'
- Tšea karolo go poledišo ye kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego, mohlala, boso, lapa la gešo
- Laetša selo go tšwa go tlhathollo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, 'Ke nna phoofolo ye kgolo kudu. Ke nna wo mosehla. Letlalo la ka le makgwakgwa. Ke na le lenaka le bogale le mmogo wo motelele. Ke nna mang?'
- Bolela ka dilo mo seswantšhong goba mo senepeng go araba ditaelo tša morutiši, mohlala, O bona eng mo seswantšhong? Mpotše se o ka se bonago mo seswantšhong?'
- Theeletša tlhalošo ye bonolo, mohlala, morutiši o bolela ka ga leeto la go ya serapeng sa diphoofolo/zoo.
- Ka thušo go tšwa go morutiši, o fa tlhalošo ye bonolo, mohlala, morutwana o botša morutiši ka ga seo a se dirilego
- Kwešiša le go šomiša dibopego tša polelo ka go kamano, mohlala, lebaka le le fetilego' ke bone thutlwa.'
- Ithuta ka hlogo le go phethagatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša ditiro, mohlala, Diphoofolo di tsene ka gare ka bobedi ka bobedi
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, Akanya gore ke nna mang.....

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (metsotso ye 30 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo).

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwe-go di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša diswantšho moo bana ka moka ba ka kgonago go di bona.

- Theeletša dikanegelo tše kopana, dikanego tša maitemogelo a mong goba ditšweletšwa tše e lego tša nnete (mohlala, ditlhalošo tša dintlha, ditaelo, dipego tša tshedimošo) tše di boletšwego goba di badilwego go tšwa go Pukukgolo goba phoustara ye e laeditšwego go ithabiša.
- Theeletša dikanegelo, mohlala, Ka mokgwa wo thutlwa e hweditšego molala wo motelele ka gona, le dikanego tša maite-mogelo a mong gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo tše bjalo ka 'Mokgwa wo thutlwa e hweditšego molala wo motelele ka gona ?'
- Akanya gore go tla direga eng ka mo kanegelong goba go kanego ya maitemogelo a mong (O gopola gore bjale go tla direga eng go thutlwa?)
- Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo (Na o ratile kanegelo? Ka lebaka la eng?)
- Bolela kanegelo gape
- Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete bjalo ka tlhalošo ya dintlha goba pego ya tshedimošo ka ga ditlou gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo, mohlala, Tlou e ja eng? E šomiša mmogo wa yona go dira eng?
- Ka thušo ya morutiši, o fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa se e lego sa nnete
- ***Kgodi***šo ***ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo***
- Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:
- Tšwelapele aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, diphoofolo- sebopego, bodulo, bj.bj.
- Thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala , maina a go balega le a go se balege bjalo ka 'ditlou/meetse'; lebjale 'Letlalo la ka le makgwakgwa'; lefetile 'Ke bone thutlwa')

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka 'Neng…..? 'Ke ka lebaka la eng…..?
- Lemoga selo go tšwa go tlhathollo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, 'Ke nna phoofolo ye kgolo kudu. Ke na le molala wo motelele. Ke kgona go ja matlakala godimo ga mehlare. Ke nna mang?'

Dibeke tša 6-10

- Anega kanegelo gape ka bomolomo
- Tšea karolo go polelo ya sererwa se se tlwaelegilego

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Go theeletša le go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša setšweletšwa seo e lego sa nnete bjalo ka tlhalošo ya dintlha goba pego ya tshedimošo gomme a araba ka bomolomo dipotšišo tša go leka kwešišo.
- O fa kakaretšo ya bomolomo ya mafoko a mararo go ya go a mane a setšweletšwa seo e lego sa nnete
- Bontšha kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ka go šupa didirwa ka phapošing goba go seswantšho go araba dipotšišo/dita-elo go tšwa go morutiši, mohlala, 'Ke eng seo?' 'Šupa lenaka la tlou.'

KOTARA YA 1	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Bonyane bja nako: iri ye 1 Bontši bja nako: iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Morutiši o boeletša ditlhakatee le ditumammogo tša tlhakapedi tše di tlwaelegilego, ka go šomiša mantšu ao barutwana ba a tsebago goba mantšu ao a šomišwago kudu. Ge a tsebiša lentšu le leswa, o netefatša gore barutwana ba tseba tlhalošo gomme ba le šomiša lefokong. A neele ka mešongwana ya go kwa ye e nyakago gore barutwana ba laetše medumo ya Lelemelatlaleletšo la Pele. Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5-10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa le mešongwana ya Go theeletša, Go bolela le Go bala.

Dibeke tša 1 - 5

- Laetša ditswalano tša ditlhakamedumo ka moka tša ditlhakatee, a lemoga diphapano ka tlhabošo gare ga Leleme la Gae le Lelemelatlaleletšo la Pele.
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mathomong a mantšu (ts-, th-, hl-, ny-, kg-, ph-, sw-bj-, gw-, tl-, fs- :tsebe, thaba, hlaba, nyaka).
- Lemoga phapano ka go theeletša gare ga ditumanoši tše di rotišišwego le tša motheo (**o** go r**o**ba le r**o**ma; **e** mo go Mma o l**e**ma ngwana, Tate o l**e**ma tšhemo).
- Hlama le go hlaboša mantšu a a makopana a (ditlhaka tše 3-4) a šomiša medumo ye a ithutilego yona.

Dibeke tša 6 - 10

- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mafelelong a mantšu (bja**ng**, thabe**ng)**
- Lemoga ditumanošipedi tša go swana (p**oo**, b**aa**gi, l**ee)**
- Bopa le go hlaboša mantšu a makopana a (ditlhaka tše 3-4) a šomiša medumo ye a ithutilego yona.

Go bala Mmogo (nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo ke bobedi, mošongwana wa go bala le wa go theeletša; go akaretša gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa.

***Go bala mmogo go tla tšwelapele ka Mphatong wa 3, fela* bjalo ka karolo ya go theeletša le go bolela.**

- Bala le morutiši setšweletšwa se se kopana se se ngwadilwego (Pukukgolo goba setšweletšwa se se godišitšwego), ka go šomiša leina/thaetlele go akanya.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo, mohlala, Mošemane o dirile eng sekolong?
- Hlaloša ka mokgwa wo kanegelo e dirilego gore a ikwe ka gona, ge go hlokega a fetogela go leleme le lengwe.

Go bala ka sehlopha sa Go hlahlwa (bonyane metsotso ye 45 le bontši iri e 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Moo barutiši ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele, ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tša go bala tše hlano tša bokgoni bja go swana***. Ba swanetše go šomiša peakanyo ye e hlophilwego ya go bala gomme ba netefatše gore sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma ka ditšweletšwa ka mo go maemo a taelo (temogo ya mantšu gare ga (90%-95% ka nepagalo). Barutiši ba swanetše go šoma le sehlopha se tee ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se tee, barutwana ba bangwe ba tla bala ka bobedi ka bobedi goba ba ipalela goba ba dira mešongwana ye e tswalanago le go bala setšweletšwa.***

Moo barutiši ba šomišago bonyane bja nako go Leleme tlaleletšo la Pele, ba swanetše go dira go bala ka tlhahlo le phaposi ka moka gararo ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo.
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo.
- Tšwela pele le go aga tlotlontšu ya mantšu a a tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo, go ipalela

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona. Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go bala gae bjalo ka mošomo wa gae.

- Bala setšweletšwa sa gagwe le tša ba bangwe.
- Ipalela dipuku tše di badilwego mo nakong ya go bala ka tlhahlo le dipuku tše bonolo tša tlhalošo le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing.
- Bala direto le diretokošana tša morumokwano tše di tlwaelegilego.
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša go bala (tša lelemetee le tša malemepedi) go hwetša tlhalošo ya maina ao a sa tsebjego.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Medumo: (bomolomo le/goba go itlwaetša le goba go ngwalwa)

- Hlama le go hlaboša mantšu a makopana a (ditlhaka tše 3-4) a šomiša medumo ye a ithutilego yona.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Medumo: (bomolomo le/goba go itlwaetša le goba go ngwalwa)

- Laetša ditswalano tša ditlhakamedumo ka moka tša ditlhakatee, a lemoga phapano ya tlhabošo gare ga Leleme la Gae le Lelemelatlaleletšo la Pele.
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mo mathomong a mantšu (ts-, th-, hl-, ny, kg-, ph-, sw-, bj-. gw-, tl-, fs-:tsebe, thaba, hlaba, nyaka).
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mo mafelelong a mantšu (bja**ng**, thabe**ng).**

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bala kanegelo ye kopana le morutiši (Pukukgolo goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego) ka go šomiša leina/thaetlele go akanya.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo, mohlala, Go diragetše eng ge thutlwa e thoma go nwa meetse?
- Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa
- Laetša kwešišo le thelelo ge a bala le morutiši a le mo maemong a gagwe.

Go ipalela

- Laetša kwešišo le go bala ka thelelo ge a ipalela.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Bolela gape kanegelo goba kakaretšo ya setšweletšwa se e lego sa nnete.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Bala dikanegelo le morutiši ka go sehlopha sa go bala mo maemong a gagwe. Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Šomiša mantšu a a tlwaelegilego, medumo le mabokgoni a kwešišo go tšweletša tlhalošo.

KOTARA YA 1	
GO NGWALA **TŠHOMI**ŠO YA POLELO	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO **Go ngwala:** Bonyane bja nako: metsotso ye 30 ka beke Bontši bja nako: iri ye 1 ka beke **Tšhomišo ya Polelo:** Metsotso ye 30 ka beke

DITENG /DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya go ngwala (bonyane metsotso ye 30, bontši iri ka beke)

Mošongwana wa go ngwala o tee goba ye mebedi ka beke moo bontši bja nako bo šomišwago le mošongwana o tee moo go šomišwago bonyane ***bja nako.***

- Šomiša mabokgoni a mongwalo wo o rutilwego ka go Leleme la Gae
- Ngwala mananeo ao a oketšegilego ka tharagano a go ba le dihlogo, mohlala, Diphoofolo tša naga: ditlou,dithutlwa, ditau, dipitsi.
- Ngwala setšweletšwa se se bonolo, mohlala, karata ya letšatši la matswalo.
- Ka tlhahlo, o ngwala sehlopha sa ditaelo, mohlala, motswako.
- Ngwala temana ya mafoko a 4-6 ka ga sererwa se se tlwaelegilego.
- Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanya, go ngwala, go hlokola, le go phatlalatša).
- Šomiša maswaodikga ao a šetšego a rutilwe go Leleme la Gae (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego le maswao a ditsebjana).
- Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo gomme a leka go peleta mantšu ao a sa tlwaelegago ka go šomiša tsebo ya medumo.
- Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe.
- Šomiša dipukuntšu tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi).

Mešongwana ya Tšhomišo ya Polelo (metsotso ye 30 ka beke)

Mo mešongwaneng ye, barutwana ba tla thoma go nepiša tšhomišo ya polelo.Thutapolelo e swanetše go rutwa ka go kamano ye e kwešišegago.

- Kwešiša le go šomiša lebaka la bjale.
- Kwešiša le go šomiša, mohlala 'Go na le/ga go na' Go na le puku mo tafoleng/Ga go na puku mo tafoleng.
- Kwešiša le go šomiša sebopego sa lerui go maina, mohlala, letlakala la puku.
- Boeletša thutapolelo yenngwe e rutilwego ka mokgwa wo o sego wa semmušo ka go Mephato ya 1- 2.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ka thušo, o ngwala sehlopha sa ditaelo tše bonolo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala temana ya mafoko a 4-6 ka ga sererwa se se tlwaelegilego.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Ngwala ditlhalošo tša diswantšho tše di kwešišegago ka go šomiša foreime ya: Go na le .....
- Ngwala mafoko a a kwešišegago ka go šomiša sebopego sa lerui go maina ka nepagalo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko ao a kwešišegago ka lebaka la bjale le bonolo ka nepagalo.

MPHATO WA 3 LELEMETLALELETŠO LA PELE LA SEPEDI

DINYAKWA GO YA KA KOTARA

KOTARA YA 2

GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** iri ye 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dipapadi le dilo tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego.

Barutiši ba swanetše gore ge go kgonagala ba leke go akaretša mešongwana ka moka, go feta gatee. Barutiši ba swanetše go lekola barutwana ka go diriša mošongwana wa pele wa kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 1-5.

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga go seo ba se dirilego mo dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go ba dumelela go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele. Barutiši ba swanetše gore ge go kgonagala ba leke go akaretša mešongwana ye mentši ka nako ye e lego gona. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 6-10.

Mešongwana ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwelapele ka aga tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Go godiša dilo’’
- Latela ditaelo, mohlala, ‘Tšhela mabu ao a nyakilego go tlala ka pitšeng. Tsupela peu ka mabung. Ge o fetša khupetša peu ka mabu a mannyane. La mafelelo nošetša peu yeo.’
- Efa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘Bjale nošetša peu.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –‘Neng..? Ke ka lebaka la eng...? Ke eng…? O gopola o ka re peu e tla gola ya ba eng?’
- Kgopela tlhathollo, mohlala, Ga ke kwešiše. Hle, hlaloša seo gape.’
- Araba le go dira dikgopelo, mohlala, Nka šomiša pukuntšu, hle?’
- Tšea karolo go poledišano ye kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego, mohlala, bagwera ba bona le seo ba se dirago.
- Lemoga selo ka tlhathollo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘ ke yo monnyane ebile ke bothata. Ge o mpha mabu le meetse ke tla gola ka ba semela. Ke nna eng?’
- Bolela ka dilo tše di lego mo seswantšhong goba senepe go araba ditaelo tša morutiši, mohlala, O bona eng mo senepeng? Mpotše se o ka se bonago mo senepeng?’
- Theeletša tlhalošo ye bonolo, mohlala, morutiši a bolela ka go godiša semela.’ Sa pele ke tšhela mabu ao a nyakilego go tlala ka pitšeng. Bjale ka tsupela peu ka pitšeng gomme ka e khupetša ka mabu. Ka morago ka nošetša peu. Ka lebelela ge semela se gola’.
- Efa kanego ya maitemogelo ye bonolo ya bomolomo, mohlala, bolela ka go bjala peu le go godiša semela
- Kwešiša le go šomiša dibopego tša polelo go kamano, mohlala, Lebaka le le fetilego ‘ke <u>nošeditše</u> peu.’ sekantšufelo: ke tsupetše peu <u>ka</u> pitšeng.
- Ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša go laetšwa ka ditiro, mohlala, ‘Re ile go bjala nawa ka serapaneng se setala sa rena ‘ Diphoofolo di tsene ka gare ka bobedi ka bobedi.
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, ke hlola ka leihlwana la ka.....

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela (metsotso ye 30 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwe-go di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša tšhupetšo moo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho.

- Theeletša ka boiphsino dikanegelokopana, dikanego tša maitemogelo a mong goba ditšweletšwa tše e lego tša nnete (mohlala, ditlhalošo tša dintlha, ditaelo, dipego tša tshedimošo) tše di anegwago goba di balwago go Pukukgolo goba phoustara.
- Theeletša dikanegelo, (mohlala, Tšhunipi ye kgolo), le ditlhalošo tša mong gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo tše bjalo ka, ‘ Ba epolotše tšhunipi bjang mabung?’
- Akanya gore na go tla direga eng ka morago ga kanegelo goba tlhalošo ya mong (O gopola gore bjale go tla direga eng ka morago ga mo?).
- Hlagiša maikutlo a bona ka ga kanegelo (Na o ratile kanegelo? Ka lebaka la eng?).
- Bolela kanegelo gape.
- Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete bjalo ka tlhalošo ya dintlha goba pego ya tshedimošo, mohlala, Go godiša Dimela, gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo, mohlala, ‘O hloka eng go godiša semela?’
- Ka thušo ya morutiši, o fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa se e lego sa nnete.
- ***Kgodi***šo ***ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo***
- Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:
- tšwelapele go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, go hlaloša ditshepetšo- leb-oophelo
- thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša diripa dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala , maina ao a sa balegego le ao a balegago bjalo ka (peu/meetse le dikantšufelo bjalo ka, ka pitšeng)

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le Go bolela :(bomolomo le /goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Bolela ka seswantšho goba senepe.
- Tšea karolo go dipoledišano tše kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego.

Dibeke tša 6-10

- Theeletša kanego ya maitemogelo ya bomolomo ye bonolo.
- O fa tlhalošo ya bomolomo ye bonolo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete le go araba ka bomolomo dipotšišo tša go leka kwešišo’.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba seswantšhong go araba dipotšišo/ditaelo tša morutiši, mohlala, ‘Ke eng seo?’ Šupa medu.’

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša kanegelo gomme a e bolela gape.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ka go šupa dilo ka phapošing goba seswantšhong go araba dipotšišo/ditaelo tša morutiši, mohlala, ‘Ke eng seo? ’Šupa medu’.

KOTARA YA 2	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako : iri ye 1 ka beke Bontši bja nako: iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG /DIKGOPOLO/MABOKGONI

Medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Morutiši o ruta ditumanošipedi tša go fapana, ditumammogo tša medumo ya go tswakwa ka go šomiša mantšu ao barutwana ba ithutilego ona goba ao a šomišwago kudu. Ge morutiši a ruta lentšu le leswa o swanetše go netefatša gore barutwana ba kwešiša tlhalošo ya lona gomme ba ka kgona go le šomiša lefokong***. O fa barutwana mešongwana ya go theeletša yeo e nyakago gore ba lemoge mantšu ao a nago le muromokwano. Mešongwana e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5-10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. Mešongwana e ka logaganywa le Go theeletša le go bolela le mešongwana ya go bala.***

Beke tša 1 - 5

- Lemoga ditumanošipedi tša go fapana (ua mo go bua; oa mo go boa ; ia mo go tia.
- Bopa le go hlaboša mantšu a medumo ye a ithutilego yona.

Beke tša 6 - 10

- Šomiša ditumammogo tša medumo ya go tswakwa go hlama le go arogantšha mantšu (ngw-ako, mph-eane, tlh-ahlobo, tšwelopele).
- Lemoga mantšu a go ba le mošito (go swana le kgokologa, kgokološa).
- Fapantšha gare ditumanoši tše di rotišitšwego le tša motheo ka go bolela (l**e**ma, l**e**mile; r**o**ka, r**o**kile).
- Hlama le go hlaboša mantšu a medumo ye a ithutilego yona.

Go bala Mmogo (nako ye e abilwego ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo go akaretša bobedi, mošongwana wa go bala le wa go theeletša; go ama gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Go Mphato wa 3 Go bala Mmogo go tla tšwelapele, fela bjalo ka karolo ya go theeletša le go bolela.

- Bala le morutiši setšweletšwa se sekopana se se ngwadilwego (go Pukukgolo goba setšweletšwa se se godišitšwego), ka go šomiša leina/thaetlele go akanya.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo, mohlala, 'Ke mang a godišitšego tšhunipi ye Kgolo?'
- Hlaloša ka mokgwa wo kanegelo e dirilego gore a ikwe ka gona, ge go hlokega a fetogela go leleme le lengwe.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa (Bonyane metsotso ye 45, bontši iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke).

Moo barutiši ba ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele, ba swanetše go arola diphaposi tša bona ka dihlopha tša go bala tša bokgoni bja go swana tše hlano. Ba swanetše go šomiša dipeakanyo tše di hlophilwego tša go bala gomme ***ba netefatše gore sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma ka ditšweletšwa ka mo go maemo a taelo (temogo ya mantšu gare ga (90%-95% ka nepagalo). Morutiši o swanetše go šoma le sehlopha se tee ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se tee, barutwana ba bangwe ba tla bala ka bobedi ka bobedi goba ba ipalela goba ba dira mešongwana ye e tswalanago le go bala setšweletšwa.***

Moo barutiši ba šomišago bonyane bja nako go Leleme tlaleletšo la Pele, ba swanetše dira go bala ka go hlahlwa le phaposi ka moka gararo ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka mo go sehlopha sa go bala ka go hlahlwa. Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo.
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo.
- Tšwelapele go aga tlotlontšu ye e tlwaelegilego go tšwa go go bala ka go hlahlwa, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona. ***Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go bala gae bjalo ka mošomo wa gae***

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe.
- Ipalela dipuku tše di badilwego nakong ya go bala ka go hlahlwa le dipuku tše bonolo tša tlhalošo le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa phapoši.
- Bala direto le diretokošana tše di tlwaelegilego.
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao ba sa a tsebego.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Medumo: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Fapantšha ditumanoši tše di rotišitšwego le tša motheo (l**e**ma, l**e**mile; r**o**ka, r**o**kile).

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Medumo: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga dikatumanošipedi tša medumo ya go fapana (mohlala, ea mo go bea. Ia mo go tia, oa mo go boa).

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

- Ditumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)
- Šomiša ditumammogo tša medumo ya go tswakwa go hlama le go arogantšha mantšu.
- Hlama le go hlaboša mantšu ka go šomiša medumo ye a ithutilego yona.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tše kopana tša bomolomo ka ga setšweletšwa.
- Bolela gape karolo ya kanegelo ka thušo ya morutiši.

Sehlopha sa go bala ka go hlahlwa

- Laetša kwešišo le thelelo ge a bala le morutiši mo go maemo a gagwe.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 1

Go bala: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga dikanegelo goba setšweletšwa se e lego sa nnete, mohlala, ‘Selo sa mathomo seo se diregago go nawa ge e gola ke eng?’

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Laetša kwešišo le thelelo ge a bala le morutiši mo go maemo a gagwe.

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

- Laetša kwešišo le thelelo ge a ipalela.

KOTARA YA 2	
GO NGWALA **TŠHOMIŠO YA POLELO**	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** **Go ngwala:** Bonyane: metsotso ye 30 ka beke Bontši : iri ye 1 ka beke **Tšhomišo ya Polelo:** metsotso ye 30 ka beke

DITENG/ DIKGOPOLO /MABOKGONI

Mešongwana ya go ngwala (bonyane metsotso ye 30, bontši iri ye 1 ka beke)

Mošongwana wa go ngwala o tee goba ye mebedi ka beke moo bontši bja nako bo šomišwago le mošongwana o tee moo go šomišwa ***go bonyane bja nako.***

- Šomiša mabokgoni a mongwalo wo a rutilwego ka go Leleme la Gae.
- Ngwala mananeo ao a oketšegilego ka tharagano ka dihlogo, mohlala, Dilo tše di bjetšwego di hloka: meetse, mabu, moya, mahlasedi a letšatši.
- O ngwala ka tlhahlo sehlopha sa ditaelo, mohlala, mokgwa wa go godiša semela.
- Ngwala temana ya methaladi ye 4-6 ka ga sererwa seo se tlwaelegilego.
- Beakanya tshedimošo mo tšhateng, nkatlapaneng goba kerafo ya para, mohlala, leboophelo la semela.
- Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanya, go ngwala, go hlokola, le go phatlalatša).
- Šomiša maswaodikga ao a a rutilwego ka go Leleme la Gae (dikhutlo, difegelwana, maswao a potšišo, maswao a tlabego le maswao a ditsebjana).
- Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo gomme a leka go peleta ao a sa tlwaelegago a šomiša tsebo ya medumo.
- Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe.
- Šomiša dipukuntšu tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi).

Mešongwana ya Tšhomišo ya Polelo (metsotso ye 30 ka beke)

Mo mešongwaneng ye barutwana ba tla thoma go nepiša tšhomišo ya polelo. Thutapolelo e swanetše go rutwa go kamano ye e kwešišegago

- Kwešiša le go šomiša lebjaletšweledi, mohlala, 'Re sa bjala peu'.
- Maina ao a balwago le ao a sa balwego, mohlala, mabotlelo/meetse.
- Boeletša thutapolelo ye nngwe ye e rutilwego ka mokgwa wo o sego wa semmušo ka go Mephato ya 1-2.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Beakanya tshedimošo mo tšhateng, nkatlapaneng goba kerafo ya para.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Go ngwala: (go ngwalwa)

- Ngwala temana ya methaladi ya 6-8 ka ga sererwa seo se tlwaelegilego.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

- Ka thekgo, o ngwala sehlopha sa ditaelo, mohlala, motswako

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko ao a kwešišegago ka go šomiša maina ao a balegago le ao a sa balegego ka nepagalo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 2:

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Feleletša mafoko a šomiša lebjaletšweledi.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 3:

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko ao a kwešišegago ka lebjaletšweledi ka nepagalo.

KOTARA YA 3	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Iri ye 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu, gomme ba akaretša mešongwana ye e tšweleditšwego ka fase. Hlokomela gore merero /direrwa tšeo di šišintšwego ke ditšhišinyo fela. Barutiši ba ikgethele direrwa /merero ya maleba go ya ka dikamano tša tšona le methopo ye e lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara tša maleba, diretokošana tša morumokwano, dikoša, dithalokwana le didirišwa tša nnete tša morero wo ba o kgethilego. Barutiši ba swanetše go leka gore ba akaretše mešongwana ka moka, ge go kgonagala mo nakong ye e lego gona.

Barutiši ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 1-5

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga godimo ga seo ba se dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go ba dumelela go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala mo nakong ye e lego gona. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mešongwana ya kelo yeo e sego ya semmušo ye e šišintšwego go dibeke tša 6-10. Ba swanetše go dira mešongwana ya kelo ya semmušo

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

- Tšwelapele le go aga tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Go dira Dilo’’
- Latela ditaelo, mohlala, ‘o hloka pampiri, dikokipene, sekero, thapo ya go bofelela segakantšhi. La mathomo thala sebopego sa sefahlego sa gago. Ka morago.....bj.bj.’
- O fa ditaelo tše bonolo, mohlala, ‘E khalare ka mmala o moserolane.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –‘Neng..? Ke ka lebaka la eng...? Bjang?
- (O dira bjang segakantšhi sa go tšhoša?)
- Kgopela tlhathollo, mohlala, Ga ke kwešiše. O ka nthuša, hle? ’
- Araba le go dira kgopelo, mohlala, Nka šomiša pukuntšu, hle?’
- Tšea karolo ka poledišong ye kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego, mohlala, seo se diregago ka motseng
- Lemoga selo ka tlhathollo ya sona ye e filwego ye bonolo, mohlala, seo se diregago mo setšhabeng.
- Bolela ka dilo mo seswantšhong goba senepeng go araba ditaelo tša morutiši, mohlala, O bona eng mo seswantšhong? Mpotše se o ka se bonago mo seswantšhong?’
- Theeletša tlhalošo ye bonolo, mohlala, morutiši a bolela ka mokgwa wo a dirilego segakantšhi sa go tšhoša: La mathomo ke thadile sebopego sa sefahlego sa ka. Ke moka ka thala mahlo, nko le molomo, bj.bj.
- Efa tlhalošo ye bonolo ya bomolomo, mohlala, bolela ka go dira segakantšhi.
- Kwešiša le go šomiša dibopego tša polelo ka go kamano, mohlala, mašalašupi’ Hle, mphe yeo/seo’.
- Ithuta ka hlogo le go diragatša direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša ditiro, mohlala, Go na le sepoko ka ntlong!’
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, Ke hlola ka leihlwana la ka.....

Mešongwana ye e nepišitšego go theeletša le go bolela (metsotso ye 30 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwego di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša tšhupetšo moo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho.

- Theeletša boipshino dikanegelo tše kopana, ditlhalošo tša mong goba ditšweletšwa tše e lego tša nnete (mohlala, ditlhalošo tša dintlha, ditaelo, dipego tša tshedimošo) tše di boletšwego goba di badilwego go tšwa go Pukukgolo goba phoustara.
- Theeletša dikanegelo, (mohlala, Sepoko sa go ba le Botho), le ditlhalošo tša mong gomme a araba dipotšišo tša kwešišo tše bjalo ka, ‘ Batho ba kgone go bona sepoko sa go ba le botho?’
- Akanya gore go tla direga eng ka morago ga kanegelo goba tlhalošo ya mong (O gopola gore bjale go tla direga eng ka morago ga mo?).
- Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo (Na o ratile kanegelo? Ka lebaka la eng?).
- Bolela kanegelo gape.
- Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete bjalo ka setšweletša sa tshepedišo, mohlala, Go dira segakantši, gomme a araba dipotšišo tša kwešišo, mohlala, (O hloka eng go dira segakantšhi?).
- Ka thušo ya morutiši , o fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa se e lego sa nnete.
- ***Kgodi***šo ***ya dikgopolo le tlotlontšu***
- Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:
- tšwelapele go aga tlotlontšu ya bomolomo, go akaretša le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, go hlaloša tshepedišo; go dira dilo
- thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala , maina a go balega le a go se balege bjalo ka (peu/meetse le dikantšufelo bjalo ka , ka pitšeng; mašalašupi: ‘Hle, mphe seo’)

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Go theeletša le Go bolela: (bomolomo le/goba go itlwaetša)

***Dibeke tša* 1-5**

- Latela le go fa ditaelo.

***Dibeketša* 6-10**

- Theeletša tlhalošo ye kopana ya bomolomo.
- O fa tlhalošo ye kopana ya bomolomo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša kanegelo gomme a araba dipotšišo ka bomolomo.
- Bolela kanegelo gape.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ka go šupa dilo tšeo di lego phapošing goba mo seswantšhong go araba dipotšišo/ditaelo go tšwa go morutiši, mohlala, ‘Ke eng seo?’ ‘Šupa sepoko.‘

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- O fa kanego ya maitemogelo a bjale.

KOTARA YA 3	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane bja nako : iri ye 1 ka beke Bontši bja nako: iri ye 1 le metsotso ye 30 ka beke

DITENG /DIKGOPOLO/MABOKGONI

Ditumatlhaka (metsotso ye 15 ka beke)

Morutiši o ruta ditumanošipedi tša go fapana, ditumammogo tša medumo ya go tswakwa ka go šomiša mantšu ao barutwana ba ithutilego ona goba ao a šomišwago kudu. Ge a ruta lentšu le leswa o swanetše go netefatša gore barutwana ba kwešiša tlhalošo ya lona gomme ba ka kgona go le šomiša lefokong. O fa barutwana mešongwana ya go theeletša ye e nyakago gore ba lemoge tswalano gare ga medumo/mopeleto ya leleme la gae le lelemetlaleletšo. Mešongwana e swanetše go ba ye mekopana (15-10) gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa le mešongwana ya Go theeletša le Go bolela, mešongwana ya go bala.

Dibeke tša 1 - 5

- Fapantšha ditumanoši le dikatumanoši (mohlala, bo**a** e sego bo**y**a goba bo**w**a).
- Lemoga diphaphano gare ga ditswalano tša modumo/mopeleto ka leleme la gae le ka lelemetlaleletšo (mohlala, '***th***in' le '***th***ipa'; '***sh***in' le 'šila').
- Lemoga ditumanošipedi tša go fapana (boifa, loutša, rua, apea).
- Bopa le go hlaboša mantšu ka go šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego tšona.

Dibeke tša 6 - 10

- Fapantšha ditumanoši le dikatumanoši (mohlala, bo**a** e sego bo**y**a goba bo**w**a).
- Lemoga ditumammogo tša go tswakwa tša ditlhaka tše tharo mathomong a mantšu (**tlh**ago, **mph**ago, **tšh**emo, **mph**eleletša).
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mo mantšung (mohlala, **ph**ulo, **th**unya).
- Bopa le go hlaboša mantšu ka go šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego tšona.

Go bala Mmogo (nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bolela)

Go bala Mmogo go akaretša mošongwana wa go bala le go theeletša; go ama gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Ka go Mphato wa 3, go bala mmogo go tla tšwelapele, fela bjalo ka karolo ya Go theeletša le Go bolela

- Bala le morutiši setšweletšwa se sekopana se se ngwadilwego (Pukukgolo goba setšweletšwa se se godišitšwego), ka go šomiša leina/thaetlele go akanya.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo, mohlala, 'Na batho ba kgonne go bona sepoko sa go ba le botho?
- Hlaloša ka mokgwa wo kanegelo e dirilego gore a ikwe ka gona, ge go hlokega a fetogela go leleme le lengwe.

Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (bonyane metsotso ye 45 le bontši iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Moo barutiši ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele, ba ***swanetše go arola diphaposi tša bona ka dihlopha tša go bala tša bokgoni bja go swana tše hlano. Ba swanetše go šomiša dipeakanyo tše di hlophilwego tša go bala gomme ba netefatše gore sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma ka ditšweletšwa ka mo go maemo a taelo (temogo ya mantšu gare ga (90%-95% ka nepagalo). Morutiši o swanetše go šoma le sehlopha se tee letšatši le lengwe le le lengwe metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se tee, barutwana ba bangwe tla bala ka bobedi ka bobedi goba ba ipalela goba ba dira mešongwana ye e tswalanago le go bala setšweletšwa.***

Moo barutiši ba šomišago bonyane bja nako go Leleme tlaleletšo la Pele, ba swanetše go dira go bala ka tlhahlo le phaposi ka moka gararo ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Se se ra gore sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo goba setšweletšwa se e lego sa nnete sa go swana.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo.

- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo.
- Tšwelapele go aga tlotlontšu ye e tlwaelegilego go tšwa go go bala ka go hlahlwa, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona. Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go bala gae bjalo ka mošomo wa gae.

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe.
- Ipalela dipuku tše di badilwego ka go karolo ya go bala ka tlhahlo, dipuku tša ditlhalošo tša diswantšho tše bonolo le dipuku tša dikanegelo tše bonolo ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing.
- Bala direto le diretokošana tša morumokwano tše di tlwaelegilego.
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le malemepedi) go hwetša tlhalošo ya maina ao a sa tsebjego.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le /goba ngwalwa

- Lemoga ditumammogo tša go tswakwa tša ditlhaka tše tharo mathomong a mantšu (**tlh**ago, **mph**ago, **tšh**emo,**mph**eleletša)

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 4

Ditumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le /goba ngwalwa)

- Fapantšha ditumanoši le dikatumanoši (mohlala, bo**a** e sego bo**y**a goba bo**w**a)
- Lemoga ditumanošipedi tša go fapana (boifa, loutša, rua, apea).

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wa 5

Ditumatlhaka (bomolomo le/goba go itlwaetša le /goba go ngwalwa)

- Lemoga ditumammogo tša go tswakwa tša ditlhaka tše tharo mathomong a mantšu (**tlh**ago, **mph**ago, **tšh**emo, **mph**eleletša).
- Lemoga ditumammogo tša modumo wa tlhakapedi mo mantšung (mohlala, **ph**ulo, **th**unya)
- Bopa le go hlaboša mantšu ka go šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego tšona.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tše kopana ka ga setšweletšwa.
- Bolela gape karolo ya kanegelo ka thušo ya morutiši.

Go bala ka sehlopha sa Go hlahlwa

- Laetša kwešišo le thelelo ge a bala le morutiši mo maemong a gagwe.

Mešongwana ya Kelo ya Semmušo ye e šišintšwego ya 4 le 5

Go bala (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu ka ga kanegelo goba setšweletšwa sa boitlhamelo, mohlala, Na batho ba kgonne go bona Sepoko sa go ba le botho? Ke ka lebaka la eng ba sa kgona go bona Sepoko sa go ba le botho?'

Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa

- Laetša kwešišo le thelelo ge a bala le morutiši mo maemong a gagwe.

Go bala ka bobedi ka bobedi/ipalela

- Laetša kwešišo le thelelo ge a ipalela.

KOTARA YA 3	
GO NGWALA **TŠHOMIŠO YA POLELO**	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** **Go ngwala:** Bonyane bja nako: metsotso ye 30 ka beke Bontši bja nako: iri ye 1 ka beke **Tšhomišo ya Polelo :** metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya go ngwala (bonyane metsotso ye 30, bontši iri ye 1 ka beke)

Mošongwana wa go ngwala o tee goba ye mebedi ka beke moo bontši bja nako bo šomišwago le mošongwana o tee moo go šomišwago bonyane ***bja nako.***

- Šomiša mabokgoni a mongwalo wo o rutilwego ka go Leleme la Gae.
- Ngwala mananeo a go oketšega ka go raragana a go ba le dihlogo, mohlala, Dilo tše o di hlokago go dira segakantšhi: pampiri, dikokipene, sekero, thapo.
- Ngwala temana ya mafoko a 4-6 ka ga sererwa seo se tlwaelegilego.
- Beakanya tshedimošo mo tšhateng, nkatlapaneng goba kerafong ya para, mohlala, boto ya kanegelo ya go dira segakantšhi.
- Ka tlhahlo, o ngwala kanego ya maitemogelo a gagwe, mohlala, 'Maabane ke dirile segakantšhi .La mathomo ke....., Ke moka ka.....Ka morago ..... La mafelelo ka.....'
- Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanywa, go ngwala, go hlokola, le go phatlalatša).
- Šomiša maswaodikga ao a a rutilwego ka go Leleme la Gae (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a tlabego, maswao a ditsebjana).
- Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagaglo gomme a leka go peleta ao a sa tlwaelegago a šomiša tsebo ya dituma-tlhaka.
- Šomiša lebaka le le fetilego ka nepagalo ye e oketšegago.
- Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe.
- Šomiša dipukuntšu tša bana (tša lelemetee le tša malemepedi).

Mešongwana ya Tšhomišo ya Polelo (metsotso ye 30 ka beke)

Mo mešongwaneng ye barutwana ba tla thoma go nepiša tšhomišo ya polelo. Thutapolelo e swanetše go rutwa ka go kamano ye e kwešišegago.

- Kwešiša le go šomiša lebaka le le fetilego, mohlala, 'Maabane ke dirile segakantšhi'.
- Kwešiša le go šomiša maina a go balega le a go se balege (poeletšo).
- Boeletša thutapolelo ye nngwe ye e rutilwego ka mokgwa wo o sego wa semmušo ka go Mephato ya R-2.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala (go ngwalwa)

- Beakanya tshedimošo mo tšhateng, nkatlapaneng, kerafo ya para, mohlala, boto ya kanegelo ya go dira segakantšhi.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4

Go ngwala (go ngwalwa)

- Ngwala temana ya mafoko a 4-6 ka ga sererwa seo se tlwaelegilego.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5

- Ngwala kanego ya maitemogelo a gagwe.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko ao a kwešišegago ka go šomiša maina ao a balegago le ao a sa balegego ka nepagalo.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 4

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Feleletša mafoko ka go šomiša lebaka le le fetilego.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 5

Tšhomišo ya Polelo: (go ngwalwa)

- Ngwala mafoko ao a kwešišegago ka go šomiša lebaka le le fetilego ka nepagalo.

KOTARA YA 4	
GO THEELETŠA LE GO BOLELA (BOMOLOMO)	**NAKO YA GO RUTA YE E** ŠIŠINTŠWEGO Iri ye 1 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Dibeke tša 1-5

Barutiši ba swanetše go kgetha merero ye mebedi yeo e tla ba kgontšhago go ruta le go boeletša tlotlontšu le go akaretša mešongwana ye e laeditšwego ka fase. Hlokomela gore merero/direrwa tše di tšweleditšwego ke ditšhišinyo fela, ga se tša kgapeletšo. Barutiši ba ka ikgethela direrwa tša maleba go ya le ka dikamano tša bona le methopo goba ditlabakelo tšeo di lego gona. Ba swanetše go netefatša gore ba na le Dipukukgolo/diphoustara, diretokošana tša morumokwano, dithalokwana le dilo tše dingwe tša nnete tšeo di swanetšego morero wo ba o kgethilego**.**

Barutiši ba swanetše go leka go akaretša mešongwana ye mentši ka moo go ka kgonegago. Ba swanetše go lekola barutwana ka go diriša mošongwana wa pele wa kelo ya semmušo wo o šišintšwego go dibeke tša 1-5.

Dibeke tša 6-10

Barutiši ba tla kgetha merero ye mebedi ye meswa yeo e tla ba dumelelago go aga go seo ba se dirilego dibekeng tše hlano tša mathomo. Merero e swanetše go ba dumelela go ruta tlotlontšu ye mpsha le go tiišetša ye e šetšego e rutilwe. Gape merero ye, e swanetše go kgontšha barutiši go boeletša dibopego tša polelo tša motheo tše bonolo ka ge ba tla be ba kgokagana le barutwana ka Lelemetlaleletšo la Pele.

Barutiši ba swanetše go netefatša gore ba akaretša mešongwana ka moka, ge go kgonagala go feta gatee. Ba swanetše go lekola barutwana ka go šomiša mošongwana wa kelo ya bobedi ya semmušo mafelelong a kotara.

Mešomo ya tšatši ka tšatši (metsotso ye 30 ka beke)

Mešongwana e fapana ka botelele. Morutiši a ka dira mošongwana o tee wo motelele goba mešongwana ye mebedi goba ye meraro ye mekopana ka beke.

- Tšwelapele le go aga tlotlontšu ya bomolomo (go theeletša le go bolela) a šomiša merero/direrwa tše bjalo ka ‘Dinamelwa’.
- Latela tatelano ye kopana ya ditaelo, mohlala, ‘Tšea tšhoko o ngwale leina la gago mo letlapeng. Bjale tšea sephumolaletlapa) o hlwekiše letlapa.’
- Kwešiša le go araba dipotšišo tše bonolo tše bjalo ka –fe...? Ke ya mang...? (o ya bjang sekolong?)
- Botšiša gore o kgone go kwešiša goba go hwetša tlhathollo, Na lentšu le senamelwa le ra eng?
- Araba le go dira dikgopelo tše bonolo, mohlala, ‘ Nka adima rula?’
- Tšea karolo go dipoledišano tše kopana ka ga sererwa se se tlwaelegilego, mohlala, Leeto la bona la go ya sekolong.
- Laetša selo go tšwa go tlhathollo ya bomolomo ye bonolo, mohlala, ‘Ke sefatanaga. Ke se segolo gape ke se se telele, E rwala dilo go tšwa femeng go ya mabenkeleng a magolo. Na ke eng?
- Bolela ka dilo mo seswantšhong go araba ditaelo tša morutiši, mohlala, ‘Na o kgona go bona setimela mo seswantšhong?’ ‘Mpontšhe setimela.’
- Theeletša le go fa kanego e bonolo, Mohlala, leeto la ka la go ya sekolong mesong ya lehono
- Kwešiša le go šomiša dibopego tša polelo ka go kamano.
- Swara ka hlogo le go dira direto tše bonolo, diretokošana tša morumokwano le dikoša tša ditiro, mohlala, Mabili a pese a sepela ka go dikologa.
- Raloka dithalokwana tša polelo, mohlala, thaloko ya tšhaene-morutiši o bolela modumo a šupa morutwana gore a fe lentšu leo le thomago ka modumo woo; morutwana o bolela lentšu gomme a šupa morutwana yo mongwe gomme a bolela modumo bj.bj.

Mešongwana ye e nepišitšwego go theeletša le go bolela (metsotso ye 30 ka beke)

Theeletša dikanegelo tše a anegelwago le tše a balelwago (Go bala Mmogo)

Gabedi ka beke, ge nako e le gona, morutiši o anega le go bala kanegelo (goba a hlaloša ditiragalo). Dikanegelo tšeo di anegwago di ka diragatšwa ka go šomiša dika tša mmele le dithuši go thekga tlhalošo. Dikanegelo tše di badilwego di swanetše go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara tša diswantšho moo bana ka moka ba ka kgonago go bona diswantšho.

- Theeletša ka boiphsino dikanegelokopana, ditlhalošo goba ditšweletšwa tše e lego tša nnete (Mohlala, kanego ya dintlha, pego ya tshedimošo) tše di anegilwego goba tše di badilwego go tšwa go Pukukgolo goba diphoustara.
- Theeletša dikanegelo le ditlhalošo tša gagwe gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo, mohlala, 'Ke ka lebaka la eng Lesiba a be a sa thaba?
- Akanya seo se tla diregago ka morago mo kanegelong goba tlhalošo ya mong (O nagana gore go tla direga eng ka morago).
- Hlagiša maikutlo ka ga kanegelo (o rata kanegelo? Ke ka lebaka la eng o e rata/ ke ka lebaka la eng o sa e rate?)
- Bolele kanegelo gape.
- Theeletša setšweletšwa se e lego sa nnete (mohlala, Dinamelwa) gomme a araba dipotšišo tša go leka kwešišo mohlala, 'Na o ka bolela maina a mehuta ye meraro ya go fapana ya dinamelwa'.
- Ka thušo ya morutiši, o fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa se e lego sa nnete.

Kgodišo ya dikgopolo, tlotlontšu le dibopego tša polelo

Ka go tšea karolo go mešongwana ye e lego ka godimo morutwana o:

- Tšwelapele le go godiša tlotlontšu ya bomolomo, go akaretšwa le tlotlontšu ya dikgopolo, mohlala, taetšo-nngele le la go ja
- Thoma go hlabolla kwešišo le bokgoni bja go šomiša dibopego tša polelo tše bonolo ka go kamano ye e kwešišegago ya polelo ye e bolelwago, mohlala, lebaka la bjale le lebaka le l fetilego: Bana ba a ngwala, Bana ba ngwadile; maina a a balwago le ao a sa balwego, mohlala, dikoloi/senamelwa; dikantšufelo mohlala, ka le mo.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go theeletša le go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Dibeke tša 1-5

- Bolela ka seswantšho goba senepe.
- Kgatha tema dipoledišanong tše kopana tša dihlogo tše di tlwaelegilego.

Dibeketša 6-10

- Theeletša dikanegelo tša nnete gomme a araba dipotšišo tša kwešišo ka molomo'
- Anega kanegelo gape

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 6:

Go theeletša le Go bolela (bomolomo le/goba go itlwaetša)

- Theeletša dikanegelo tša nnete gomme a araba dipotšišo tša kwešišo ka bomolomo.
- Go fa kakaretšo ye bonolo ya setšweletšwa.
- Laetša kwešišo ya tlotlontšu ya bomolomo ya motheo ka go šupa dilo ka phapošing goba mo seswantšhong go araba dipotšišo/ditaelo tša go tšwa go morutiši, mohlala, 'Ke eng seo?' 'Šupa setimela.'

KOTARA YA 4	
GO BALA LE DITUMATLHAKA	**NAKO YA GO RUTA YE E ŠIŠINTŠWEGO** Bonyane: Iri ye 1 Bontši o: Iri ye 1 le metsotso ye 30

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Medumo (metsotso ye 15 ka beke)

Morutiši o ruta medumo ye meswa ya ditumanoši tša tlhakapedi. Ge a ruta lentšu le leswa la mathomo, o netefatša gore barutwana ba kwešiša tlhalošo Tšhomišo ya lentšu leo lefokong. Dingwalwa tša Go bala Mmogo di ka dirišwa go hlatha meselana ye e fapafapanego. Mešongwana ye e swanetše go ba ye mekopana (metsotso ye 5-10) ***gomme e fiwe ka go šielana mo bekeng. E ka logaganywa le Go Theeletša le Go Bolela le mešongwana ya Go Bala.***

Dibeke tša 1-5

- Lemoga bonnyane ditumammogo tswakwa tše hlano tše mpsha, mohlala, tshw, psh, bj.bj
- Lemoga modumo wa senoko sa mafelelo go dipatrone tše: mohlala, mabo-a, mabo-ya, mabo-wa.
- Hlama le go bitša mantšu ka go diriša medumo ye a ithutilego yona.

Dibeke tša 6-10

- Lemoga dihlopha tše dingwe gape tša mantšu ao a hlakahlakanego
- Lemoga le go diriša meselana ye e itšego (mohlala, '-ng', '-ana')
- Hlama le go bitša mantšu ka go šomiša ditumatlhaka tše a ithutilego tšona.

Go Bala Mmogo (Nako e abilwe ka fase ga Go theeletša le Go bala)

Go bala Mmogo go akaretša bobedi, mošongwana wa go bala le wa go theeletša; go ama gape go bolela ka lebaka la gore barutwana ba bolela le morutiši wa bona ka setšweletšwa. Go bala mmogo go tla tšwelapele ka Mphatong wa 2, fela bjalo ka karolo ya Go theeletša le Go bolela

- Bala setšweletšwa se sekopana sa go ngwalwa (Pukukgolo goba setšweletšwa se sengwe se se godišitšwego) le morutiši ka go diriša hlogo go akanya.
- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu mabapi le kanegelo.
- Hlaloša ka fao kanegelo e dirilego gore ba ikwe ka gona, ba be ba bolele le ka maleme a mangwe ge go nyakega.

Go bala ka Sehlopha sa go hlahlwa (bonyane metsotso ye 45 le bontši iri ye 1 le metsotso ye 15 ka beke)

Moo barutiši ba ba šomišago bontši bja nako go Lelemetlaleletšo la Pele, ba swanetše go arola diphapoši tša bona ka dihlopha tša go bala tša bokgoni bja go swana tše hlano. Ba swanetše go šomiša dipeakanyo tše di hlophilwego tša go bala gomme ba netefatše gore sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma ka ditšweletšwa ka mo go maemo a taelo (temogo ya mantšu gare ga (90%-95% ka nepagalo). Morutiši o swanetše go šoma le sehlopha se tee ka letšatši metsotso ye 15. Mola morutiši a šoma le sehlopha se tee, barutwana ba bangwe tla bala ka bobedi ka bobedi goba ba ipalela goba ba dira mešongwana ye e tswalanago le go bala setšweletšwa.

Moo barutiši ba šomišago bonyane bja nako go Leleme tlaleletšo la Pele, ba swanetše go dira go bala ka tlhahlo le phapoši ka moka gararo ka beke.

- Balela godimo le morutiši go tšwa pukung ya gagwe ka mo go go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Se se ra gore sehlopha ka moka se bala le morutiši kanegelo ya go swana goba setšweletšwa se e lego sa nnete.
- Šomiša mekgwanakgwana ya go bala yeo a rutilwego ka go Leleme la Gae go re a itekole le go kwešišega ge a bala (ditumatlhaka, ditlhahli tša kamano, tshekaseko ya sebopego, mantšu a a tlwaelegilego).
- Bala ka thelelo ye e oketšegago le tlhagišo.
- Bontšha kwešišo ya maswaodikga ge a balela godimo.
- Tšwelapele go aga tlotlontšu ye tlwaelegilego go tšwa go go bala ka tlhahlo, go bala mmogo le go ipalela.

Go ipalela (ka nako ya barutwana ya tokologo ya sekolong le gae)

Barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go ipalela ka go Lelemetlaleletšo la Pele la bona ge ba na le nako ka phapošing (mohlala, ge ba feditše mošongwana pele ga nako) le gae (mohlala mošomo wa gae). Go bohlokwa gore sebaka se sengwe le se sengwe ka phapošing se šomišetšwe go hlabolla go bala ga bona.

- Bala sengwalwa sa gagwe le tša ba bangwe.
- Ipalela dipuku tše di badilwego nakong ya go bala ka tlhahlo le dipuku tše bonolo tša tlhalošo le dipuku tša dikanegelo tša diswantšho ka go Lelemetlaleletšo la Pele go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing.
- Bala direto le diretokošana tša morumokwano tša go tlwaelega.
- Šomiša dipukuntšu tša diswantšho tša bana (tša lelemetee le malemepedi) go hwetša tlhalošo ya mantšu ao a sa tsebjego.

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ya Semmušo

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go itlwaetša le/goba go ngwalwa)

- Lemoga modumo wa senoko sa mafelelo go dipatrone tše: mohlala, mabo-a, mabo-ya, mabo-wa.
- Lemoga bonnyane ditumammogo tswakwa tše hlano tše mpsha, mohlala, tshw, phs, bj.bj

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 6 (bomolomo le/goba go itlwaetša)

Ditumatlhaka: (bomolomo le/goba go ngwalwa)

- Lemoga bonnyane medumo ya ditumanoši tša tlhakapedi.
- Lemoga le go diriša meselana (-ng, -ana)
- Hlama le go bitša mantšu ka go šomiša medumo ye a e ithutilego yona.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go Bala: (Bomolomo le /goba go itlwaetša)

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tše kopana tša bomolomo mabapi le setšweletšwa.
- Anega karolo ya kanegelo gape ka thušo ya morutiši.

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Bontšha kwešišo le go bala ka thelelo ge a bala le morutiši mo maemong a gagwe.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 6

Go bala Mmogo

- Araba dipotšišo tša ntšu ka ntšu mabapi le kanegelo goba setšweletšwa seo e lego sa nnete, mohlala, 'Ke efe ye e kitimago go feta ye nngwe gare ga setimela le sefofane?

Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

- Bontšha kwešišo le go bala ka thelelo ge a bala ka boyena le morutiši.

Go bala ka bobedi ka bobedi/go ipalela

- Bontšha kwešišo le go bala ka thelelo ge a bala a nnoši.

KOTARA YA 4	
GO NGWALA **TŠHOMIŠO YA POLELO**	**NAKO YE E ŠIŠINTŠWEGO YA GO RUTA** **Go ngwala:** Bonyane: Metsotso ye 30 ka beke Bontši : Iri ye 1 ka beke **Tšhomišo ya polelo:** Metsotso ye 30 ka beke

DITENG/DIKGOPOLO/MABOKGONI

Mešongwana ya go Ngwala (Metsotso ye 30 ka beke)

Mošongwana wa go ngwala o tee goba ye mebedi ka beke moo bontši bja nako bo šomišwago ***le mošongwana o tee mo go*** šomišwago bonyane ***bja nako.***

Morutiši o tla swanelwa ke go ruta mohuta wo moswa wa setšweletšwa-go ngwala kanegelo. Barutwana ba tlo nyaka thekgo ye kgolo gomme morutiši o swanetše go thoma ka go ngwala kanegelo mmogo le bona ka phapošing. Sa pele morutiši o botša barutwana kanegelo ye ba šetšego ba e tseba. ***Ke moka a botšiša barutwana gore baanegwa ba kanegelo ke bomang, kanegelo ye e diragala kae le gore gabotse go direga eng. O ba botšiša gape gore na kanegelo e anegwa ka lebaka (nako) lefe. Morago ga fao o ba laela go gopola ka baanegwa ba kanegelo ya bona, le go bolela gore e direga kae le gore go direga eng. Morago ga se, barutwana ba hlama kanegelo ya bona le morutiši, yo a e ngwalago letlapeng. Ge morutiši a feditše, o laela barutwana ba ba fapanago go balela kanegelo godimo. Barutwana ba ka e ngwalolla ka dipukung tša bona.***

- Šomiša mabokgoni a mongwalo ao a ithutilego ka go Leleme la Gae.
- Tšwela pele ka go ngwala mananeo ao a raraganego a go ba le dihlogo, mohlala, Mehuta ya dinamelwa: paesekela, koloi, setimela, sefofane, sekepe, sethuthuthu.
- Ngwala temana ya mafoko a 6-8 ka hlogo ye e tlwaelegilego.
- Beakanya tshedimošo mo tšhateng, nkatlapaneng, kerafong ya para, mohlala, go diriša kerafo ya para morago ga go dira dinyakišišo ka mehuta ya dinamelwa yeo e dirišwago go ba iša sekolong.
- Ngwala ka maitemogelo a gagwe, mohlala, 'Beke ye e fetilego ke ile ka.....Mathomong ke .....bj.bj.
- Barutwana mmogo le morutiši ba ngwala kanegelo ye bonolo, morago ba a e ngwalolla (Go ngwala mmogo).
- Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanya, go ngwala, go hlokola, le go phatlalatša)
- Šomiša maswaodikga ao a rutilwego ka go Leleme la Gae (dikhutlo, difegelwana, maswaopotšišo, maswao a ditsebjana, leswao la makalo)
- Peleta mantšu a a tlwaelegilego ka nepagalo gomme o leka go peleta mantšu ao a sa tlwaelegago ka go diriša tsebo ya gagwe ya medumo.
- Šomiša lefetile ka nepagalo ye e oketšegago.
- Aga bobolokelo bja mantšu le pukuntšu ya gagwe.
- Šomiša pukuntšu ya bana (lelemetee le malemepedi).

Mešongwana ya Tšhomišo ya polelo (Metsotso ye 30 ka beke)

Mo mešongwaneng ye barutwana ba tla thoma go nepiša tšhomišo ya polelo. Thutapolelo e swanetše go rutwa ka go kamano ye e kwešišegago.

- Kwešiša le go diriša letlago mohlala, Ke tlo tla gosasa.
- Kwešiša le go diriša mahlaodi (mehuta) Monna yo mogolo, Ntlo ye tala,
- Boeletša dintlha tše dingwe tša thutapolelo tšeo a ithutilego tšona ka mokgwa wo o sego wa semmušo ka go Mephato ya 1-2

KELO

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya Semmušo:

Go ngwala (ngwalwa)

- Ngwala kanegelo ye bonolo ka thekgo ya morutiši.
- Šomiša magato a go ngwala (go ngwala sengwalwakakanya, go ngwala, go hlokola, le go phatlalatša).

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 6:

Go ngwala (ngwalwa)

- Ngwala temana ya mafoko a 4-6 ka ga hlogo ye e tlwaelegilego.

Ditšhišinyo tša Mešongwana ya Kelo ye e sego ya semmušo:

Tšhomišo ya polelo: (ngwalwa)

- Feleletša mafoko ka go šomiša mehuta ya mahlaodi.

Mošongwana wa Kelo ya Semmušo wo o šišintšwego wa 6:

Tšhomišo ya polelo : (ngwalwa)

- Go ngwala mafoko a go kwešišega ka go šomiša mahlaodi.

DITŠWELETŠWA/ METHOPO YE E ŠIŠINTŠWEGO YA NGWAGA

GO THEELETŠA LE GO BOLELA

- Diswantšho le diphoustara
- Dilo tša nnete tše di amanago le morero, diphaphethe, digakantšhi, bj.bj.
- Diswantšho go latelantšha
- Diaparo tša maitirelo tša go bapala karolo ya go ekiša le go diragatša dikanegelo
- Di-CD goba segatišamantšu sa go ba le dikanegelo (tše di badilwego goba tše di anegilwego), direto, diretokošana tša morumokwano le dikoša, seraloka diCD goba segatišamantšu, thelebišene le ditheipi tša video/DVD
- Dipuku tša dikanegelo le dinonwane
- Direto, dikoša, diretokošana tša morumokwano
- Dithalokwana tša polelo (bomolomo)

GO BALA LE DITUMATLHAKA

- Diswantšho le diphoustara
- Dipukukgolo (tše e sego tša nnete le tše e lego tša nnete)
- Lenaneo le le šišintšwego la go bala (bonyane dikanegelo/dipuku tše 10 ka kotara)
- Ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego (direto, dikoša , diretokošana tša morumokwano (tšeo ba itiretšego tšona goba tša thekišo)
- Dipuku tša 'boithabišo' tša mafoko a 1-2 mo letlakaleng la sekhutlo sa go bala
- Dišupo tša dipapetlakgadima tša dilo tša ka phapošing, dipontšho tša mantšu a a tlwaelegilego ao a laeditšwego ka go phapošing,
- Ditšhate tša ditlhaka tša alfabete
- Dišupi tša go šomišwa ge go balwa ditšweletšwa tše di godišitšwego
- Dipukuntšu tša bana tša diswantšho (lelemetee le malemepedi)

GO NGWALA LE MONGWALO

- Ditlabela tša go ngwala tše bjalo ka diphensele, diphensele tša mebala, dikhrayone tša makhura, pampiri yeo e sego ya ngwalela ya bogolo bja go fapana (A3, A4, A5), rula, sephumudi, dipuku tša go ngwalela)
- Tšhate ya go phetlollwa le dikokipene
- Pukuntšu ya bana ya diswantšho (lelemetee le malemepedi)

Lenaneo la mantšu a 100 ao a tlwaelegilego gape a šomišwago gantši mo dipukung tša dikanegelo tša Sepedi (Sesotho sa Leboa) tša bana le latela ka fase. A mangwe a mantšu a bontšha mohuta wa direrwa tšeo di hwetšwago dipukung tša bana (mohlala, 'boloi', lekgema ').

Lenaneo le le akareditšwe go fa barutiši kgopolokgolo ya tlotlontšu ya motheo yeo barutwana ba swanetšego go rutwa ka go leleme tlaleletšo la pele la bona. Ba tla hwetša mantšu a ka go theeletša le go bala Sepedi (Sesotho sa Leboa), gomme ba tla a šomiša bjalo ka seripa sa tlotlontšu ya bona ya ka mehla ka go a bolela le go a ngwala. Mantšu a ga a swanela go rutwa ka ntle ga dikamano.

Mantšu ao bana ba ithutago ona ka diphapošing tša Lelemetlaleletšo la Pele a ka no se swane gabotse le ao a lego go lenaneo la ka fase. Mantšu a ba ithutago ona a tla ya ka merero ye morutiši a e šomišago le dipuku tše a di balago le bana. Ka lebaka la go re Lelemetlaleletšo le ithutwa kudu ka go theeletšwa le go le balwa, re tla letela go bona tšhomišo ye ntši ya lebaka la bjale.

Mantšu a 100 ao a šomišwago kudu

1. kua	21. yeo/seo	41. se/ga se	61. lebelela	81.tsentšha
2. le	22. ka	42. gantši	62. o se ke	82.nka
3. mola	23. ka moka	43.be	63.e tla	83. ntlo
4. go	24.rena	44. sepela	64.leboto	84.tšofala
5. boletše	25. morutwana	45. nnyane	65. ka gare	85. mogwera
6. ka gare	26. bohlale	46. bjalo	66. morago	86. seatla
7. molomo	27.godimo	47. mma	67. go tšwa go	87. letšatši
8. nna	28. bile	48. yo mongwe	68. bana	88.dirile
9. /ba/ya/sa	29. ya ka	49.tee	69. yena	89. nako
10. yona /wona	30. molao	50. ba	70. mosetsana	90. ke
11. be ele	31. eng	51.dira	71.hwetša	91. ge
12. wena	32. letsogo	52. sesepe	72. fela	92. thuša
13. nko	33.ntle	53.fase	73.bjale	93.dula
14. mo	34. se/ye/	54. tate	74.tlile	94. biditše
15. mabu	35. na le	55. kgolo	75. jo!	95.kgona
16. borotho	36. sepetše	56.neng	76. tsoga	96. tlogile
17. bakeng sa	37. seeta	57. ke	77. hwetša	97. botšiša
18. mpa	38. bjalo ka	58.bona	78. lesokisi	98. bone
19. gagwe	39. nngwe	59. lebeletše	79. batho	99.dira
20. leleme	40.hlogo	60. kudu	80. namune	100. lebala

Mo letlakaleng le le latelago go latela mantšu a mangwe ao a šomišwago kudu go fihla go mantšu a 300 a a tlwaelegilego.

Mananeo a a akareditšwe fela bjalo ka tlhahlo. Barutiši ka bobona ba swanetše go ba le rekhoto ya

mantšu ao barutwana ba bona ba a kwago le go a bala. Ge barutwana ba kgona go bala ka

Lelemetlaleletšo la bona, morutiši a ka thoma Leboto la Lentšu la Sepedi (Sesotho sa Leboa) ka

phapošing gomme a ka hlohleletša bana go šomiša dipukuntšu tša bana ba bangwe. Ge barutwana

ba kgona go ngwala, morutiši a ka ba hlohleletša go ngwala mantšu a maswa ao ba gahlanago le ona ka go pukuntšu ya mong (goba puku ya tlotlontšu). A ka fa barutwana tharagano ya tlotlontšu ya ka mehla le mopeleto.

Mantšu a mangwe a 100 a a tlwaelegilego:

101. meetse	121. bere	141. meno	161. tše	181. phela
102. ile	122. nka se	142. gagolo/fetago	162. thoma	182. bolela
103. botse	123. gape	143. ke tla	163. mošemane	183. mankgapela /ka pela
104. nyaka	124. katse	144. kgokolo	164. diphoofolo	184. bošego
105. leihlo	125. telele	145. mohlare	165. le gannyane	185. molaodiši
106. bjang	126. dilo	146. boloi	166. bupi	186. nnyane
107. dirile	127.mpsha	147. goeleditše	167. khuru	187. sefatanaga
108. monna	128. ka morago	148. rena	168. mošomo	188. ga ka kgona
109. sepela	129. nyakile	149. monwana	169. bontši	189. tharo
110. kae	130. ja	150. dijo	170. hloka	190. panana
111. bookelo	131. mang le mang	151. phukubje	171. ke	191. kgoši
112. goba	132. ya rena	152. ka/ke	172. lesea	192. toropo
113. tšere	133. pedi	153. tsela	173. hlapi	193. paesekela
114. sekolo	134. na le	154. bile	174. file	194. dikologa
115. nagana	135. Ee	155. ema	175. legotlo	195. dihlare
116. gae	136. bapala	156. swanetše	176. se sengwe	196. serapa
117. mang	137. tšea	157. khubedu	177. bolao	197. ka pela
118. ga se ke	138. kgopolo	158. lebati	178. e ka	198. nnoši
119. kitimile	139. mpša	159. nepile	179. ntše	199. ntši
120. tseba	140. gabotse	160. lewatle	180. hwetša	200. segile

Mantšu a mangwe a 100 a a tlwaelegilego:

201. a re	221. lethabo	241. fetola	261. kaone	281. phetše
202. ntši	222. lefelo	242. ngaka	262.fiša	282. dinonyane
203.ka potlako	223. galase	243. kefa	263. mošemane	283. lepidibidi
204. boditše	224. dutše	244. lehlwa	264. kgabaganya	284. pere
205. letlapa	225.seketswana	245. moya	265. sepetše	285. mmutla
206. kgolo	226.lefasetere	246. mehlare	266.thata	286 tšhweu
207. mooki	227. robala	247. mpe	267. flopi	287. mmogo
208. llile	228. maoto	248. molaotheo	268. ruri	288.ditokelo
209. swara	229.meso	249. tsebe	269. ngwana	289. noka
210. phapoši	230. kgošigadi	250. mahlo	270. duma	290. araba
211. mafelelo	231. mang le mang	251. wele	271. mae	291. lekgema
212. tshetše	232. puku	252. bagwera	272. gatee	292. lebelela
213. ka lebaka la	233. rata	253. lepokisi	273. hle	293. šomiša
214. lekanya	234.tala	254. leswiswi	274. selo	294. bapilego
215. tshela	235. fapana	255.rakgolo	275. ema	295.dimela
216. raloka	236. dumelela	256. go na le	276.ka mehla	296.ntatauwane
217. koko	237. mosetsana	257. lebeletše	277. foša	297. gogile
218. diaparo	238. -fe	258. mafelelo	278. ntši	298. thaba
219. botša	239. ka gare	259. go e na le	279. tonya	299. fofa
220. senotlelo	240. kitima	260. kaone	280. phaka	300. gola

KAROLO YA 4: MEHUTA YA DITŠWELETŠWA TŠE DI AKAREDITŠWEGO GO SEHLOPHA SA MOTHEO

Ka go sehlopha sa motheo, barutwana ba tla **theeletša** mehuta ya ditsweletšwa tše di latelago:

- dikanego tša mong le dintlha
- tshepedišo (ditaelo)
- dipego tša tshedimošo
- dikanegelo

Ka go Mphato wa 3, ba tla lebelelwa go fa dikanego tše bonolo tša bomolomo le ditaelo.

Ge ba thoma go bala le go ngwala ka go lelemetlaleletšo la bona, barutwana, ba **bala** dikanegelo tše bonolo, kanego ya tshepedišo le dipego tša tshedimošo. Ka go Mphato wa 3, ba tla **ngwala** gape kanego ye bonolo, tshepedišo le kanegelo ka thekgo ya morutiši.

Mehlala ya mehuta ya setšweletšwa yeo e šomišwago go Sehlopha sa Motheo ke ye e latelago:

KANEGO YA MAITEMOGELO A MONG

Mohlala	Sebopego le diponagalo
Diphadišano tša go bala tš**a sekolo sa rena** Beke ye e fetilego re bile le Diphadišano tša go bala sekolong sa rena. Di be di swaretšwe ka holong ya sekolo. Sa pele Mephato ya R e opetše dikoša ka Sepedi (Sesotho sa Leboa) le English. Motho yo mongwe le yo mongwe o phaphathile diatla. Ke moka barutwana ba bangwe ba Mphato wa 1 ba bala kanegelo ya Sepedi. Motho yo mongwe le yo mongwe o phaphathile diatla gape. Ka morago barutwana ba bangwe ba Mphato wa 2 ba diragaditše papadi ka Sepedi. Go be go segiša. Mang le mang o segile. La mafelelo barutwana ba bangwe ba Mphato wa 3 ba badile dikanegelo ka Sepedi (Sesotho sa Leboa) le English. Motho yo mongwe le yo mongwe a phaphatha diatla. Morago hlogo ya sekolo e ile ya aba difoka. Motho yo mongwe le yo mongwe o phaphathile gape. Mafelelong re nwele juse ka dikuku. Seo se be se le botse kudu!	**1. Hlogo** **2. Tsebišo: o re botša** - Se se diregileng - se diregile neng - ke mang yo a amegilego **3. Tatelano ya ditiragalo** Ka tsela ye di diragetšego ka gona *Dikgokantšhi tša nako* Sa mathomo, ke moka , ka morago, mafelelo *Lefetile* bile, be, opetše, phaphathile **4. Tshwayotshwayo ya mong** feleletša setšweletšwa

KANEGO YA DINTLHA

Mohlala	Sebopego le diponagalo
Go godiša semela sa nawa Phapoši ya rena e bjetše dinawa ka 3 Lewedi. Re di bogile ge di gola. La mathomo re bjetše dinawa tše 5. Re bjetše nawa ye nngwe le ye nngwe ka gare ga galase gore re kgone go e bona ge e gola. Re tsupeditše nawa ye nngwe le ye nngwe ka mabung gomme ra nošetša. Sehlopha sa rena se ile sa hlokomela nawa e tee. Morago ga beke, ra bona modu wo monnyane o tšwelela. Ka morago ga dibeke tše 2 modu o be o le wo mogolo. Ra bona gape lehlogedi. Ka morago ga dibeke tše 3, lehlogedi la gola go tšwelela godimo ga mabu. Le be le na le matlakala a matala. Ka 26 Lewedi re tsentšhitše nawa ka pitšeng. Ka morago ga dibeke tše 8, semela se be se le disentimetara tše 20 ka botelele. Se be se na le matlakala a 10. Ka 5 Dibatsela, re bjetše nawa ya rena ka serapaneng sa sekolo. Se bile le matšoba a mantši. Matšoba a hwile gomme ra bona diphotlwa tše nnyane tša nawa. Diphotlwa tša nawa tša gola kudu. Go be go na le dinawa ka gare. Re ka kgona go bjala dinawa tše gomme ra godiša semela se seswa	**1. Hlogo** **2. Tsebišo** araba dipotsišo: Mang? Eng? Neng? **3. Tatelano ya ditiragalo** Ka tsela ye di diragetšego ka gona *Dikgokagantšhi* tša nako Mathomo, morago *Dintlha tša nako ka botlalo* Ka 5 Dibatsela *Mareo a setheknikale* modu, lehlogedi, sephotlwa **4. Dipoelo** feleletša setšweletšwa

TSHEPEDIŠO (DITAELO)

Mohlala	Sebopego le diponagalo
Mokgwa wa go dira sangwetši ya sereledi sa ditokomane *O tla hloka :* • Dilae tše pedi tša borotho • sereledi sa ditokomane • matšarine goba sereledi • thipa • poroto Mokgwa 1. Tlotša matšarine goba sereledi selaeng se sengwe le se sengwe 2. Tlotša sereledi sa ditokomane go selae se tee 3. Bea dilae tše pedi tša borotho mmogo 4. Di gatelele mmogo gabotse 5. Sega sangwetši ka bogare 6. Eja sangwetši ya gago!	**1. Hlogo** Hlaloša **nepo** ya ditaelo **2. Ditlabelo** Hlaloša dilo tše di hlokegago. Dipulete di ka šomišwa **3. Mokgwa** Taelo ye nngwe le ye nngwe e thoma mo mothalong wo mofsa gomme e nomorilwe *Ditaelo* Tlotša, bea, gatelela, sega, eja Mafoko ka bontši a thoma ka lediri *Ditaelo tša maleba* Di gatelele mmogo gabotse

PEGO YA TSHEDIMOŠO

Mohlala	Sebopego le diponagalo
Dinoga Dinoga ke digagabi. Digagabi ka moka di na le magapi mo matlalong a tšona. Digagabi ga di kgone go laola themperetšha ya mebele ya tšona. Themperetšha ya mebele ya tšona e swana le thempheretšha ya lefelo leo di lego go lona. Di bitšwa diphoofolo tša maditonya, fela ka morago ga ge segagabi se bile letšatšing nakonyana, mmele wa sona o a tutela. Digagabi ka moka di beela mae *Mehuta ya dinoga* Mehuta ye mebedi ya dinoga, ke marabe le dihlware. Marabe e na le mmala wo moserolane goba wo mosotho ka patrone ya V ye ntsho. Di ka ba botelele bja metara. Dihlware ke tše kgolo go feta marabe. Ka mmala ke tše sekalebebesotho ka patrone ye sotho. Di ka ba botelele bja dimetara tše 5. Marabe e ja magotlo. Di tšhela diphoofolo tše ka mpholo wa tšona. Dihlware di ja diphoofolo tše kgolo bjalo ka mebutla le diphoofolo tše nnyane. Di kgama diphoofolo tše.	**1. Hlogo** **2. Pego ka kakaretšo** Ka mehla e ba tlhalošišo *Sererwa se a hlopša* Dinoga di hlopša bjalo ka digagabi *Mareo a setheknikale* segagabi,themperetšha *Dilo di hlalošwa ka kakaretšo* digagabi, dinoga **3. Dintlha** Di hlophilwe ka ditemana, mohlala, ka mo di lebelegago ka gona, seo se di jago *Lebaka la bjale* ja, kgama, tšhela *Mafoko gantši a thoma ka mantšu sererwa* ….Dihlware..... …Marabe.....

KANEGELO

Mohlala	Sebopego le diponagalo
Ka mokgwa wo tlou e hweditšego mmogo wa yona Kgale, kgalekgale, ditlou di be di se na mmogo. Letšatši le lengwe ngwana wa tlou o nyakile go yo rutha ka nokeng ya Limpopo. Fela mma yona a re, 'o ka se ye nokeng'. Go na le dikwena-di tla go ja!' Le ge a kwele seo, ngwana wa tlou a se theeletše. A ya nokeng gomme a ema lebopong. 'Ke tla no hwetša sa go nwa' a ipotša. A tsentšha molomo wa gagwe ka meetseng, Joo! Kwena e swere nko ya yona mmawee!'tlowana ya lla, gomme e gogile, ya goga. Ge e dutše e goga nko ya yona ya gola, go fihlela e hwetša MMOGO! Mafelelong kwena ya tlogela tlowana yeo gomme ya kitimela gae go mma yona. O ile a makala go bona mmogo wa tlowana, fela a lemoga gore a ka dira dilo tše ntši ka wona. O bile le mohola kudu. Gomme go tloga moo ditlou di bile le mmogo	**1. Hlogotaba** **2. Tsebišo** Tsebiša baanegwa le tikologo **3. Ditiragalo tše di tlišago thatafalo** *Lebaka la bjale* Nyakile, sepetše, eme, swere *Dikgokagantšhi tše di šupetšago nako* Kgale, kgale, letšatši le lengwe, mafelelong *Poledišano* "Ga se o swanele go sepela …" *Polelo e šomišwa go hlola kamego go mmadi* E gogile ya goga, Joo! **4. Sephetho le mafelelo**

TLHALOŠONTŠU

bothomo - karolo ya senoko pele ga tumanoši ya mathomo (mohlala, k-atse)

boto ya kanegelo–molokoloko (goba tatelano) ya diswantšho yeo e bontšhago kanegelo goba tshepedišo (mohlala, ka fao go dirwago segakantšhi ka gona).

dikarabo ka botlalo–mokgwa wa go ruta polelo moo morutiši a fago ditaelo, gomme morutwana a fetola ka botlalo ka mmele, gomme morutiši a fa poelo ya dipego.

dikgopolo tša kgatišo- go kwešiša mešomo ya go gatiša, mohlala, kgatišo yela e rwele molaetša, le gore mantšu a dirilwe ka ditlhaka, le gore re bala go tloga go la nngele go ya go la go ja le go tloga godimo go ya fase.

dipuku tše di hlophilwego - ke dipuku tšeo di ngwadilwego go ya le ka maemo a go fapana. Thutapolelo, tlotlontšu, le botelele bja lefoko di thoma di kwešišega gabonolo gomme tša thatafa ge nako e ntše e sepela. Maemo a puku a swanetše go nyalantšhwa le maemo a ngwana a go bala.

diretokošana tša morumokwano tša tiro-diretokošana tša morumokwan**o** tšeo di felesetšwago ke tiro (mohlala, hlogo, magetla ,sehuba, letheka, mangwele, menwana, mangwele, menwana)

ditlhakapedi– ditlhaka tše pedi tše di šupago modumo o tee. Ka Sepedi (Sesotho sa Leboa) go na le ditumammogo tša tlhakapedi ('th', mo go thaba) le ditumanoši tša tlhakapedi (mohlala, 'ee', mo go tee, 'oo' mo go boomo)

go bala ka bobedi ka bobedi - barutwana bao ba balago ka babedi ka babedi ba šielana ka go balela godimo

Go bala mmogo - mošongwana wo bana ba balago mmogo le morutiši setšweletša se se godišitšwego. Ye ke thutišo le mphato ka moka**.** Setšweletšwa se se šomišwago se lebantšwe le sehlopa sa godimo sa phapoši. Bana ba bangwe ba tla ba mo maemong a go theeletša, ba bangwe ba tla thoma go bala gomme bontši bo tla kgatha karolo ka botlalo. Setšweletšwa seo se tla šomišwa matšatši a mmalwa. Letšatši le lengwe le le lengwe morutiši o tla kgetha nepo ye mpsha. Setšweletšwa se šomišwa go tsebiša dikamano tša diponagalo tša setšweletšwa, tumatlhaka, thutapopopolelo le mabokgoni a go bala.

go bala ka go šielana– mošongwana wo go wona barutwana ba balago ka go fana sebaka. Ye ke thutišo ya mohuta wo o dirwago le barutwana ka moka ka phapošing.Thutišo yeo e balwago e lebantše go kaonafatša mabokgoni a barutwana ka moka a go bala phapošing. Barutwana ba bangwe bona ba tla be ba theeleditše, ba bangwe ba tla be ba thoma go swaragana le go bala, mola ba bangwe ba tla be ba swaragane kudu le go bala ka botlalo. Setšweletšwa sa go swana se šomišwa mo matšatšing a mantši a go latela. Letšatši le lengwe le le lengwe morutiši o kgetha nepišo. Setsweletšwa se šomišwa go ruta dibopego, medumo, thutapolelo le mabokgoni a go bala mo go setsweletšwa ka go kamano.

go bala ka tlhahlo–mošongwana wa ka phapošing mo barutwana ba rutwago ka dihlopha go ya ka bokgoni bja bona bja go bala**.** Morutiši o hlabolla kwešišo le thelelo ya morutwana gomme a mo ruta mekgwanakgwana ya go bala.

go ipalela–ke go bala go go dirwago ka gare goba ka ntle ga phapoši, moo ngwana a nago le kgetho ya setšweletšwa gomme lebelo la go bala ga le laolwe ke morutiši.

go kwešiša: bokgoni bja mmadi bja go šomiša tsebo ya tswalano ya ditlhaka-medumo gore ba kgone go hlaboša/bitša mantšu a ngwadilwego.

go laodiša - go anega ka ga ditiragalo tše di fetilego ka tatelano (mohlala, go bolela goba go ngwala ka seo motho a se dirilego mafelelong a beke ya go feta).

taodišo– Mohola wa taodišo ke go hlaloša tatelano ya ditragalo (mohlala, ngwana yo a laodišago ka seo se diregilego mafelelong a beke ka phapošing ka 'nako ya ditab. Taodišo e ka lebaka le le fetilego gomme mantšu a go swana le 'mathomong', 'ka morago' le 'sa go latela' a šomišwa kudu.

go dira thumo go ya ka dintlha tše di filwego—go šomiša tshedimošo ye e lego ka setšweletšweng go tšweletša se sengwe seo se sego sa tšweletšwa go setšweletšwa (mohlala, go bala seo se sego gona ka setšweletšweng)

go dira thumo go ya ka dintlha tše di filwego–seo mmadi a gopolago gore ke nnete go ya le ka fao a kgonnego go se ntšha go tšwa go tshedimošo ya setšweletšwa

itirišago-bokgoni bja go lemoga mantšu ka potlako ntle le go a hlaboša goba go a gopola/gopodišiša.

kanegelo - morero wa kanegelo ke go thabiša batho. Kanegelo e anegwa ka lebaka le lefetilego. La mathomo tikologo e a hlalošwa, gomme ka morago baanegwa ba tsebišwa. Morago go latela ditiragalo tšeo di lebišago go tharagano yeo e latelwago ke tharollo. Go šomišwa makopanyi a nako, mohlala, 'mesong ya letšatši leo', 'morago ga fao', 'gatee'.

kelo ya motheo- kelo ya pele/mathomo yeo e šomišwago go lekola seo barutwana ba šetšego ba se tseba.

kgatišo - ke le lengwe la magato a go ngwala (beakanya sengwalwakakanywa, hlokola, phatlalatša). Ge barutwana ba phatlalatša dingwalwa tša bona, ba di hlagiša pele ga baamogedi ba tshedimošo, mohlala, ka go di balela godimo goba ba di bontšha godimo ga leboto la ka phapošing goba ba di phatlalatša ka gare ga 'puku' ya ka phapošing.

kgatišo ya tikologo - ke kgatišo ye e re dikologilego, mohlala, maswao a mebileng, maswao a go laola sephethephethe, maswao a ka mabenkeleng, maswao ao a lego godimo ga diphuthelwana.

khunyetšo- mokgwa wo mokopana wa go laetša ka fao re bitšago lentšu ('morwagwe' ke khunyetšo ya 'morwa wa gagwe')

lekola– go lekodišiša gabotse, go lekanyetša le go fa pego ya dipoelo.

letheresi ye e thomago–go šupa go gola ga tsebo ya ngwana ya lentšu le le gatišitšwego. Bana ba bona dikgatišo mo tikologong gomme ba thoma go kwešiša morero wa tšona. Ba ka ba le di kanegelo tše ba di boditšwego goba tšeo ba di baletšwego, ba ithuta gore dipuku ke eng, le gore dikanegelo di šoma bjang. Le pele ga ge ba e tla sekolong ba tseba kudu ka litheresi. Ba ka leka go ngwala maina a bona ka go šomiša dikgopolo tša bona ka ga ditlhaka le mopeleto (mohlala, mopeleto) woo o thomago gomme ba itira o ka re ba bala puku (mohlala, ba itshwara o ka re ba bala puku) Se ke mathomo a litheresi ya bana.

mabokgoni a go kwešiša lentšu go ya le ka tsebo ya dikarolo/diripa tša lona– ye ke mekgwanakgwana yeo barutwana ba e šomišago ge ba sa kgone go bala lentšu leo e sego la tlwaelo.

malemepedi a a tlaleleditšwego: ge motho a ithuta polelo (goba dipolelo) go tlaleletša ya leleme la gabo la gae. Motho o tlatša go seo a šetšego a se tseba ka leleme la gae (go bala le go ngwala). Lelemetlaleletšo le aga godimo ga polelo ya gae; ga le tšee legato la leleme la gae.

mantšu a a hlalošago seswantšho- mantšu ao a gatišitšwego goba a ngwadilwego ka fase ga seswantšho a hlaloša seswantšho.

mantšu ao a šomišwago kudu–mantšu ao a tlwaelegilego ao gantši a tšwelelago go kgatišo.

Mantšu a a tlwaelegilego - mantšu a a tlwaelegilego ao mmadi a lemogago ka go no a bona. Ga go bohlokwa go fetolela mantšu a, k.g.r. mantšu a a tlwaelegilego a tšwelelago gantši goba a a šomago kudu bjalo ka: ke, re, o, ba

Medumo–ditaelo tša medumo di ruta barutwana tswalano gare ga ditlhaka tša polelo ya go ngwalwa le medumo ka noši ya polelo ye e bolelwago. Di ruta barutwana go šomiša tswalano ye go bala le go ngwala mantšu.

mehuta ya ditšweletšwa–ditšweletšwa tšeo di nago le merero ya go fapana, dibopego le diponagalo. Mehuta ya ditšweletšwa tšeo di rutwago go Sehlopha sa Motheo ke ditaodišo, ditaelo (setšweletša sa tshepedišo), dikanegelo (kanegelo) le dipego tša tshedimošo.

modumo wa go tswakwa- go kopantšha medumo ye mebedi goba ye meraro (modumo ka nnoši) go bolela lentšu goba karolo ya lentšu (mohlala: m-p-h=mph ka go 'mpho')

mokgwanakgwana - mekgwanakgwana ke ditsela tša go ithuta. Go na le mekgwanakgwana ye mentši yeo barutwana ba ka e šomišago ge ba sa kgone go bala lentšu. Go fa mohlala, ba ka nyaka ditlhahli diswantšhong, ba ka bitša lentšu leo goba ba ka aroganya lentšu leo ka dinoko.

morumokwano - mantšu goba methalo ya theto yeo e felelago ka mantšu a go swana ao a akaretšago le tumanoši (mohlala, raga, aga, bega, boga)

ntšukantšu–tlhalošo ya ntšukantšu ya setšweletšwa ke yeo e tšwelelago ka gare ga setšweletšwa bjalo ka ge go bolelwa.'Potšišo ya ntšukantšu' ke yeo e laelago barutwana go hwetša thwii tshedimošo bjalo ka ge e tšweleditšwe ka setšweletšweng (mohlala, Na mmala wa jesi ya mošemanyana e be e le o mobjang?)

panka ya mantšu (lebelelela bobolokelo bja mantšu)–bolotantšu goba faele ya mantšu a maswa.

pego ya tshedimošo–morero wa pego ya tshedimošo ke go hlaloša ka mokgwa wo dilo di lego ka gona (mohlala, Dijo tša Phepo). Pego ya tshedimošo e ngwalwa ka lebaka la bjale

polelo–lentšu leo le bolelwago, sekafoko goba lefoko leo le nago le tlhalošo ka go lona (mohlala, Dumelang, o šomile gabotse, ke rata morogo.)

sebopego sa polelo ya tlwaelo– polelo yeo e tlwaelegilego ka ge batho ba ithuta yona ka bontši goba ka botlalo (mohlala, ditumedišo). Ge re thoma go ithuta polelo, seo re ithutago sona kudu sebopego sa polelo ya a tlwaelegilego. Gannyane re thoma go kwešiša dipatrone le melao ya polelo, gomme ra thoma go kgona go hlagiša dikgopolo tša rena ka ditsela tše bonolo.

setšweletšwa sa kgato ya go ikema–setšweletšwa se gantši se balegago gabonolo, seo se nago le mantšu a a ka bago magareng ga 1 le 20 a go se be bothata (katlego ya 95%)

Setšweletšwa sa tshepedišo (ditaelo) –morero wa setšweletšwa sa tshededišo ke go botša batho gore ba dire selo bjang.Gantši ditlabakelo tšeo di nyakegago di ngwalwa fase gomme ditaelo tša fiwa ka tatelano go šomišwa modirišotaelo le mantšu a tatelano, mohlala,La ma thoma bediša meetse. Gomme o tšhele letswai, bj.bj.

thuto ye e tšwelelago ka sewelo–thuto ye e tšwelelago ntle le peakanyo ya go ruta

tšhupetšo–'potšišo ya tšhupetšo' ke yeo e laelago barutwana go šupa tlhalošo go tšwa setšweletšweng (mohlala, 'Na o nagana gore mošemanyana o be a ikwa bjang?')

temogo le tšhomišo ya medumo: bokgoni bja go kwa le go lemoga medumo ya polelo ka botee

thelelo- bokgoni bja go bala setšweletšwa ka lebelo le ka nepagalo le ka taetšo ya kwešišo ya seo se balwago.

temogo ya tšhomišo ya medumo– bokgoni bja go kwešiša gore lenaneo la medumo le šoma bjang, mohlala, go lemoga medumo, dinoko, merumokwano, mathomo, bj.bj.

tlhabeletšo - mogobelo wa koša, morumokwano goba sereto.

tshekatsheko ya sebopego– e akaretša go sekaseka mantšu ka tsenelelo (mohlala, dihlogo le meselana) go lemoga le go kwešiša lentšu leo e sego la a tlwaelegilego kgatišong.